

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 4. LETO: XXVII

JESENICE, DNE 2. FEBRUARJA 1978

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

LE S KVALITETNIM IN ODGOVORNIM DELOM BOMO KOS TRŽNIM ZAHTEVAM

Pri odgovornih delavcih na prodajnem sektorju je tokrat stekel pogovor o tržnih možnostih za plasmá proizvodov naše železarne v letošnjem letu. Celoten razgovor pa bi lahko strnili v naslovno misel, to je, da bomo le s kvalitetnim in odgovornim delom pa tudi s hitrim prilagajanjem tržišču, kos vsaki dan bolj zahtevnim tržnim pogojem, pa najsibo da gre za domači ali tuji trg.

Kot je znano v jeseniški železarni letos predvidevamo 465.000 ton blagovne proizvodnje, tako proizvodov črne metalurgije, kakor predelave. Potrošnja teh proizvodov v SFR Jugoslaviji pa je letošnjem letu predvidena v višini 4.280.000 ton (lani 3.800.000 ton), od te količine naj bi jugoslovanske železarne prispevale 3.430.000 ton, ostalo, to je 850.000 ton pa bomo uvozili. V primerjavi z lanskim letom to pomeni 300.000 ton večji uvoz, pri čemer je uvozno težišče predvsem na ladijski pločevini in hladno valjani pločevini za avtomobilsko industrijo, poleg tega pa tudi na paličastem toplovaljanem jeklu. To so v glavnem kvalitete, ki še niso zajete v proizvodnem programu jugoslovanskih železar, njihova proizvodnja pa je predvidena v srednjeročnem programu razvoja.

Ob tem velja omeniti, da je bila po oceni skupna potrošnja proizvodov črne metalurgije v lanskem letu dosežena v nekoliko manjšem obse-

gu in da je bil zaradi nepokrivanja teh potreb s strani jugoslovanskih železar povečan uvoz. Manjša prodaja od predvidene je bila zato, ker jugoslovanske železarne, med dru-

gim tudi naša, niso izpolnile svojega predvidenega plana prodaje in seveda je bilo zato potrebno to uvoziti in zato je uvoz tudi relativno višji od planiranega. Poleg tega, lahko bi rekli upravičeno povečanju uvozu, pa so se pridružila še sistemska odstopanja, ki so povzročila še večji, nekontrolirani uvoz. Kajti nerazumljivo je da proizvodni indeksi ko-

(Nadaljevanje na 2. strani)

PROBLEMATIKA OBOLEVNOSTI IN BOLEZNEKEGA STALEŽA V ŽELEZARNI

Odsotnost z dela zaradi bolezni, oziroma poškodb ali absentizem v ožjem pomenu besede, je dinamičen pojav, ki zahteva stalno in racionalno spremljanje vseh družbenih dejavnikov v cilju znižanja absentizma v normalne in družbeno sprejemljive okvire. To pa ni lahka naloga, kajti kompleksnost vzrokov absentizma, zaradi bolezni ali poškodb, je velika in predstavlja resen družbeno-ekonomski in socialni problem.

Bolezniški stalež ni izključno odraz zdravstvenega stanja in delovnih pogojev zaposlenih. Mednarodne raziskave kažejo, da odsotnost z dela v svetu raste, najhitreje v visoko

razvitih deželah, prav tako pa je opazen porast izostankov z dela tudi pri nas, čeprav v manjši meri. Vzrokov za to je mnogo, najbrž pa je porast bolezenskega staleža v razvitih deželah, poleg naraščanja obolenj, ki jih prinašajo visok standard, podaljšanje življenjske dobe in hiter tempo življenja (razna kronična obolenja, nevroze) tudi posledica »humanizacije« družbe, kar ima za posledico večjo tolerantnost do kršilcev delovne discipline pa tudi bolezenskega reda, po drugi strani pa z bolezenskim staležem, predvsem pri nas, rešujemo tudi razne socialne probleme, kar vse pogojuje, da nekateri, predvsem socialno neprilagodljivi ljudje, začno potencirati, oziroma sploh simulirati bolezenske težave.

(Nadaljevanje na 9. strani)

STRUKTURALNE SPREMEMBE V PROIZVODNJI – POGOJ USPEŠNEGA POSLOVANJA

V današnji številki posredujemo predavanje predsednika poslovodnega odbora Železarne Petra KUNCA, ki ga je imel 17. januarja v društvu inženirjev in tehnikov.

Tudi dandanes številne proizvodne organizacije ocenjujejo svoj položaj predvsem na osnovi proizvodov, ki jih proizvajajo. Ne zavedajo se dovolj, da je proizvod v tržnem gospodarstvu potrebno gledati kot ravnotežje med ponudbo in povpraševanjem, med stroški in prihodki, med uvozom in izvozom in še in še. Proizvod je potrebno skratka gledati kot nekaj dinamičnega, kar se spreminja

s časom, tako kot se pač spreminja vse. Prav togo vztrajanje na proizvodu in tehnologiji je eden osnovnih razlogov, da ima toliko proizvodnih organizacij težave s plasmanom, oziroma premajhnim prihodkom. Premajhen prihodek normalno pomeni tudi premajhen čist dohodek – ki pelje v izgubo. Izgube v jugoslovanskem gospodarstvu v letu 1976 so

(Nadaljevanje na 8. strani)

BENIFICIRAN STAŽ – KDAJ IN KOMU?

Ugotavljamo, da v vseh okoljih še vedno niso povsme dojele vloge beneficiranega staža, saj ga želijo uporabljati kot sredstvo za čimprejšnjo pridobitev pogojev za upokojitve, za izboljšanje starostne in kvalifikacijske strukture zaposlenih in drugo.

Zato ne bo odveč, če ponovimo že tolikokrat izrečeno misel, da je beneficirani staž trajen in izjemno ukrep v celotnem sistemu varstva pri delu, pojmovanem v najširšem smislu. Treba ga je obravnavati in uporabiti v sklopu celotnih prizadevanj družbenih dejavnikov, zlasti še združenega dela samega, za nenehno izboljševanje delovnih in življenjskih razmer delavcev ter za varno in

humano delo. Zato na ta ukrep ne smemo gledati statično, temveč razvojno, s stališča celovitih družbeno-ekonomskih odnosov. Beneficirani staž sme trajati le toliko časa, dokler niso odpravljeni vzroki, ki so terjali tak ukrep za določeno delovno mesto ali poklic. To pomeni, da je nujna revizija delovnih mest, ki jim

(Nadaljevanje na 3. strani)

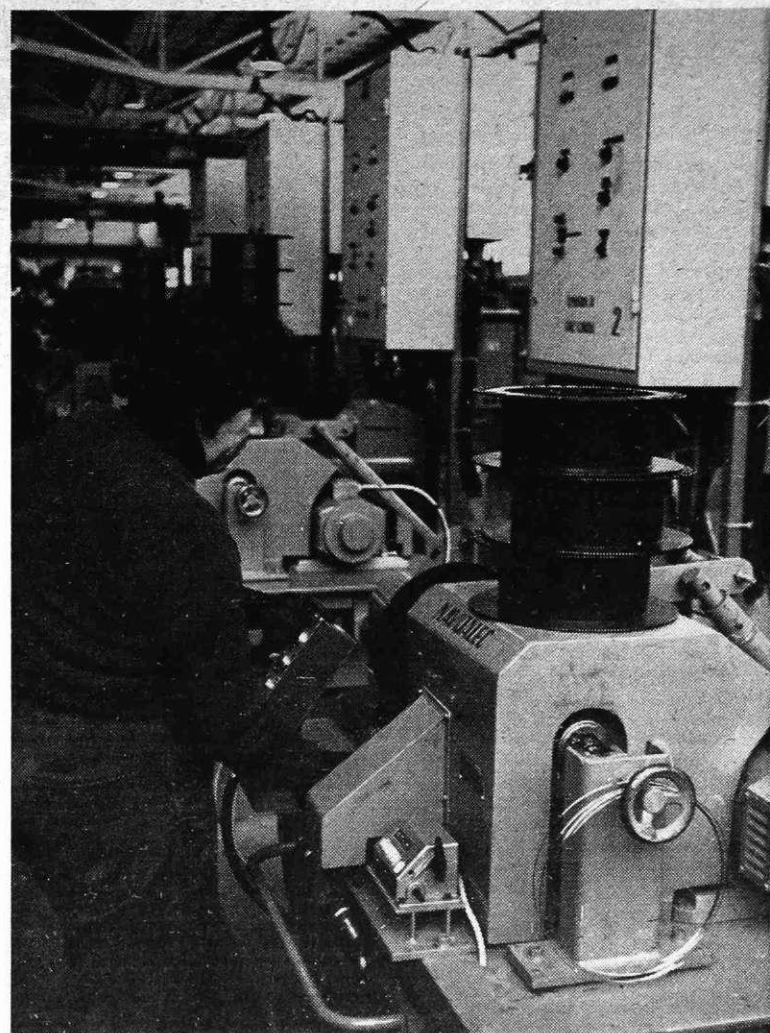
RAZGIBANA AKTIVNOST ORGANIZACIJ IN ORGANOV SINDIKATA V LETU 1978

Svet Zveze sindikatov Jugoslavije je ob koncu decembra lanskega leta sprejel osnovne smeri aktivnosti organizacij in organov sindikata v letu 1978. Kakor je znano, v letošnjem letu pred vso našo družbo in njenimi subjektivnimi silami stojijo izredno pomembne in odgovorne naloge, tako tudi pred organizacijami in organi zveze sindikata kot sestavnem delu subjektivnih sil.

Predvsem so v ospredju priprave in izvedba enajstega kongresa Zveze komunistov Jugoslavije in osmega kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije in kongresov, oziroma konferenc zveze komunistov in zveze sindikata v republikah in pokrajinah ter kongresov posebnih sindikatov. Skozi vse leto bo v ospredju obdelava političnega sistema socialističnega sa-

moupravljanja, kakor tudi proces uresničevanja zakona o združenem delu, ker s sprejemanjem pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov po rezultatih dela, šele začnemo z uresničevanjem zakona. Razen tega med osrednje akcije sodijo priprave in izvedba volitev delegatov in dele-

(Nadaljevanje na 9. strani)

Sodelavka v žičarni, v oddelku VAC žice

HLADNA VALJARNA BELA DOSEGLA JANUARSKI PLAN

Hladna valjarna Bela je s 7.328 tonami blagovne proizvodnje, oziroma 101,8 % izpolnila družbeni plan in operativni plan za mesec januar. Ta količina je za 1.025 ton ali 16,3 % višja od rekordne dosežene v mesecu decembru. Glede asortimenta plan ni bil v celoti dosežen, ker je odpadlo planirano obratovanje linije za razogljčenje med novoletnimi prazniki. Vzrok za to je bilo pomanjkanje dinam toplo valjanih trakov v mesecu decembru. Tudi proizvodnja nerjavnih jekel je nižja od planirane, zaradi določenih težav, ki so še prisotne pri predelavi teh jekel. Vzrok je tudi v forsiranju količinske proizvodnje ostalih jekel v zadnjih mesecih lanskega leta na račun uvažanja proizvodnje nerjavnih jekel.

Odpreda je s 6.454 tonami odpremljenih HVT pod planskimi obveznostmi. Zaradi neugodnih snežnih razmer je bila nekoliko manjša odpreda s kamioni.

Gledano v celoti lahko ocenimo proizvodni rezultat kot izredno dober, saj je bil dosežen plan blagovne proizvodnje kljub temu, da so še ostali problemi, ki jih v TOZD Hladna valjarna – Bela moramo čimprej rešiti.

Zelo ugodno lahko ocenimo napore vseh delavcev za povečanje proizvodnje na nivo družbenih obvez. S tem so delavci najboljše demantirali vse obožbe, ki so bile izrečene na račun hladne valjarne – Bela, oziroma njihovega dela.

Za dosežen uspeh vsem sodelavcem TOZD Hladna valjarna – Bela iskreno čestitamo.

AKCIJSKI PROGRAM NEPOSREDNIH NALOG PRI PREOBRAZBI OSNOV DRUŽBENO-EKONOMSKIH ODNOSOV

Zbor združenega dela republiške skupščine je na zadnji seji 24. januarja v okviru obravnave akcijskega programa neposrednih nalog pri preobrazbi osnov družbeno-ekonomskih odnosov, razpravljal o izvajanju določb iz zakona o združenem delu. Sprejel je stališča in priporočila za uporabljanje in izvajanje določb zakona o ugotavljanju celotnega prihodka, razporejanju dohodka in čistega dohodka ter o delitvi sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo delavcev.

Stališča in priporočila je zbor predložila komisija skupščine SR Slovenije za spremljanje zakona o združenem delu, ki je obravnavala to problematiko. Ker so 1.1.1978 stopile v veljavo določbe zakona o združenem delu, ki opredeljujejo dohodkovne odnose, zakon o združenem delu obvezuje vse organizacije združenega dela, da že od začetka letošnjega leta obvezno uporabljajo te določbe. Tiste, ki tega roka ne bodo spoštovale, bodo kršile zakon in seveda bodo sledile sankcije. V zvezi s tem so se pojavljali že ob koncu leta in tudi v prvih dneh letošnjega leta različni problemi in vprašanja. Aktivnost v združenem delu je bila različna, prav tako pa so različno, bolj ali manj usklajeno z duhom zakona o združenem delu, postopali v organizacijah združenega dela pri opredeljevanju dohodkovnih osnov.

Torej z januarjem letošnjega leta so stopile v veljavo določbe zakona o ugotavljanju prihodka, razporejanja dohodka ter o delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Zato organizacije združenega dela morajo imeti opredeljene dohodkovne odnose v skladu z zakonom o združenem delu. Večina organizacij združenega dela je urejanju dohodkovnih odnosov namenila potrebno skrb. Treba pa je povedati, da je bilo ponekod ob pripravah samouprav-

nih splošnih aktov prisotno tudi mnenje, da je dovolj, če so splošni akti formano-pravno uskladjeni z zakonom, ne pa da so podlaga za spreminjanje materialnih oziroma družbeno-ekonomskih odnosov. Ponekod so pripravljali te akte pod psihozo sankcije o zajamčenih osebnih dohodkih, kar pa je seveda daleč od vsebinskega smisla spreminjanja družbeno-ekonomskih odnosov. To

pa ni enkratno dejanje, ki se rešuje s sprejemom določenega samoupravnega akta, pač pa je to proces, ki zahteva redno spremljanje izvajanja sprejetih samoupravnih splošnih aktov in preverjanje uporabnosti v praksi ter si prizadevati za izpolnjevanje in dograjevanje posameznih rešitev. Zato iztek roka, ki ga je zakon postavil, v nobenem primeru ne more pomeniti konec akcije, pač pa še doslednejše aktiviranje vseh, ki imajo svoje dolžnosti, naloge in odgovornost v procesu družbene preobrazbe.

Komisija v predloženih stališčih in priporočilih te naloge jasno in

(Nadaljevanje na 2. strani)

NA PRAGU KRIZE TEHNIČNEGA KADRA

Namen članka v dveh delih »Pogled na delavce z višjo in visoko izobrazbo« verjetno ni bil samo objava statističnih podatkov o stanju in gibanju delavcev z višjo in visoko izobrazbo v Železarni, temveč tudi vzbuditi razmišljanje o problematiki teh kadrov ter končno za oblikovanje določenih ukrepov, ki naj privedejo do željenega cilja. Podatki in ugotovitve navedene v članku so bile že obravnavane na odboru za kadre, ki je na seji posvetil posebno pozornost tej problematiki, ki je bila v zadnjem času še posebej aktualizirana s pismom grupe prizadetih delavcev...

Ne dvomim v realnost statističnih podatkov, kot tudi ne v zaključke, ki so zbrani v drugem delu članka, čeprav so nekateri osnovani na prirejenih podatkih. Želel bi le komentirati posamezne značilnosti, ki izhajajo iz članka in to s svojega zornega kota, kot tehničnega delavca.

Ugotovljeno je, da se pri zaposlovanju visokošolskega kadra v Žele-

zarni držimo srednjeročnega plana razvoja za obdobje do leta 1980. To vsekakor velja le za skupno število, nikakor pa ne po strukturi razdelitvi kar dokazuje tabela razdelitve kadrov po TOZD in DS. Ali ni podatek, da nismo v 13 mesecih zaposlili niti enega diplomanta tehnične viso-

(Nadaljevanje na 2. strani)

LE S KVALITETNIM IN ODGOVORNIM DELOM BOMO KOS TRŽNIM ZAHTEVAM

(Nadaljevanje s 1. strani)

vinsko predelovalne industrije stalno naraščajo, proizvodnja jekla pa stagnira. Žal pa so vsa prizadevanja, da bi preprečili tako sistemsko odstopanja, brez vidnih uspehov.

Planirana proizvodnja črne metalurgije naše železarnice je vključena v letošnji dogovorjeno bilanco jekla (pločevinski in profilni materiali). Z vključevanjem naše proizvodnje, oziroma prodaje v bilanco SFR Jugoslavije, imamo torej vse pogoje, da uspešno prodamo našo planirano proizvodnjo, seveda pod enim samim pogojem, da dosledno izvršujemo sprejete pogodbenne obveznosti.

Problemi pa lahko nastopijo pri prodaji hladno valjane pločevine in pri debeli pločevini, kjer nas bo reševala le visoko kvaliteta struktura, s katero bomo lahko konkurirali masovni proizvodnji. Isto velja tudi za vlečeno žico, kjer bomo ravno tako le s kvaliteto konkurirali masovni proizvodnji žice. To sicer ni nič novega, saj smo se v železarni že pred leti opredelili za kvaliteto proizvodnje, vendar se tega do danes nismo vedno dovolj zavedali, danes pa to postaja resničnost in edina alternativa uspešnega plasmaja naših proizvodov na tržišče. Ob vsakem dnevu bolj razviti masovni proizvodnji v Jugoslaviji, je za nas postala kvaliteta, tako kot smo tudi predvidevali, dnevni spremljevalec. Tako je namreč naravnana tudi jugoslovanska bilanca, v kateri smo prijavljeni s kvaliteto proizvodnje.

Posebno poglavje predstavlja nerjavna pločevina, ki je tudi posebnost za tržišče, kajti gre za kvaliteto, ki je tudi iz uvoza ni moč dobiti v kratkem času, kajti najkrajši čas je pol leta. Nerjavna in silicijeva jekla niso vezana samo na dolg uvozni rok, temveč tudi na zelo zapleteno proceduro, bistveno drugačno kot pri uvozu masovnih jekel. To poudarjamo zato, ker vse to opozarja na to, da bomo v železarni morali imeti zelo resen in odgovoren odnos do evidentiranih potreb kupcev teh kvalitet, kajti v primeru naše nedoslednosti, se nam lahko zgodi, da naročila izgubimo do konca leta. Dejstvo je namreč, če našim kupcem omenjenih kvalitet ne bomo dobavljali v dogovorjenih kvalitetah in količinah in seveda tudi rokih, se nam lahko zgodi, da bomo morali dati sami soglasje za uvoz teh kvalitet, s tem pa smo praktično izgubili naročila do konca leta, če upoštevamo najmanj polletni uvozni rok. Tak primer smo v železarni imeli tudi v lanskem letu.

Lansko leto se je začela tudi akcija za samoupravno povezovanje železarn s kupci za reguliranje vprašanj oskrbe, uvoza in izvoza jekla, skupnega sodelovanja s prometnimi organizacijami ter za oblikovanje in uravnavanje prodajnih cen, ki je v zaključni fazi. S temi samoupravnimi sporazumi, ki so v skladu z zakonom o združenem delu, bomo dosegli boljše sodelovanje s kupci na samoupravnih osnovah. Kot je že rečeno, bodo s tem regulirana bistvena vprašanja medsebojnih odnosov, s tem da bi na osnovi že doseženih rezultatov poskušali te odnose graditi na dohodkovnih odnosih, ki so v bistvu končni cilj tega dogovarjanja in povezovanja. S temi sporazumi pa bo tudi delavcem v temeljnih organizacijah združenega dela omogočena večja udeležba, ne samo v pogledu informiranja, oziroma informacij, temveč v pogledu samoupravljanja, oziroma odločanja.

Do konca februarja bo zaključena vsa struktura za črno metalurgijo. Prek teh sporazumov pričakujemo, da bi med drugim dosegli tudi delno korekcijo cen, s čimer bi pokrili stroškovno inflacijo, kajti zadnja korekcija cen je bila izvršena sredi lanskega leta. Seveda pa je naš vzporedni strateški cilj, zniževanje stroškov in povečevanje produktivnosti dela.

117. PANOGA - PROIZVODI PREDELAVE JEKLA

Za 117. panogo, ki zajema proizvode predelave jekla (elektrode, žičniki, cestne ograje, jekleni opaži, vrtni podboji), je značilno, da je tržišče teh proizvodov dokaj neorganizirano, zaradi stalne prisotnosti ozkih - lokalnih ali regijskih gledan in interesov, ki se kažejo v nekontroliranemu razvijanju novih kapacitet. Le-te so znatno nad količinami, ki jih lahko tako domači kot tuji trg sprejmeta. Ravno zaradi tega je zelo težko obvladati to tržišče, oziroma voditi ustrezno prodajno politiko in politiko cen. Zaradi tega so tudi pogosti pojavi nelojalne konkurence in podobno.

Iz vseh teh razlogov prodaja teh proizvodov zahteva stalno prisot-

nost na tržišču in tekoče spremljanje obnašanja konkurentov ter dinamično prilagajanje proizvodnje zahtevam tržišča. Tako situacija na tržišču seveda zahteva bolj fleksibilno obnašanje proizvodnje, oziroma njeno hitro prilagajanje potrebam tržišča. Iz teh vzrokov v železarni pričakujemo še večjo prisotnost naročil, ki ne bodo omogočala vedno velikih serijskih ciklusov proizvodnje, na kar smo navajeni, in se na to ob nedoseganju planskih obveznosti nemalokrat tudi sklicujemo. V zvezi s tem pa moramo računati tudi z bolj fleksibilnimi prodajnimi cenami.

Prodajni sektor je upošteval vse te pojave na tržišču in zahteve domačega in zunanega tržišča ter možnosti proizvodnje v posameznih TOZD, oziroma v železarni, ter z ustreznimi pogodbami pokrival plan prodaje za leto 1978. Seveda pa to še ne pomeni, da pri realizaciji prodaje ne bo nikakršnih težav. Vedeti namreč moramo, da se tudi kovinsko predelovalna industrija, oziroma naši kupci prilagajajo zahtevam tržišča in menjajo svoj proizvodni program.

Pri direktnem izvozu in blagovni menjavi z inozemstvom, na osnovi izkušenj iz prejšnjega leta, zaradi nepredvidenih sistemskih sprememb in tekočih ukrepov, lahko pričakujemo določene težave, tako struk-

turalne kot regionalne in ne nazadnje tudi v pogledu finančnih efektov. Vendar pa ta del prodaje ne predstavlja več kot osem do devet odstotkov blagovne proizvodnje železarnice.

Ob vsem tem moramo seveda tudi opozoriti na obvezno vezavo izvoza z uvozom, kar je povezano z delovanjem samoupravnega sporazuma za ekonomske odnose s tujino, ki bo začel delovati s 1. marcem. To z drugimi besedami pomeni - najprej izvoziti, potem uvoziti.

Naše konkretne obveze so predvsem vezane na tromesečje in lahko rečemo, da je za to obdobje zagotovljena prodaja tako v pogledu planiranega asortimenta kakor planirane proizvodnje, z izjemo nekaterih izdelkov predelovalnega kompleksa. S tem so v bistvu dani vsi pogoji, da se sprejeti družbeni plan za prvo tromesečje, kljub navedenim težavam doseže in celo preseže tako v kvalitetskem kot količinskem pogledu. Torej doseženi so pogoji, od nas, našega dela, vestnosti in odgovornosti pa je odvisno ali bomo planirano blagovno proizvodnjo dosegli. Dosegli jo, pa pomeni pridobiti najboljši atest za tržišče v prihodnjih tromesečjih. Pri tem seveda ne bi smeli pozabiti, da se naši osebni dohodki vežejo ne samo na delo, temveč tudi rezultate dela, ki pa se odražajo na tržišču.

(Nadaljevanje s 1. strani)

NA PRAGU KRIZE TEHNIČNEGA KADRA

ke šole dovolj alarmanten za podjetje kot je železarna. Še toliko bolj, ker tudi pri diplomantih z višjih šol ni dosti drugače. Zato bi bilo zanimivo zvedeti za podatek, koliko tehničnega kadra pa bo predvidoma prišlo v železarno do leta 1980.

Tako kot napreduje računalništvo se vedno hitreje razvija elektrotehnika, tehnologija ter ostale tehnične vede in železarna bo v bodoče potrebovala še precej strokovnjakov tehničnih smeri, brez katerih si ni mogoče zamišljati hitrega razvoja. Zato ni čudno, da se velikokrat postavlja vprašanje, kaj smo storili za pravočasno vzgojo takih kadrov, oziroma kako še prisotne pravilno usmeriti. Takšno vprašanje se postavlja ob dejstvu, da je postal cilj večine tehničnega kadra beg iz neposredne proizvodnje, ker v njej ne vidi perspektive. Zato ni čudno, da se vedno več delavcev z visoko in višjo šolo zbira v službah in med poslovnimi kadri.

Trenutno imamo 41 diplomantov prve stopnje visoke šole za organizacijo dela, pa jih večina sploh ne

opravlja dela, za katerega so se izsolali. Pri tem pa krepko občutimo, da je organizacija dela, oziroma še bolj konkretno oblikovanje dela, naš najslabši člen v verigi upravljanja in vodenja.

Neenakomerna razdelitev strokovnega kadra v proizvodnji pa je odraz kadrovske politike, ki bi morala upoštevati tudi pomembnost področja pri usmerjanju tehničnega kadra. Ta politika ne more biti domena posameznikov, ampak se lahko le na osnovi plana kadrov zagotovi potrebni strokovni nivo v določenih TOZD. Od tod tudi izvira problematika, ki se izraža v nezadovoljstvu in premajhnem učinku strokovnega kadra, saj nimamo realnih meril za priznavanje sposobnosti in delovnega prispevka. Zato, ker tehničnega kadra primanjkuje, smo se odločili tudi manj sposobne »nagraditi« z visokimi kategorijami in jim tako avtomatsko priznati visoke sposobnosti. Vse te probleme smo še potencialni v zadnjih letih z različnimi reorganizacijami, ki so pod motom »za boljšo organiziranost in večjo

(Nadaljevanje s 1. strani)

NALOG ...

konkretno nakazuje. Družbenopolitične skupnosti, njihovi organi, zlasti komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu, družbeni pravobranilec samoupravljanja, sodišča združenega dela in drugi, kot so družbenopolitične organizacije, zlasti pa sindikat ter gospodarska zbornica, morajo v obdobju nadaljnega razvijanja in izpolnjevanja dohodkovnih odnosov dajati pobude, usmerjati delo in ukrepati, da bodo zagotovljeni pogoji, potrebni za kar najbolj dosledno uvajanje dohodkovnih odnosov in samoupravne organiziranosti v združenem delu. Vsi ti pa morajo razviti resnično stalno aktivnost, da bo omogočen neposreden in stalen vpogled v situacijo in odnose v organizaciji združenega dela. Povsod, kjer se bo pokazalo, da niso izpeljani dohodkovni odnosi v skladu z zakonom o združenem delu in da so le formalno ali pa sploh neurejeni, morajo delavci spoznati, kjer so razlogi za takšno stanje pri njih, kdo so povzročitelji in kje so ovire za uveljavitev njihovih samoupravnih pravic in obveznosti.

V javnosti je vse preveč prisotno mnenje, da v primerih, ko niso izdelani splošni samoupravni akti po zakonu o združenem delu nastopi le sankcija, ki zadene delavce z zmanjšanjem osebnih dohodkov. Zakon o združenem delu pa predvideva tudi druge ukrepe, ki jih lahko sprožijo

družbenopolitične skupnosti npr. za pasivno obnašanje poslovnih organov in drugih odgovornih delavcev ter samoupravnih organov v organizacijah združenega dela, na podlagi katerih delavci ne morejo uveljavljati svojih samoupravnih pravic.

V stališčih je komisija opredelila, kdaj in kako nastopa služba družbenega knjigovodstva, oziroma kdaj je potrebno, da tudi družbenopolitične skupnosti v okviru svoje pristojnosti določijo ukrepe za družbeno varstvo samoupravnih pravic. Nakazan je tudi način za sproženje postopka in postopek spreminjanja aktov, ki niso v skladu z zakonom o združenem delu. Z ugotovitvami neskladnosti je treba seznaniti delavce, istočasno pa je potrebno takoj sprejeti ukrepe za pripravo ustreznih samoupravnih splošnih aktov, da se takoj pristopi k delu, da ne bi prišlo do sankcij.

V stališčih je opredeljeno, da do konca četrtletja, to je čas, ko se predložijo periodični obračuni, organi družbenopolitičnih skupnosti, družbeni pravobranilec in drugi (sindikat in druge družbenopolitične organizacije) vsebinsko pregledajo sedanje samoupravne akte o delitvi osebnih dohodkov, oziroma sklepe samoupravnih organov ter ocenijo njihovo skladnost z zakonom o združenem delu. To je potrebno tudi za primere, ko postopek še teče.

Opredeljeno je tudi glede sprejemanja, ko delavci odločajo o samoupravnem splošnem aktu z referendumom, oziroma če so akt z referendumom zavrnili.

Med tem je tudi rečeno, da smo v času, ko morajo razviti še doslednejšo aktivnost vsi družbeni subjekti. Torej ni konec neke akcije, kot morda to nekje pojmujejo, temveč začetek spreminjanja družbeno ekonomskih odnosov. Preveriti in oceniti je tudi treba program prilagajanja in usklajevanja samoupravnih sporazumov, statuten in drugih samoupravnih aktov, kot določa 660. člen zakona o združenem delu.

Ob tej aktivnosti pa je potrebno reševati tudi tekoča družbenoekonomska vprašanja, stabilizacijo gospodarstva, uresničevanje proizvodnih programov, produktivnost dela in drugo.

Za nadaljnjo izpeljavo družbeno ekonomskih odnosov v združenem delu, v zvezi z dograjevanjem samoupravnih splošnih aktov v temeljnih organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah in skupnosti, bo potrebno trajno in vsestransko aktivnost vseh zavestnih sil naše družbe.

Stališča in priporočila so bila v celoti sprejeta in so v celoti objavljena v zadnjem delegatskem Poročevalcu.

Komel

NS

KAKO SMO GLASOVALI NA REFERENDUMU

TEMELJNE ORGANIZACIJE IN DELOVNE SKUPNOSTI

	Samoupravni sporazum medsebojnih razmerij pri ustvarjanju skupnega prihodka in določanju internih cen		Samoupravni sporazum medsebojnih razmerij pri ustvarjanju skupnega dohodka		Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka		Sam. spor. o skup. merilih in osnovah za delitev OD in dela sklada skupne porabe v DO železarnice Jesenice		Samoupravni sporazum o združitvi v Interno banko Slo. venskih železarn		Samoupravni sporazum o združitvi v SOZD Slovenske železarnice	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
PLAVŽ	185	78.1	189	79.7	190	80.2	187	78.9	188	79.3	184	77.6
JEKLARNA	430	69.5	424	68.5	427	69.0	420	67.9	421	68.0	421	68.0
LIVARNA	73	79.3	72	78.3	71	77.2	72	78.3	71	77.2	71	77.2
VALJARNA BLUMING ŠTEKEL	346	82.8	348	83.3	348	83.3	352	84.2	348	83.3	352	84.2
VALJARNA ŽICE IN PROFILOV	220	75.3	217	79.3	215	73.6	215	73.6	210	71.9	218	74.7
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	154	78.6	151	77.0	149	76.0	151	77.0	150	76.5	152	77.6
HLADNA VALJARNA BELA	216	78.3	213	77.2	212	76.8	210	76.1	204	73.9	212	76.8
HLADNA VALJARNA JESENICE	165	74.0	166	74.4	166	74.4	165	74.0	164	74.0	160	71.7
ŽICARNA	233	78.2	231	77.5	234	78.5	233	78.2	232	77.9	229	76.8
PROFILARNA	73	76.0	72	75.0	73	76.0	71	74.0	69	71.9	74	77.1
VRATNI PODBOJI	40	81.6	40	81.6	41	83.7	42	85.7	39	79.6	41	83.7
JEKLOVLEK	124	76.1	124	76.1	121	74.2	121	74.2	125	76.7	123	75.5
ELEKTRODE	173	72.7	174	73.1	173	72.7	173	72.7	168	70.6	172	72.3
ŽEBLARNA	70	83.3	67	79.8	68	81.0	68	81.0	66	78.6	68	81.0
KOVINOSERVIS	71	80.7	70	79.5	71	80.7	69	78.4	68	77.3	71	80.7
MONTER DRAVOGRAD	178	63.8	181	64.9	177	63.4	173	62.0	177	63.4	183	65.6
STROJNE DELAVNICE	262	79.6	262	79.6	261	79.3	261	79.3	259	78.7	260	79.0
REMONTNE DELAVNICE	416	79.7	408	78.2	402	77.0	392	75.1	404	77.4	408	78.2
VZDRŽEVANJE	404	75.0	401	74.4	405	75.1	399	74.0	398	73.8	397	73.7
ENERGETIKA	213	86.9	213	86.9	214	87.3	212	86.5	217	88.6	214	87.3
TRANSPORT	293	75.9	293	75.9	294	76.2	294	76.2	290	75.1	287	74.4
DRUŽBENA PREHRANA	176	85.9	175	85.4	173	84.4	175	85.4	174	84.9	175	85.4
KADR. IN SPL. ZADEVE TER INFORM.	287	91.1	286	90.8	283	89.8	281	89.2	284	90.2	287	91.1
KOMERCIJALA IN FINANCE	225	84.9	224	84.5	225	84.9	224	84.5	224	84.5	220	83.0
EKONOMIKA, TKR IN NOVOGRADNJE	419	82.5	416	81.9	419	82.5	420	82.7	409	80.5	404	79.5
SKUPAJ	5446	78.2	5417	77.8	5412	77.7	5377	77.2	5359	77.0	5383	77.3

Na referendumu je glasovalo 6048 delavcev TOZD in DS ali 86.9 % vseh delavcev. Izid kaže, da so vsi predloženi samoupravni sporazumi sprejeti

Volilna komisija Železarnice

BENIFICIRAN STAŽ – KDAJ IN KOMU?

(Nadaljevanje s 1. strani)

je priznan benificiran staž. Žal pa ugotavljamo, da v praksi ne poznamo niti enega primera, da bi glede na razvoj tehnologije, izboljšanje delovnih razmer, varstva pri delu itd., nekemu delovnemu mestu ukinili že priznani benifikacija.

Zakonodajna in samoupravna regulativa ni ovira za takšno ukrepanje, nasprotno celo uveljavlja institut obvezne revizije. V zadnjem času se skupnosti vse bolj zavedajo svoje odgovornosti glede uresničevanja določil zakonodaje in samoupravne regulative in tako že tečejo priprave za organizirano uporabo instituta revizije. Prav dejstvo, da doslej nismo tako ravnali, v samoupravni praksi pogojuje pritisk na nenehno širitev delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, pač po načelu »saj imajo benificirani staž delovna mesta, ki so manj nevarna in težavna kot naša«.

Iz informacije zveze skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja iz lanskega septembra sledi, da so pokojninske skupnosti po 1.1. 1973. leta, ko je pristojnost za odločitev benificiranja prešla nanje, prejeli skupaj 54 zahtevkov za benificiranje več kot 350 delovnih mest. Doslej je bilo rešenih le 19 zahtevkov. Na območju slovenske pokojninske skupnosti je bilo doslej vloženih 22 zahtevkov, od tega je bilo rešenih 8 zahtevkov. Štirje zahtevki so bili rešeni pozitivno, in sicer za gozdarje – sekače, šoferje (voznik tovornjaka, voznik avtobusa in trolejbusa v javnem cestnem prometu), določena mesta v livarni in v elektrolizi aluminija. Zahtevki za benificiranje zavarovalne dobe v predelavi živilske krme, carinski službi, steklarski industriji in v meteoroloških opazovalnicah so bili zavrnjeni, ker doslej zbrana dokumentacija ne dokazuje, da so izpolnjeni pogoji za benificiranje.

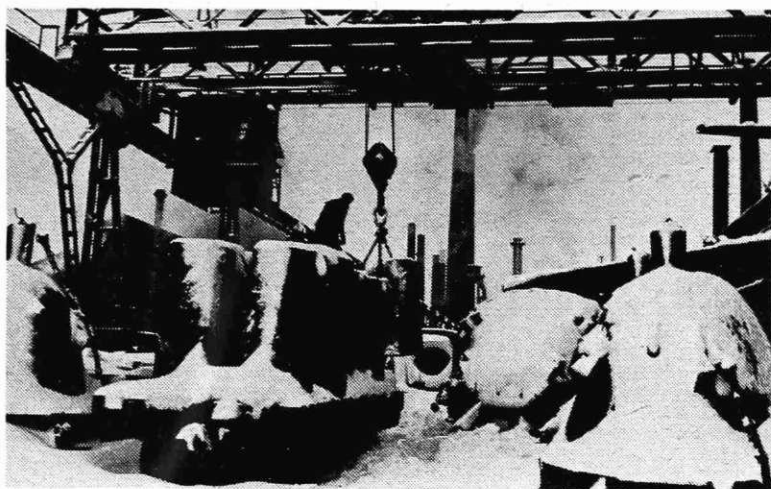
Dosedanje izkušnje nam kažejo, da bi morali družbeni in strokovni dejavniki, ki sodelujejo v celotnem postopku benificiranja delovne dobe, tesneje in bolj organizirano sodelovati. Bolj kot doslej pa bi moralo biti aktivno združeno delo samo oziroma delavci iz delovnega okolja, v katerem zahtevajo benificiranje določenih delovnih mest. Z opredelitvijo postopka, ki mu posvečata republiški in medrepubliški družbeni dogovor posebno pozornost, smo želeli doseči, da tudi postopek prispeva k uresničevanju ciljev, ki smo si jih zadali z benificiranjem delovne dobe. Zavedali smo se, da je strokovna in družbeno utemeljena odločitev med drugim pogojena tudi z ustreznim postopkom, v katerem sodelujejo številni tako strokovni kot tudi družbeni dejavniki. Naj posebej opozorimo na določilo republiškega dogovora, po katerem lahko predlaga benificiranje delovne dobe le tista organizacija, ki je v celoti izpolnila svoje dolžnosti glede splošnih in posebnih varstvenih ukrepov na posameznih delovnih mestih. In čeprav dajeta dogovora, še zlasti medrepubliški, poseben poudarek dokumentaciji, ki mora biti priložena zahtevku, ugotavljamo, da predlagatelji ne upoštevajo dosledno predpisane dokumentacije. Vse to pa

ne prispeva k učinkovitosti postopkov, temveč jih samo zavlačuje. Omenjene in številne druge pomanjkljivosti, ki jih ugotavljamo v samoupravni praksi – tudi kar zadeva usklajevanje stališč med republikami in pokrajinami – imajo za posledico, da je pot do uveljavitve zahtevka do dokončne odločitve dolga, neutemeljeno dolga.

Težave in pomanjkljivosti pa ugotavljamo ne le v celotnem postopku za sprejetje odločitve, temveč tudi v postopku neposredne realizacije odločitve. Dejstvo, da je za delo na nekem delovnem mestu priznana benifikacija, namreč še ne pomeni, da bodo te benificije deležni vsi delavci na takih delovnih mestih. Za vsakega zavarovanca je namreč potrebno ugotoviti, ali izpolnjuje predpisane pogoje. Težave nastanejo zlasti takrat, ko je treba ugotavljati

dejstva za več let za nazaj, organizacije združenega dela pa pogosto ne razpolagajo z ustreznimi dokumentacijami. In da bi v interesu predvsem delavcev samih uporabili benificirani staž kot ukrep le v mejah zakonitih predpisov, bomo morali kritično analizirati dosedanje delo na tem področju ter odpraviti napake in pomanjkljivosti. Temeljni cilj varstva delavcev pri delu je zagotovitev takšnih delovnih razmer, da bodo lahko čim dlje produktivno delali. Tega cilja pa z benificiranim stažem ne moremo doseči, temveč le z ukrepi združenega dela, ki naj delavcu zagotovijo varno in zdravju čim manj škodljivo delo.

Anka Tominšek
(Vzajemnost št. 12,
dne 28. januarja 1978)

Pred našo livarno

Z GRADBIŠČA KONTI LIVA

Po več zaporednih zimah brez snega nam ga je letošnja obilo nasula. Mraz in sneg ovirata delo na gradbišču, ki se kljub zimi izvaja, toda to ni glavni ovira, da dela zaostajajo časovno za mrežnim planom. Kolikšen bo zaostanek v končni fazi izgradnje, je sedaj realno še nemogoče oceniti, zato bomo o tem poročali kdaj pozneje.

Jeklena konstrukcija hale prihaja na gradbišče. Stebri hale višine 24 m se transportirajo iz Maribora v dveh delih in se na gradbišču sestavijo. Montaža, oziroma postavitve dveh stebrov bi minuli teden bila izvedena, če bi dobavitelj imel na gradbišču ustrezno avto-dvigalo. Tako pa smo zopet izgubili nekaj dni, ki jih ne bo mogoče nadoknaditi.

Gradbena dela na temeljih hal tudi zaostajajo, niso pa trenutno kritična. Gradbena dela na temeljih naprav v hali grede so se začela z izkopom in se bodo nadaljevala z betoniranjem temeljev proti hali konti liva, kjer jih pa ne bo mogoče narediti zaradi nedokončane hale. No, to so že podrobnosti, ki jih mora reševati in rešiti sektor novogradnje.

Ostala dela tako na projektiranju, izbiri dobaviteljev, na izgradnji naprav itd. več ali manj normalno potekajo in trenutno ne povzročajo večjih težav.

V minulih dneh je bil sprejet program osvajanja tehnologije vliivanja in proizvodnje na konti livu. Dosedanje izkušnje pri začetku obratovanja novih naprav nas opozarjajo, da smo vedno premalo pripravljeni na

začetek proizvodnje. Zato je bil ta program pravočasno izdelan in se bo izvajanje programa redno zasledovalo do začetka proizvodnje. Glavni nosilci aktivnosti programa so poleg jeklarne in novogradnje še SEO, TKR, vzdrževanje in kadrovske sektor.

Program predvideva osvajanje tehnologije vliivanja jekel, kadrovske spremembe v jeklarni, spremembe organizacije dela v jeklarni, kadrovske spremembe na vzdrževanju, teoretično in praktično šolanje delavcev za konti liv v domačih in tujih železarnah ter izvedbo testiranja in obratovanje naprave.

Za konti liv bi potrebovali okrog 80 novih delavcev. Ker pa ga postavljamo v obstoječi jeklarni, katere proizvodnja se ne povečuje, temveč se samo spreminja tehnologija, bo večina delavcev za delo na konti livu pridobljena iz jeklarne. Seveda pa je to za nas nova tehnologija z višjo stopnjo predelave in ta zahteva večje število delovnih opravil. Zato bo potrebno pridobiti še nove delavce izven jeklarne.

Program predvideva, da se to izvede do oktobra letošnjega leta. F. S.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 6. 2.	STARE BRANKO	VARL ALOJZ
TOREK – 7. 2.	BENEDIČIĆ MITJA	ARNEŽ FRANC
SREDA – 8. 2.	ISKRA BRANE	NOVAK FRANC
ČETRTEK – 9. 2.	BURJA ANTON, st.	ZUPAN MIRKO
PETEK – 10. 2.	PIKON JANEZ	SLAMNIK IVAN
SOBOTA – 11. 2.	RAVNIHAR PETER	PRAPROTNIK NIKO
NEDELJA – 12. 2.	MENCINGER STANE	BRUMAT MARTIN

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 6. do 11. februarja bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldan: I. obratna ambulanta – dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan Zidar.
popoldan: III. obratna ambulanta – dr. med. Lidija Nakovska.

V soboto, 11. februarja, samo dopoldan: III. obratna ambulanta dr. med. Želimir Cesarec in IV. obratna ambulanta dr. med. Lidija Nakovska.

V zobni ambulanti:
dopoldan: I. zobna ambulanta v. den. Viktor Stražišar
popoldan: II. zobna ambulanta dr. stom. Alojz Smolej.

V soboto, 11. februarja, samo dopoldan: I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražišar.

Ordinacijski čas: dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

OBVESTILO DELAVCEM ŽELEZARNE

Do nadaljnjega ukinjamo popravila izpušnih cevi za osebne avtomobile zaradi prezasedenosti ključavničarjev remontnih delavnic.

Vodstvo TOZD Remontne delavnice

Delavce Železarne tudi obveščamo, da lahko preko male prodaje Železarne (tel. 965) kupijo rabljene kotlovske cevi negarantirane tesnosti, dimenzij 31,8 x 2,6 mm in dolžine do 3,37 m.

Informacije lahko dobite na vodstvu toplotne energije (tel. 244).

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja TOZD Strojne delavnice z dne 20. 1. 1978 in v skladu s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD, dajemo

OBJAVO

prostega delovnega mesta

7413, U-3, Referent za naročila 12 ktg. 1 oseba

Pogoji za zasedbo delovnega mesta:

– Srednja tehnična ali delovodska šola strojne smeri ter 5 let ustreznih delovnih izkušenj

Prijavo z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti pošljite v roku 8 dni na kadrovske sektor z oznako »za TOZD Strojne delavnice«.

TRIDNEVNA EKSURZIJA

Društvo strojnih inženirjev in tehnikov organizira v sodelovanju s turističnim podjetjem KOMPAS za vse člane ZIT Jesenice v dneh od 27. do 29. aprila tridnevno ekskurzijo v:

ŽELEZARNO VOEST V LINZ IN OGLED TEHNIČNEGA MUZEJA NA DUNAJU

Odhod izpred splovalnice Kompas na Jesenicah ob 27. aprila ob 3. uri v smeri Podkoren, Spittal, Katschberg, Radstadt, Wels, LINZ (okrog 360 km). Še isti dan bo ob 10. uri ogled železarne VOEST (s poudarkom na konti-livu), ob 14. uri je predvideno kosilo, popoldan pa prost ogled mesta. Večerja, prenočišče v hotelu.

V petek, 28. aprila, bo ob 7. uri odhod iz Linza proti Dunaju. Od 10. do 14. ure ogled tehničnega muzeja, po kosilu pa ogled mestnih znamenitosti z vodičem. Po večerji bo ogled parka »PRATER«, potem pa prenočevanje v hotelu.

V soboto, 29. aprila, bo po zajtrku ogled mesta do 12. ure. Kosilo bo okrog 14. ure na poti iz Dunaja, predviden prihod na Jesenice do 22. ure.

Potovanje je predvideno s 50 sedežnim avtobusom »SETRA«. Cena aranžmana je 1.590 din na osebo. V ceni je vračunan avtobusni prevoz, gostinske usluge, vstopnine ter vodstvo in organizacija potovanja. Za člane ZIT Jesenice bo cena regresirana in bo 1.200 din. Lahko se prijavijo tudi svojci, kateri pa plačajo polno ceno.

PRIJAVE SPREJEMA DO 25. FEBRUARJA ANTON SITAR, VZDRŽEVANJE BELA, TEL. 916.

S prijavo se plača prvi obrok v višini 400 din, ostali znesek pa še v nadaljnjih dveh obrokih do 20. aprila. V slučaju odjave, v kolikor udeleženec ne oskrbi zamenjave, si organizator pridržuje pravico obdržati vsoto v višini stroškov prevoza. Vsak prijavljenec mora imeti veljaven individualni potni list.

Vabljeni vsi člani ZIT Jesenice s svojci.

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu februarju bodo praznovali petdeset let življenja naslednji naši sodelavci: Jože PERNE, remontne delavnice – 4. februarja, Valentin RAZINGER, socialno zdravstvena služba – 4. februarja, Valentin JERSIN, splošni sektor – 12. februarja, Valentin SKUMAVC, transport – 14. februarja, Ivan MEH, valjarna Bela – 14. februarja, Jože TOMAŽEVIČ, žičarna – 16. februarja, Ramadan ČORDIĆ, jeklarna – 16. februarja, Miro ZUPAN, strojne delavnice – 24. februarja, Dušan STARE, splošni sektor – 24. februarja in Albin BEGUŠ, žičarna – 29. februarja.

Vsem sodelavcem iskreno čestitamo!

ŽENA DELAVKA JE ZAPOSTAVLJENA

Nemalo sem bila presenečena, ko sem izvedela, da je na sedmi seji delavskega sveta Železarne komisija za kategorizacijo delovnih mest dala svoje pojasnilo na pritožbo TOZD in v celoti vse pritožbe zavrnila kot neutemeljene, kar je potrdil tudi delavski svet.

Osebnost sem prizadevala in menim, da je tako ocenjevanje delovnih mest oziroma delovnih nalog in opravil precej enostransko in neodgovorno, ker niti komisija, niti posamezni član komisije, niti odgovorne službe niso prišli v obrat, da bi ocenili delovne naloge in opravila, kar je bilo zahtevano. Prav gotovo je sklep delavskega sveta povsem na mestu, ker potrjuje le mnenje komisije, delavski svet in strokovna komisija in se ne more spuščati v razpravo, katero delovno mesto oziroma delo in opravilo je pravilno ovrednoteno in katero ne. Zato pa je to dolžnost strokovne službe, ki zbrane podatke in primerjave posreduje komisiji za kategorizacijo. In prav to delo je bilo po mojem mnenju izvršeno površno in celo neodgovorno.

Na eni zadnjih sej je delavski svet TOZD Želblarne sprejel sklep, da je treba delovno mesto skladiščnika potrošnega materiala ponovno oceniti in se ni strinjal s predlogom odgovorne službe, ki je menila, da je to delovno mesto pravilno ocenjeno s peto kategorijo. V sklepu DS je tudi rečeno, da mora služba to delovno mesto primerjati s podobnimi delovnimi mesti v drugih TOZD, to je z

vodji skladišč, ker gre v tem primeru za vodjo skladišča potrošnega materiala in orodja v TOZD Želblarne.

Vem, da noben vodja skladišča v Železarni ni ocenjen pod sedmo kategorijo (med sedmo in deseto kategorijo), ker je verjetno ista služba ocenjevala ta dela in je znano vsem, kakšna dela mora vodja skladišča opravljati. Zato toliko manj razumem oceno iste službe za dela, ki jih opravljam v skladišču želblarne.

Nehote se mi vsiljuje misel, da je za želblarno vse dobro in tudi zato, ker dela opravlja ženska. V Železarni smo ženske že dolgo zapostavljene. Vsako delo, ki ga opravljajo ženske, je avtomatično nižje ovrednoteno. Verjetno ne bi bilo treba pritožb, če bi taka dela opravljal moški, ker bi bila boljše ovrednotena. Sprašujem se, ali so odgovorni delavci v TOZD in še bolj v službah, ki so imeli bistven vpliv na oceno dela, ki ga niso nikoli od blizu videli, razmišljali o delu in pogojih dela, ki ga moramo ženske opravljati v proizvodnih obratih. Morda so razmišljali, vendar storjenega je bilo bore malo.

Koliko časa bomo morale ženske še živeti v senci? Ali nas bo zakon o združenem delu rešil tega? Upam

da! Vendar bomo morale delavke resneje stopiti v borbo za naše mesto med delavci samoupravljalci. Prav gotovo si ne želimo takih sodelavcev, ki nas podcenjujejo. Veliko smo že naredili in še bomo, le možnosti nam je treba dati. Na kraju – krajev si jih lahko tudi izborimo. V to naj nihče ne dvomi! Francka Čelik

POPRAVEK

V zadnji, tretji številki Železarja z dne 26. januarja, je v sestavku pod naslovom Pri skupni in blagovni proizvodnji v letu 1977 za dobrih pet odstotkov pod planom, prišlo do neljube napake, ki bistveno spreminja vsebino. Na prvi strani glasila, kjer avtor obravnava problematiko TOZD PLAVŽ v preteklem letu, se je namesto besede drobne rude, vrnila beseda dobre rude. Tako bi se stavek pravilno moral glasiti: »... V marcu se je situacija s kvaliteto vsipa poslabšala, ker je bilo treba za proizvodnjo aglomerata uporabiti večje količine zelo DROBNE rude iz rudnika Tomašica.«

Bralcem, delavcem TOZD Plavž in avtorju se za neljubo napako opravičujemo. Uredništvo

7. SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Predsednik delavskega sveta železarne Jože Ulčar je sklical 7. sejo delavskega sveta železarne za torek, 24. januarja. Na programu je bilo usklajevanje pripomb in predlogov na samoupravne sporazume, ki bodo predmet odločanja na referendumu dne 31. januarja 1978 in razno.

Najprej so sprejeli poročilo odbora za uveljavljanje zakona o združenem delu v zvezi z delom in pripravami samoupravnih sporazumov, ki so pripravljeni za sprejem na referendumu. Za tem so sprejeli poročila delovnih skupin za pripravo osnutkov naslednjih samoupravnih sporazumov: samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in določanju internih cen; samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega dohodka; samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razporeditev čistega dohodka; in samoupravnega sporazuma o skupnih merilih in osnovah za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe. Sklenili so, da se o prvih treh naštetih samoupravnih sporazumih z vsemi spremembami, ki so jih predlagale delovne skupine odloča na referendumu, 31. januarja 1978, k sporazumu o skupnih merilih in osnovah za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe, ki jih je predlagala za sprejem delovna skupina in sicer k členom 39, 44, 45, 46, 50, 51, 60 in 106 in sklenili, da se o sporazumu s spremembami delovne skupine in dodatnimi popravki sprejmeti na tej seji delavskega sveta železarne, odloči na referendumu, 31. januarja. Popravki, ki jih je dodatno sprejel delavski svet železarne so bili objavljeni v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

Ob koncu razprave po tej točki dnevnega reda so se sklenili, da bodo na eni naslednjih sej obravnavali vprašanja v zvezi s problematiko nagajevanja v železarni.

Sprejeli pa so tudi poročilo člana poslovnega odbora v zvezi z rezultati usklajevalnega postopka samoupravnega sporazuma o združitvi v Interno banko Slovenske železarne in samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD slovenske železarne in sklenili, da se tudi o teh dveh sporazumih z vsemi spremembami, ki so bile predložene odloči na referendumu, 31. januarja 1978.

Na predlog poslovnega odbora so imenovali v stalno strokovno komisijo za pregled in oceno investicijskih programov namesto dveh vodij sektorjev, za vodjo komisije Janeza Pikona, za člana iz sektorja novogradevni Franca Smoleja in za člana iz SEO Maruša Drole.

Sprejeli so tudi informacijo člana poslovnega odbora o pripravah za gradnjo nove elektro jeklarne, o pogodbi za pripravo tehnično-ekonomske študije (TEO) za izgradnjo elek-

tro jeklarne v železarni Jesenice ter pogodbi o sodelovanju sovjetskih specialistov v okviru tehnične pomoči in sprejeli vse sklepe, ki jih je v zvezi s tem sprejel odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu železarne.

V nadaljevanju seje so sprejeli razpis Pantzove nagrade za leto 1978, na predlog IO konference osnovnih organizacij sindikata železarne pa so imenovali komisijo za podelitev Pantzove nagrade v naslednjem sestavu: za predsednika Henrika Zupana iz TOZD Jeklarne, za člana: Ivana Sušnika iz TOZD Žičarna, Boža Bartelja iz TOZD Valjarna debele pločevine, Ivana Tušarja iz TOZD Remontne delavnice in Petra Žbontarja iz DS SEO, TKR, Novogradnje.

Na predlog IO konference osnovnih organizacij sindikata železarne so imenovali v koordinacijski odbor za posamezne sporazume o reguliranju medsebojnih odnosov na področju proizvodnje, potrošnje, prometa in kriterijev za samoupravno oblikovanje cen različnih metalurških proizvodov delegate in njihove namestnike in sicer za debelo in srednjo pločevino, za tanko toplo in hladno valjano pločevino ter HVT, za jeklovlek, za valjano in vlečeno žico, za plemenita jekla in za samoupravne sporazume s prometnimi organizacijami.

TOZD Hladna valjarna Bela

13. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Na 13. seji delavskega sveta so delegati obravnavali 12 točk. Najprej so ugotovili, da so sklepi zadnje seje izvršeni, nekateri pa so daljšega pomena.

Sprejeli so na znanje poročilo predsednika odbora za gospodarstvo o delu enajste seje in potrdili naslednje sklepe:

- sprejme in potrdi se operativni plan za mesec februar, ki znaša 7500 ton s pripombo: Da se bodo lahko izpolnjevale planske obveznosti, ki izhajajo iz predelave domačega vložka, mora biti kvaliteten vložek dostavljen v skladišče HVB najkasneje do dvajsetega dneva v tekočem mesecu.

- Soglašajo s predlogom za uvedbo posebne stimulacije na ključnih napravah v HVB. Stimulacija začne veljati s 1. januarjem 1978.

Sprejeli so na znanje informacijo o delu inventurne komisije in ugotovili, da je delo inventurne komisije potekalo v redu in potrdili materialno stanje.

V nadaljevanju seje so brez pri-

skladno z določili samoupravnega sporazuma o delitvi OD pa so razpravljali o spornih kategorijah 14 delovnih mest in se odločili, da veljajo za vsa obravnavana delovna mesta kategorije po predlogu komisije za kategorizacijo z dne 14. oktobra 1977.

Ob koncu seje je bilo postavljenih več delegatskih vprašanj, na katera bo poslovodni odbor posredoval odgovor na naslednji seji in sicer:

1. Koliko in katerim delavcem je bilo v sektorju novogradevni odobren dodatek za izredno otežkočena dela.

2. Kaj je bilo v TOZD Valjarna debele pločevine in na sploh v železarni ukrenjeno v zvezi s povzročeno škodo, ko je nekaj delavcev s pomočjo žerjava porušilo steno v valjarni debele pločevine. S tem so hoteli poškodovati les, ker je nepoškodovanega po sklepu delavskega sveta TOZD Valjarna debele pločevine prepovedano prodajati in odvažati. Ob tej priliki so najostreje obsodili tak postopek in menili, da morajo storilci za to dejanje odgovarjati.

3. Kdo je odgovoren za to, da bi reševalna postaja ustrezala svojemu namenu in kdaj bo omogočen dostop z reševalnim avtomobilom do rešilne postaje plavža. Dovož je sedaj onemogočen zaradi postavitve novih tirov.

Ob koncu seje so izrekli priznanje za opravljeno obsežno delo delovnim skupinam za pripravo samoupravnih sporazumov in odboru za uveljavljanje zakona o združenem delu, ker so pripravili samoupravne sporazume, ki bodo predmet odločanja na referendumu, 31. januarja. JS

pomb sprejeli in potrdili spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o ljudski obrambi in družbeni samozasčitvi ter dodatne skupne določbe o medsebojnih delovnih razmerjih v osnutku samoupravnega sporazuma o Slovenskih železarnah.

Delegati so soglašali in sprejeli samoupravni sporazum o reguliranju medsebojnih odnosov v proizvodnji, potrošnji, prometu ter meril za samoupravno urejanje cen plemenitih jekel, samoupravni sporazum o dolgoročnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev pri ustvarjanju skupnega prihodka ter samoupravni sporazum o osnovnih planih.

Za podpisnika vseh treh sporazumov so pooblastili poslovodni odbor železarne.

Delegati so soglašali s poročilom računovodkinje TOZD o proizvodnih rezultatih v mesecu decembru in odločili, da se finančni rezultat obravnava na naslednji seji.

Sprejeli so na znanje pojasnilo pomočnika vodje TOZD v zvezi s samoupravnim sporazumom o temeljnih planih samoupravne komunalne skupnosti občine Jesenice za obdobje 1978-1980 s pripombami:

- center za proučevanje samoupravljanja in informiranje naj pravočasno dostavi gradivo delegatom DS v celotni obliki;

- navedeni center in strokovne službe v železarni naj dajo svoje pripombe ob sprejemanju samoupravnih sporazumov.

Za podpisnika samoupravnega sporazuma o temeljnih planih samoupravne komunalne skupnosti občine Jesenice za obdobje 1978-1980 so pooblastili predsednika DS Joža Klička.

Soglašali so tudi z informacijo sektorja novogradevni o investicijskem programu »linija za statih nosilce z vlečnim strojem« v TOZD Monter Dravograd.

Ob sklepu seje so izvolili za novega predsednika razpisne komisije Zdravka Jamarja.

V razpravi so sodelovali: Kliček, Cundrič, Koselj, Demšar, Žurman, Tubič, Jamar, Ravnik, Azinovič.

TOZD Energetika

11. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja TOZD Energetika Rudi Buh je 23. januarja sklical enajsto sejo odbora, na kateri so obravnavali pregled sklepov, premetitve in razporeditve, prošnje in pritožbe ter razno.

Ugotovili so, da so sklepi desete seje vsi realizirani.

Premestili so štiri delavce iz TOZD Remontne delavnice v TOZD Energetika zaradi reorganizacije. Na novo so bili sprejeti trije delavci - povratniki iz JLA.

Obravnavali so tri prošnje za premetitve iz drugega TOZD in eno ugodno rešili, dve pa zavrnili, ker ni ustreznega delovnega mesta.

Ugodno so rešili prošnjo za ponovni sprejem delavca v oddelek elektro-energetike.

Odobrili so tri stalne propustnice za vstop in izstop pri vseh vratarjih železarne.

Obravnavali so tudi plan pripravnikov v letu 1978 in sprejeli sklep, da se evidentira potreba po diplomiranem inženirju strojništva - po možnosti energetska smer. KN

Pri ASEA električni peči

DS za komercialne in finančne zadeve

12. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta DS za komercialne in finančne zadeve Janez Kežar je sklical 12. sejo in po ugotovitvi sklepčnosti predlagal v obravnavo: pregled sklepov 11. seje in 6. seje DS železarne; spremembe samoupravnih sporazumov in predlog samoupravnega sporazuma o temeljnih planih samoupravne komunalne skupnosti občine Jesenice za obdobje 1977-1980.

Delavski svet je sprejel poročilo podpredsednika poslovnega odbora o izvrševanju sklepov zadnje seje delavskega sveta in ugotovil, da je samo 6. sklep še v reševanju.

Spremembe osnutkov štirih samoupravnih sporazumov je razložil Stanko Repovž. Dejal je, da so bile pripombe delovnih skupin v veliki meri upoštevane, vendar je potrebno te spremembe obravnavati tudi na sestankih samoupravnih delovnih skupin, zaradi čimboljše obveščenosti kolektiva, da bi referendum 31. januarja zadovoljivo uspel. Zato so vodje delovnih skupin zahtevali, da bi te spremembe dobil v najkrajšem času v pisni obliki.

Na predlog samoupravnega sporazuma o združitvi v interno banko Slovenskih železarn ni bilo pripomb.

Na predlog samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Slovenske železarne je bilo zbranih približno 60 pripomb, ki so bile v glavnem upoštevane, v celoti pa je črtano poglavje, ki ureja dopuste in to na

osnovi zakona o delovnih razmerjih. To področje bo urejal posebni samoupravni akt.

Ivo Arzenšek je tolmačil samoupravni sporazum o temeljnih planih samoupravne komunalne skupnosti občine Jesenice za obdobje 1977 do 1980.

Delegati so ta samoupravni sporazum potrdili in za podpisnika izvolili predsednika delavskega sveta Janeza Kežarja, vendar pod pogojem, da se upošteva predlog tov. Smoleja, in sicer:

Ker bo glavni vir dohodka, s katerim bo razpolagala samoupravna komunalna skupnost iz OZD, bi morala biti tudi skrb te skupnosti za delavca združenega dela tam, kjer živi. Več pozornosti bi morali nameniti sedaj tistim problemom, ki so bili v preteklosti zanemarjeni, tako npr.: urejanje cest, kanalizacije, razsvetljave in podobno.

Sindikalna organizacija mora predlagati tri nove vodje delovnih skupin, ker so dosedanje upokojeni. ZM

TOZD Družbena prehrana

14. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta TOZD Družbena prehrana Bogdan Langus je 20. januarja sklical štirinajsto sejo. Po pregledu sklepov, ki so realizirani, oziroma v reševanju, so po obravnavi sklenili:

- Delavski svet se s spremembami, popravki in dopolnitvami osnutkov samoupravnih sporazumov strinja in nima dodatnih pripomb. Poučeno je bilo, da je treba delovati tako, da bo referendum uspel, saj smo tudi kot uporabniki družbenih sredstev dolžni vsi dokumentacijo predložiti pristojni službi družbenega knjigovodstva, da bo izplačilo osebnih dohodkov v februarju normalno.

- Delavski svet soglaša s predlogom samoupravnega sporazuma o temeljnih planih samoupravne komunalne skupnosti občine Jesenice za obdobje 1977-1980 in pooblašča predsednika delavskega sveta Bogdana Langusa, da ga podpiše.

- Soglašali so s predlaganimi sklepi odbora za gospodarstvo pri DS železarne v zvezi s pripravami za gradnjo nove elektro jeklarne.

- Soglašali so s projektom linije za statik nosilec z vlečnim strojem za TOZD Monter Dravograd, ki je ena od temeljnih organizacij železarne, s pripombo, da nove investicije moramo podpirati, vendar v okviru naših možnosti!

- Soglašali so s povišanjem kategorije za delovni mesti »razvažalec hrane« in »vodilni skladiščnik«, niso pa soglašali z obrazložitvijo SEO, v kateri je podana primerjava razvažalca hrane z nekaterimi drugimi delovnimi mesti v železarni. D. T.

11. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Bojan Klinar, predsednik odbora za delovna razmerja pri delavskem svetu TOZD Družbena prehrana je sklical enajsto sejo, na kateri so bili po obravnavi sprejeti naslednji sklepi:

- Za razvažalca naj bi kadrovski skušal najti še enega upokojenca, za kurjača samopostrežne restavracije pa se bo posredovala objava v radio Jesenice.

- Potrjen je bil sprejem redno zaposlenega delavca in dveh upokojenecov za določen čas. Na petmesечно prakso je bila sprejeta učenka prvega letnika gostinske šole - kuharska smer.

- Mariji Posušen, kantinerki II. se s 1. 2. 1978 izda odločbo za kantinerko I., tov. Marijo Logar, kantinerko I. v Jeklovleku, ki dela deljen delovni čas, pa se razporedi na prvo prosto delovno mesto kantinerke I., kjer delo ne bo deljeno!

- Odbor je vzel na znanje sklep delavskega sveta glede povišanja kategorij dveh delovnih mest.

- Odbor predlaga, da se delo vodja samopostrežne restavracije in delo tehnologa združi, odpre pa se novo delovno mesto vodja kantine, za kar se izdela popis obeh delovnih mest in predloži sektorju za ekonomiko in organizacijo v nadaljnje reševanje in potrditev. Ta razporeditev in vse potrebne formalnosti se morajo takoj urediti, ker je ena oseba preveč obremenjena s kantini in še s kuhinjo!

D. T.

TOZD Hladna valjarna Jesenice

11. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja TOZD Hladna valjarna Jesenice je 23. januarja sklical 11. sejo, na kateri so po pregledu sklepov obravnavali še kadrovsko problematiko.

Na osnovi poročila o izvajanju sklepov je bilo ugotovljeno, da potrebe po novih delavcih še vedno niso rešene, oddelek za študij dela in časa pa ni izdelal analize dela odpreme TOZD Hladna valjarna Jesenice.

V nadaljevanju seje je odbor potrdil obračun enemu delavcu, na delovna mesta je razporedil tri nove delavce in izvedel štiri premetitve.

Reševal je tudi dve prošnji za premetitve, vendar je obe odklonil, ker trenutno ni prostih teh mest v TOZD.

Obravnavali so tudi problematiko odsotnosti v mesecu decembru in ugotovili, da je večja kot je povprečje železarne. A.

PRED DESETIM KONGRESOM ZSMS — EVIDENTIRANJE V TEKU

Danes smo že drugič pripravili poseben sestavek za mladinsko rubriko pod naslovom Pred X. kongresom ZSMS. Z vseh videnih in namenjenih sestavkov smo vas že seznanili, danes v uvodu torej le poziv. Osnovne organizacije ZSMS in druge organizirane oblike mladih vabimo k sodelovanju. Kaj želimo, oziroma zahtevamo? Nič drugega kot to, da se mladi informatorji in drugi, ki so večji peresa, oglašajo s prispevki o predkongresni aktivnosti v svoji sredini. Informacija naj bo kratka, jedrnat in zanimiva. Morda se bomo odločili, da najzvestejše nove sodelavce tudi nagradimo za njihov trud. Sicer pa o tem več čez štirinajst dni.

In kakšna je trenutno predkongresna aktivnost mladih v naši občini? Pretekli teden so vse osnovne organizacije ZSMS v delovnih kolektivih, krajevnih skupnostih in šolah prejele evidenčne liste, ki jih morajo seveda čimprej izpolniti in jih vrniti nazaj na občinsko konferenco ZSMS Jesenice, Titova 86. Na evidenčnem listu je vsebina jasna, zato dodajamo le, da naj osnovne organizacije natančno zapišejo zahtevane podatke, da potem v predkandidacijskem in kandidacijskem postopku ne bo neljubih zapletov. V vseh sredinah mladih se evidentira možne kandidate za vodstva mladih se evidentira možne kandidate za vodstva OO ZSMS ter za občinske in republiške organe ZSMS. Čez štirinajst dni bomo objavili katera OO ZSMS je prva in seveda ob tem tudi uspešno zaključila evidentiranje.

V osnovnih organizacijah ZSMS v Železnari bo evidentiranje steklo v teh dneh. V tem tednu bo več sestankov OO ZSMS, člani pa se

NEORGANIZIRANOST MLADIH V TOZD PLAVŽ

Pretekli teden je bila sklicana volilna seja osnovne organizacije ZSMS v TOZD Plavž. Morda je le malokdo verjel, da bo tudi tokrat neuspešna in sicer že petič po vrsti. Ob tem se seveda postavlja vprašanje, kaj je vzrok, da je mladina v tej temeljni organizaciji popolnoma nepovezana med seboj. Tukaj je zaposlenih 63 mladih delavcev, od tega jih je veliko iz sosednjih republik.

Za poživitev dela v vseh OO ZSMS v Železnari, že nekaj časa poteka akcija, ki jo vodijo posamezni člani predsedstva koordinacijskega sveta ZSMS. Tudi član, ki je zadolžen za TOZD Plavž se je lotil te naloge, vendar se pozitivni rezultati nočejo pokazati.

Volilne seje pretekli teden se je udeležilo le enajst mladincev, ob tem pa je bilo moč ugotoviti, da so bili tudi na prejšnjih sklicih volilne seje OO ZSMS isti mladinci. Torej nekaj jih je le, ki so zainteresirani, da se mladi tudi v tej temeljni organizaciji povežejo med seboj in enotno nastopajo kot organizirani del naše samoupravne družbe.

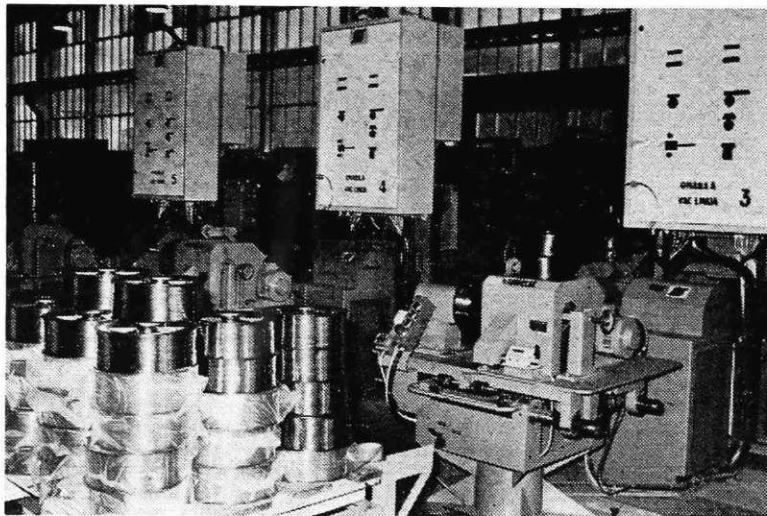
Naša želja je, da bi kmalu zapisali kaj bolj spodbudnega iz te temeljne organizacije, ob tem pa ne smemo pozabiti tudi na to, da imajo plavži pri nas tradicijo (pred nedavnim smo praznovali 40-letnico) in prav zato ne smemo dopustiti, da se organizirana pot plavžarjev začne ožiti prav pri mladih, ki jih v ospredje postavljamo kot jedro bodočega razvoja.

JR

bodo v glavnem dogovarjali prav o poteku evidentiranja. Sekretar koordinacijskega sveta ZSMS Roman Kosmač nam je povedal, da OO ZSMS v Železnari evidentirajo v svoji sredi možne kandidate za novo vodstvo koordinacijskega sveta ZSMS. Te evidenčne liste, ki so jih vsi predsedniki dobili priložne poleg ostalih, morajo izpolnjene vrniti na koordinacijski svet ZSMS Železnice. Omenimo še to, da se počasi že oblikujejo predlogi za novega predsednika, sekretarja ter predsedstvo koordinacijskega sveta ZSMS. Kaj več podrobnosti o tem pa morda čez štirinajst dni.

V predkongresne priprave pa so se vključili tudi že člani komisije za informiranje pri občinski konferenci ZSMS Jesenice. Ena od teh akcij v predkongresnem obdobju bo tudi razširjanje tednika Mladina, osrednjega slovenskega časopisa za mlade. Akcija se bo začela na osnovnih šolah, kasneje pa se bo razširila na delovne kolektive in krajevne skupnosti. Ob tem naj še zapišemo, da bo komisija za informiranje 10. februarja izvedla seminar za mlade informatorje iz jeseniške občine, obenem pa bo seminar pomenil tudi uvod v akcijo razširjanja tednika Mladina. Med drugim se bodo zbrali mladi informatorji tudi dogovorili o poteku obveščanja in informiranja članstva zveze socialistične mladine v obdobju pred desetim kongresom ZSMS.

JR

V oddelku za proizvodnjo VAC žice

KADAR ZAČNO »RAZGRAJAJČI« Z DELOM

Kako se počutiš, kadar o tebi govorijo najslabše? Ko po njihovem nisi sposoben ničesar drugega kot razgrajati? Nekaj časa še prenašaš vse to, potem pa ti je vsega skupaj dovolj. Skleneš, da jim boš dokazal, da vse to še zdaleč ni res. In poženeš se v delo. No, nekaj podobnega se je zgodilo naši OO ZSMS. Bili smo vse drugo prej kot to, kar smo v resnici. Namreč mladina, ki poleg zabave zna poprijeti tudi za delo.

Pred tremi meseci smo imeli po prvih pripravljalnih sestankih in masovnem evidentiranju možnih kandidatov za skupščinske volitve, programsko-volilno konferenco OO ZSMS Žirovnica. Na njej smo predložili program, ob katerem so nekateri starejši predstavniki družbenopolitičnih organizacij nejeverno zmajevali z glavami, češ, tako široko zasnovanega programa ne boste mogli izpeljati. Toda po treh mesecih našega uspešnega dela so morali spremeniti svoje mnenje.

Organizirali smo proslavo ob 29. novembru — dnevu republike in 22. decembru — dnevu JLA. Uspešno smo sodelovali tudi na športnem tekmovanju v odbojki, namiznem tenisu in šahu, ki smo ga organizirali v počastitev dneva JLA. Organizirali smo koncerta Aleksandra Meška in Andreja Siferja. Na prvem se nas je zbralo 250, na drugem pa 120. Izpeljali smo uspešno silvestrovanje za 65 mladincev, v letošnjem letu pa smo organizirali predavanje o mladinskih delovnih akcijah, ki ga je vodil Petar Radojevič, dolgoletni brigadir, ki ga brigadirji verjetno bolj poznajo pod imenom »Čika Pero«. Predavanja se je udeležilo okrog 50 mladincev.

Seveda pa to še ni vse. Z delom so začeli že vsi trije aktivki, ki smo jih ustanovili na programsko-volilni konferenci, zaradi razdrobljenosti vseh desetih vasi. Z njimi smo povezali mlade iz nekaterih bolj oddalje-

nih vasi. S svojim delom so začele tudi že nekatere interesne dejavnosti: rekreacija za dekleta in fante, foto krožek, šah, strelci, planinci imajo za seboj že svoj prvi pohod v Dražgoše. V tem tednu pa bodo začeli s svojim delom še deklinski pevski zbor in klub glasbene mladine, začeli bodo s plesnimi vajami in namiznim tenisom. Redno deluje tudi klub študentov pod okriljem jeseniških študentov. V kratkem pa bodo začeli s svojim rednim in organiziranim delom tudi mladi komunisti.

Uspešno nam je dobili prostor za našo redno dejavnost, zato smo se dogovorili, da bomo začeli s klubskimi večeri, ki bodo ob torkih, petkih in nedeljah. Na teh večerih bomo prirejali predavanja, debate, govorili o glasbi...

Ker se volitve vse hitreje približujejo, smo že evidentirali možne kandidate (79), ki zastopajo našo organizacijo in z njo vseh 400 mladincev. Vsi možni kandidati in predsedstva aktivov, oziroma OO, bodo obiskovali tudi politično šolo, ki jo bo konec meseca organizirala OK ZSMS.

Osupljiva dejavnost, bi rekel marsikdo, posebno če se zavemo tudi tega, da še nimamo urejenega financiranja, kar pa je ena naših prvih nalog v tem mesecu. To pa je tudi eden izmed obeh večjih problemov, s katerima se borimo v zadnjem času. In kateri je drugi? Nič drugega kot premajhna aktivnost posameznih članov, saj delamo tisti, ki smo v predsedstvu in drobna peščica ostalih članov. Seveda pa nas čaka že v prvih treh mesecih veliko dela. Naša najvažnejša naloga so priprave na volitve, ki bodo marca, poleg vseh ostalih nalog, ki nas še čakajo. Tik pred nami je smučarsko tekmovanje, ki bo že v soboto in sankaško tekmovanje v pustnih maskah, kamor so vabljeni vsi mladinci.

Irena Smolej

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

5

VEČJO NAKLONJENOST MAJHNIM HIDROELEKTRARNAM

Slovenija sama je premajhna. Potrebna bo široka akcija za postavljanje majhnih hidroelektrarn po vseh naših republikah in pokrajinah, kjer so na voljo ustrezni pogoji.

V nameri fonda za materialne rezerve in participacije elektro-gospodarstva pri financiranju naloge vidimo znamenje, da so majhne hidroelektrarne deležne večje naklonjenosti kot doslej in da se je stvar premaknila k naslednjim korakom, ki jih bo prinesla množična postavitev majhnih hidroelektrarn.

— zagotovitev lokalne preskrbe z energijo v odročnih predelih v vojnih razmerah in pogojih partizanskega bojevanja;

— omogočanje maksimalnega izkoriščanja vodnih sil v miru za delno razbremenitev velikih energetskega objektov.

— zmanjšanje gospodarske škode ob redukcijah električne energije iz mreže zaradi okvar na velikih proizvodnih agregatih.

Konec!

RAZVOJ BIOLOŠKEGA OROŽJA

1

Povzročitelj nalezljivih bolezni pri ljudeh in živalih ter rastlinah, skupaj z njihovimi prenašalci, se imenujejo biološka bojna sredstva. Njihova glavna značilnost je biološko učinkovanje na žive organizme, kar jih začasno onemogoča ali uničuje. Toda biološki agensi lahko delujejo na človeka in živali tudi posredno, prek rastlin, ki so vir in surovine za proizvodnjo materiala.

Glavne vrste bioloških bojnih sredstev so mikroorganizmi ali mikrobi, znani z imenom patogeni mikroorganizmi. To so zelo majhna živa bitja, ki jih ni mogoče videti s prostim očesom.

Vsako bolezen povzroča samo ena vrsta patogenih mikroorganizmov, njihovi glavni predstavniki pa so bakterije, virusi, rikecije, protozoe in glivice.

Skupna značilnost nalezljivih bolezni je krajša ali daljša inkubacija, toda njena navzočnost se ne pokaže z nobenimi vidnimi znaki, zato lahko pride tudi do neopaznega širjenja bolezni. To je zlasti pomembno pri tistih boleznih, ki se zlahka prenašajo z bolnih na zdrave in se hitro širijo med ljudmi in živalmi, zato se epidemija zelo hitro razvija.

Biološki agensi se ne morejo odkriti s čutili, ker so brez barve, vonja in okusa. Identificirajo se lahko samo v bioloških laboratorijih.

DEJAVNIKI, KI POGOJUJEJO NASTANEK NALEZLJIVE BOLEZNI

Da bi se pojavila nalezljiva bolezen, mora biti izpolnjenih naslednjih pet glavnih pogojev:

- vir infekcije,
- poti za prenašanje in širjenje infekcije
- vstopna mesta povzročitelja v organizem,
- zadostna količina in moč klic in
- nagnjenost (dispozicija) organizma k zadetvi bolezni.

Medsebojna povezanost teh dejavnikov, ki je sklenjena veriga, se lahko prikaže v obliki sheme (po Vograliku). Iz te sheme je razvidno, da bi v primeru, če bi iz verige epidemioloških dejavnikov izpadel katerikoli člen, to onemogočilo pojav nalezljive bolezni. Sicer pa je samo po sebi razumljivo, da brez vira infekcije tudi ni nalezljive bolezni. Poleg tega morajo iz obstoječega vira okužbe (bolan človek, bolna žival, kliconosec) klice priti po krajši ali daljši poti do zdravega organizma (z dotikom, s hrano, z vodo, mrčesom itd.). Če bi nam uspelo blokirati te poti klic in onemogočiti njihov dostop k organizmu, ne bi prišlo niti do infekcije in torej tudi ne do nalezljive bolezni. Če pa »mikrobi« najdejo te poti, morajo najti še ustrezna vstopna mesta v organizem (na primer: skozi kožo, kadar gre za malarijo). Poleg tega bi moralo priti v organizem dovolj mikrobov, da bi bili dovolj močni za povzročitev bolezni.

Če so izpolnjeni vsi ti osnovni pogoji, je potreben še eden, pravzaprav najpomembnejši pogoj: nagnjenost (dispozicija) organizma k zadetvi bolezni, oziroma pomanjkanje prirojene ali pridobljene odpornosti (imunosti).

Mrčes je pomemben prenašalec nalezljivih bolezni, med njimi pa so najpomembnejši komarji, bele uši, bolhe, klopi, muhe idr. Med glodalci so prenašalci podgane in miši, verice idr.

Nalezljive bolezni se največkrat prenašajo s hrano in vodo; tako se širijo epidemije črevesnih nalezljivih bolezni; to se največkrat dogaja tam, kjer se ljudje kolektivno hranijo. Glavne bolezni, ki se prenašajo s hrano in vodo so: trebušni tifus in paratifus, dizenterija, slinavka, parkljevka idr.

V nekaterih območjih so »udomačene« določene nalezljive bolezni. Gre za endemična žarišča, v katerih so stalno kakšne nalezljive bolezni.

Nadaljevanje

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

RAZVOJ ŽELEZARSKÉ INDUSTRIJE V TRETJEM SVETU

1

Marca leta 1975 je bila v glavnem mestu Peruja Limi druga generalna konferenca Organizacije združenih narodov za industrijski razvoj (United Nations Industrial Development Organization — UNIDO). Takrat so med drugim tudi sprejeli dokument, ki ga je še istega leta odobrila tudi generalna skupščina Združenih narodov in ga danes imenujejo Deklaracija iz Lime. Ta deklaracija priporoča, da naj UNIDO »vodi stalna posvetoovanja med razvitimi in nerazvitimi, pa tudi med samimi nerazvitimi deželami z namenom, da bi povečali delež nerazvitih dežel v svetovni industrijski proizvodnji s pomočjo naraščajočega mednarodnega sodelovanja«. V Nadaljevanju piše v tem dokumentu tudi to, da je treba dvigniti delež dežel v razvoju pri svetovni industrijski proizvodnji na najvišjo možno stopnjo. Postavljeni cilj je 25 % v letu 2000.

Eden izmed dveh najvažnejših industrijskih področij, ki jih je izbrala UNIDO, je bila železarska industrija. To pa zato, kot je izjavil izvršilni direktor UNIDO, dr. Alb-El Rahman Khane, »ker ima ta bazična industrija strateško in dinamično vlogo pri industrializaciji dežel v razvoju«.

Z 8 NA 30 % V LETU 2000

Danes proizvajajo dežele v razvoju okoli osem odstotkov celotne svetovne proizvodnje surovega jekla, kar pomeni približno polovico svoje celotne porabe. V zadnjih 25 letih je narasla poraba surovega jekla v teh deželah s pet na okoli 1000 milijonov ton letno. Vendar je kljub temu povečanju proizvodnje, poraba na prebivalca v nekaterih slabo razvitih deželah še vedno zelo nizka in ne doseže niti 0,001 kg. V razvitih deželah se giblje ta številka tudi okoli 500 kg. Zato predvidevajo strokovnjaki UNIDO, da bo poraba surovega jekla v nerazvitih deželah narasla do leta 2000 s sedanjih 100 na 500 milijonov ton letno.

Khane je mnenja, da bi morale dežele v razvoju biti v bodočnosti sposobne, da to predvideno povečanje porabe železarskih izdelkov krijejo z lastno proizvodnjo. Imajo namreč večino pogojev za doseganje te proizvodnje: železovo rudo, energijo, prostor in vodo. Dosedanje izkušnje na področju železarske industrije v teh deželah kažejo, da bodo morale še bolj razviti potrebno znanje in industrijske navade, da bodo lahko uspešno upravljale dela potreba pri projektiranju, gradnji in obratovanju železarn. Danes je namreč znano, da je potrebno okoli deset let za projektiranje, gradnjo in obratovanje železarne v deželi v razvoju, dokler niso domači kadri popolnoma izvežbani in pripravljeni na doseganje projektirane proizvodnje. Zato je tudi njegovo mnenje, da se je treba v okviru UNIDO ukvarjati predvsem s povečanjem svetovne zmogljivosti železarske industrije, ki bo potrebna v letih, ki so pred nami.

Na osnovi teh izjavanj so bili udeleženci konference v LI-MI mnenja, da bo do leta 2000 potrebno povečati svetovno proizvodnjo surovega jekla s sedanjih 700 na okoli 1750 milijonov ton. Vzporedno s tem bi morala pospešeno naraščati tudi železarska proizvodnja v nerazvitih deželah. Tako bi naj ob pričetku prihodnjega stoletja narasel njen delež v svetovni proizvodnji s sedanjih 8 na 30 %. To pa bi pomenilo povečanje letne proizvodnje v teh deželah na približno 400 milijonov ton in s tem tudi investicijske stroške okoli 400 milijard dolarjev (ob upoštevanju cen v letu 1976).

Udeleženci konference so bili enotnega mnenja, da bodo glavna ovira pri izgradnji železarske industrije v nerazvitih deželah potrebna finančna sredstva. Zato je bila iznešena vrsta predlogov, ki bi naj pripomogli k rešitvi tega težkega problema.

TEHNOLOGIJO BODO PRESKRBELE RAZVITE DEŽELE

Za povečanje železarske proizvodnje v deželah v razvoju bo potrebna tudi tehnologija, ki jo bodo preskrbele industrijske razvite dežele. Na konferenci prisotni predstavniki teh dežel so izrazili pripravljenost in voljo pomagati pri razvijanju železarske industrije v manj razvitih deželah. (SE NADALJUJE)

11. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Ivan Klokočevnik je za enajsto sejo delavskega sveta, ki je bila 19. januarja, predlagal v obravnavo: sprejem samoupravnega sporazuma o temeljih plana samoupravne komunalne skupnosti občine Jesenice za obdobje 1977-1980, samoupravni sporazum o regulaciji medsebojnih odnosov v proizvodnji, potrošnji, prometu ter meril za samoupravno urejanje cen posameznih asortimentskih struktur črne metalurgije, samoupravni sporazum o dolgoročnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev pri ustvarjanju skupnega prihodka med Slovenskimi železarnami in trgovino, samoupravni sporazum o osnovah plana med Slovenskimi železarnami in OZD s področja prometa blaga in storitev ter ZT prometa, informacijo o investicijskem programu »linija za statik nosilec z vlečnim strojem« za TOZD Monter Dravograd in razno.

Delegati so potrdili samoupravni sporazum o temeljih plana samoupravne komunalne skupnosti občine Jesenice za obdobje 1977-1980. Za podpisnika sporazuma so pooblastili predsednika DS Ivana Klokočevnika.

Na ostale tri samoupravne sporazume delegati niso imeli bistvenih pripomb, za podpisnika teh samoupravnih sporazumov pa so pooblastili poslovodni odbor Železarne. Člane in namestnike za koordinacijski odbor pa bodo izvolili kasneje, ker sedaj še niso sprejeli predlogov.

Pri obravnavi informacije o investicijskem programu »linija za statik nosilec z vlečnim strojem« v TOZD Monter Dravograd, so potrdili sklepe odbora za gospodarstvo pri DS Železarne.

V nadaljevanju seje so pooblastili delegata za usklajevanje pripomb in predlogov na samoupravne sporazume o dohodkovnih odnosih in o katerih se bomo opredeljevali na referendumu 31. januarja.

Delegati so na seji zahtevali, da se ponovno uvede žigosanje zdravstvenih izkaznic na Javorniku.

8. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja Ivo Buganik je za osmo sejo odbora, ki je bila 16. januarja, predlagal v razpravo: pregled sklepov zadnje seje, poročilo o gibanju zaposlenosti, prošnje za sprejem in premitivne potrebe po novih delavcih in razno.

Pri pregledu sklepov je odbor ugotovil, da še ni dobil odgovora, kaj je s tov. Panzalovičem iz valjarne bluming, ki se je prijavil na razpisano delovno mesto pri oblikovalcu linije Rossi 1. Ostali sklepi pa so bili izvršeni.

Iz poročila o gibanju zaposlenosti je bilo razvidno, da so bili od zadnje seje trije delavci obračunani, prav toliko pa je bilo novosprejetih.

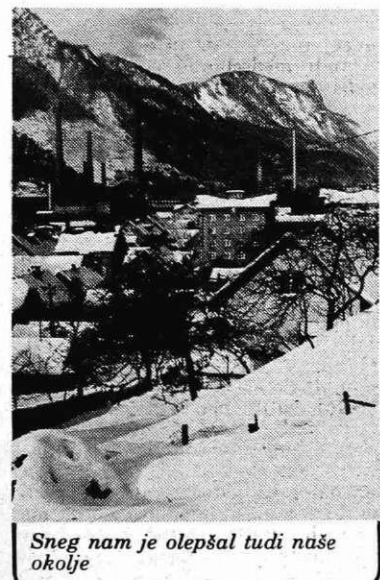
Ko so obravnavali prošnje za ponoven sprejem v Železarne, oziroma v TOZD Profilarna, so obe prošnji ugodno rešili.

Za premitivne iz druge TOZD pa so eno prošnjo ugodno rešili, za drugo pa so zadalžili vodja TOZD, da ugotovi, kakšen je kandidat pri delu v TOZD, v kateri sedaj dela. Če bo ocena ugodna, se ga sprejme, sicer pa se prošnja zavrne.

Potrebe po novih delavcih se od prejšnje seje niso zmanjšale, ker, kolikor novih pride, toliko jih tudi zapusti TOZD. Kljub povečanemu planu proizvodnje za leto 1978 je stavež še vedno le 96 odstotkov v odnosu na plan.

V nadaljevanju seje so potrdili še nekaj premitivnih v TOZD Profilarna.

F.G.

Sneg nam je olepšal tudi naše okolje

Ko so obravnavali proizvodne rezultate, dosežene v preteklem letu, so ponovno zahtevali, da kadrovske

10. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo Franc Logar je za deseto sejo odbora, ki je bila 20. januarja, predlagal v obravnavo: pregled sklepov zadnje seje, gospodarski načrt za leto 1978, izpolnjevanje plana za januar, operativni plan za februar, novatorska predloga št. 2318 in 2246, predlog korištenja sredstev IV in AZ ter razno.

Ta seja odbora je bila sklicana že v decembru, zaradi velike odsotnosti članov odbora ob zaključku leta pa ni bila sklepčna.

Ker je bil prisoten predstavnik oddelka za zaščito industrijske lastnine, so najprej obravnavali novatorska predloga št. 2318 in 2246. Ker za oba predloga ni bilo mogoče izračunati prihrankov, za TOZD pa sta koristna, so določili za vsak predlog enkratno odškodnino v višini 3000 dinarjev, kljub temu, da se eden od predlogov ne uporablja več.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so bili izvršeni ali pa so v teku, razen podrobne analize vzrokov za nedoseganje plana v mesecu oktobru in novembru, ker se ne morejo zadovoljiti s splošno analizo vzrokov.

Ko so obravnavali gospodarski načrt TOZD Profilarna za leto 1978, so ugotovili isto, kar je že ugotovil DS, da je indeks kategorizacije in dohodkov za 3,43 % nižji od lanskega leta in nižji od indeksa v sorodnih TOZD v Železarni, in da ni v načrtu plan remonta na oblikovni liniji Rossi 2. Ugotovitvi nista tolikšnega pomena, da bi gospodarski načrt morali spremeniti, ker ga je DS TOZD Profilarna že potrdil s pripombo, da ga obravnava tudi odbor za gospodarstvo.

Izpolnjevanje plana v mesecu januarju dobro poteka in v kolikor ne bo izrednih težav, bo tudi izpolnjen.

TOZD Valjarna bluming štekel

12. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 25. januarja, je predsednik odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarna bluming-štekel Anton Mencinger, sklical 12. sejo in v obravnavo posredoval osem točk dnevnega reda.

Sklepi predhodne seje so bili v glavnem izvršeni, v reševanju sta še sklepa, ki se nanašata na inovacijski predlog št. 2284 in prevrednotenje delovnega mesta prebralk v adjuštaži štekel na Javorniku.

Odboru so bili posredovani proizvodni rezultati za mesec december 1977, ki so bili zadovoljivi, saj je bila skupna proizvodnja preokračena za 6,5 %, blagovna pa za 13 %.

Najboljše rezultate je dosegel oddelek adjustaže bluminga, saj je skupno proizvodnjo dosegel s 24.527 tonami ali 119,5 % v odnosu na družbeni plan, blagovno pa z 350,5 tonami ali 219,1 %. Poleg redne proizvodnje je bil oddelek obremenjen še z razkladanjem tujega vložka.

Oddelek adjustaže štekla planskih obveznosti v skupni proizvodnji na družbeni plan ni dosegel, saj je bila proizvodnja dosežena le z 91 %, blagovno proizvodnjo pa je presegel in sicer za 10,3 %.

Bluming je izvaljal vložka le 98,8 %, vroče valjanega traku pa 88 % v odnosu na družbeni plan.

Oddelek je obratoval tudi s potisno pečjo, vendar valjanje zaradi zahtevnosti programa ni potekalo najuspešneje. V decembru so bili ponovno zelo visoki zastoji, ki znašajo 32,21 % od tega vzdrževalni 13,15 % (več okvar, neurejenost valjarskih ogrodi).

Izplen na blumingu je bil nižje dosežen od planiranega za 0,6 %, na šteklju pa za 1,5 %.

V mesecu decembru ima TOZD Valjarna bluming-štekel ponovno 5.990.389,57 din zvišanja stroškov, ki je nastalo v glavnem na vložku zaradi priznanih stroškov za izmeček talilnicam, zaradi obremenitev za izmeček od profilarne in zaradi nedoseganja izplena tako na blumingu kot šteklju.

Izračun pa še ni dokončen, ker je v izdelavi še dodatek k dvanajstemu mesecu, v katerem bo upoštevan proračun izplenov s hladno valjarno. Dobropis bo znašal okrog dinarjev 21.750.000,00, s tem pa se bodo bistveno znižali sedanji stroški.

sektor priskrbi pet delavcev, ker v nasprotnem primeru ne morejo zagotoviti, da bodo lahko opravili letošnje planske naloge.

Zahtevali so tudi, da se s TOZD Hladna valjarna Bela uredi luženje trakov, in sicer okrog 300 ton tromešno za lužene profile, ker se bodo s tem zmanjšali stroški predelave. Ugotovili so tudi, da je nujno potrebno nabaviti novo oblikovno orodje za izdelavo profilov za podbojarno, ker se s tem orodjem ne more več izdelati kvalitetnih profilov, imajo pa tudi zelo veliko izgubljenega časa pri menjavi orodja in vpleljanjem proizvodnje tega profila.

F.G.

Potrdili so tudi operativni plan za mesec februar, ki predvideva 2200 ton proizvodnje. Dnevni plan v februarju je enak dnevnemu planu v januarju.

Pri obravnavi korištenja sredstev investicijskih zamenjav so potrdili sredstva za popravilo žerjavne proge v hali oblikovalnice in za popravilo napeljav za ogrevanje. Iz sredstev amortizacijskih zamenjav pa so odobrili prenos sredstev določenih za male investicije k sredstvom za nabavo nove tehtnice ter odobrili spremembo, da se nabavi nova tehtnica za gotove profile namesto za vložek, stara pa se usposobi za tehtanje vložka.

Podprli so tudi predlog, da se nabavi novo oblikovalno orodje za profile za vratne podboje iz sredstev za razvoj novih proizvodov v ZJ, ker stroška novega orodja ne bi mogli pokriti ne v TOZD Profilarna, ne v TOZD Vratni podboji.

Zahtevali so tudi, da se uredi skladiščenje vložka iz hladnega valjanca, posebno za podbojarno, ker sedanje ne ustreza, ker je možno rjavenje.

Ko so obravnavali zahtevo sektorja novogradnje, da se mora izprazniti hanger, v katerem so vskladiščeni rezervni deli, so zahtevali, da skupaj s sektorjem novogradnje poiščejo drug ustrezen prostor.

F.G.

Iz poročila o odsotnosti, ki ga je podal kadrovik Janez Kramar je bilo razvidno, da je bilo zaradi nezgod izgubljenih v mesecu decembru 103 dni, ostala bolezenska odsotnost pa znaša 495 dni ali 5,04 %. Izredno velik porast je bil pri koriščenju rednega letnega dopusta, saj je bilo porabljenega 1.144 dni od planiranih 622 ali 184 %, kar kaže na to, da se

redni dopust ne izkorišča enakomerno preko vsega leta.

Odbor je obravnaval tudi nekaj prošnje za premitivne iz druge TOZD, vendar niso bile ugodno rešene, ker trenutno v lastni TOZD primanjkuje delavcev. Ugodno pa je bila rešena prošnja za ponovni sprejem že v TOZD zaposlenega delavca.

V razpravi so sodelovali: Kralj, Kramar, Dugar.

NI

12. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik DS TOZD Valjarna bluming-štekel Anton Miklič je sklical v torek, 17. januarja, 12. redno sejo, na kateri so potem, ko so ugotovili, da so bili sklepi predhodne seje izvršeni, obravnavali:

Vodja TOZD je delegatom posredoval informacijo o investicijskem programu »linija za statik nosilec z vlečnim strojem«, za TOZD Monter so jo brez pripomb sprejeli in potrdili sklepe odbora za gospodarstvo pri DS Železarne.

Brez pripomb so bili sprejeti in potrjeni še:

— samoupravni sporazum o dolgoročnem poslovnem sodelovanju s trgovino in samoupravni sporazum o osnovah plana, katere sta v veljavi s 1. 1. 1978.

— Samoupravni sporazum o reguliranju medsebojnih odnosov na področju proizvodnje, potrošnje, prometa in kriterije za samoupravno oblikovanje cen plemenitih jekel. Z navedenim sporazumom se bo regulirala preskrba posameznih vrst jekla do leta 1982, nadzorovan pa bo tudi uvoz in izvoz jekla. Za vse navedene sporazume je bil za podpisnika izvoljen poslovodni odbor železarne Jesenice.

— Pripombe na samoupravni sporazum o združitvi v SOZD Slovenske železarne, s katerim bi

poenotili dolžino pripravniške dobe, redni, izredni in neplačani dopust, dodatke k rednemu dopustu in lastnost pridobivanja rednega dopusta za vse železarne.

— Samoupravni sporazum o temeljih plana samoupravne komunalne skupnosti občine Jesenice za obdobje od 1977 do 1980. leta. Za podpisnika tega sporazuma je bil izvoljen predsednik delavskega sveta Anton Miklič.

V nadaljevanju so obravnavali pritožbo, ki je bila vložena na sklep skupne disciplinske komisije. Pritožba ni bila ugodno rešena, ker glasovanje ni bilo v skladu s statutom, ki določa absolutno večino glasov.

Sprejet je bil tudi sklep, da je nujno potrebno dnevno odvažati staro železo iz oddelka adjustaže štekla na Beli, ker je sedanje stanje nevzdržno, onemogočeno je normalno delo v proizvodnji, kupi odpadnega železa pa ogrožajo zaposlene delavce.

V razpravi so sodelovali: Poljšak, Kavčič, Senčar, Miklič, Doles, Likovič, Podlipnik Mirko, Kralj.

NI

POŠKODBE V DECEMBRU

Služba za varstvo pri delu nam je posredovala podatke o poškodbah na delovnih mestih ter na poti v službo. V zadnjem mesecu lanskega leta je bilo na delovnih mestih poškodovanih 37 delavcev in izgubljenih 720 delovnih dni. Na poti v službo je bilo v decembru 8 poškodb in izgubljenih 171 dni.

Pregled poškodb po TOZD in delovnih skupnostih je naslednji:

TOZD	Poškodbe na del. mestu	izgubljeni dnevi	Poškodbe na poti	izgubljeni dnevi
Plavž	0	6 od prej	0	23 od prej
Jeklarna	2	108	1	7
Livarna	0	8 od prej	0	0
Valjarna Bela	1	76	0	27 od prej
Valjarna žice in prof.	3	74	1	14
Valjarna deb. pločevine	3	38	0	0
Hladna valjarna Bela	5	106	0	0
Hladna valjarna Jesenice	2	35	0	0
Žičarna	6	33	0	0
Profilarna	1	11	0	0
Vratni podobji	—	—	—	—
Jeklovlek	1	12	0	22 od prej
Elektrode	1	24	0	0
Želbljarna	—	—	—	—
Strojne delavnice	0	10 od prej	1	20
Remontne delavnice	3	44	0	0
Vzdrževanje	3	76	2	27
Energetika	1	7	0	0
Transport	3	23	1	11
Družbena prehrana	0	0	2	20
DS za komercialne in finančne zadeve	—	—	—	—
DS za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje	0	18	0	0
DS za ekonomiko, tehnično kontrolo, raziskave in novogradnje	2	11	0	0

POŠKODBE V LETU 1977

Pregled poškodb na delovnih mestih ter na poti v službo ter o izgubljenih dnevih za leto 1977. Podatki kažejo, da je bilo v lanskem letu na delovnih mestih poškodovanih 454 delavcev. Zaradi poškodb smo imeli 8.086 izgubljenih delovnih dni. Na poti v službo je bilo 52 poškodb in 793 izgubljenih delovnih dni. V letu 1977 ni bilo poškodb s smrtnim izidom.

Pregled poškodb po TOZD in delovnih skupnostih za leto 1977 je naslednji:

TOZD	Poškodbe na del. mestu	izgubljeni dnevi	Poškodbe na poti	izgubljeni dnevi
Plavž	17	179	6	166
Jeklarna	66	1015	4	18
Livarna	7	149	1	5
Valjarna Bela	37	785	4	218
Valjarna žice in prof.	32	682	4	21
Valjarna deb. pločevine	17	424	0	0
Hladna valjarna Bela	42	889	1	6
Hladna valjarna Jesenice	21	414	0	0
Žičarna	30	388	0	0
Profilarna	15	146	0	0
Vratni podobji	2	16	1	5
Jeklovlek	17	335	1	47
Elektrode	18	194	1	27
Želbljarna	7	65	1	6
Strojne delavnice	18	131	4	53
Remontne delavnice	19	692	6	77
Vzdrževanje	41	799	2	0
Energetika	3	20	2	13
Transport	26	466	3	59
Družbena prehrana	7	96	8	55
DS za komercialne in finančne zadeve	2	40	0	0
DS za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje	3	111	3	17
DS za ekonomiko, teh. kontrolo, raziskave in novogr.	7	50	0	0

11. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Enajsto sejo odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Valjarna bluming-štekel, je predsednik Janez Kralj sklical 24. januarja.

Po pregledu sklepov predhodne seje, ki so bili izvršeni, so obravnavali kadrovske problematiko, potrjene so bile razporeditve novo sprejetih delavcev in interne spremembe na oddelku adjustaže bluminga.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

ŽEBLJARNA

Delovna konferenca osnovne organizacije sindikata je bila v petek 13. januarja. Poleg delegatov se je konference udeležil tudi Daniel Črv, tajnik izvršnega odbora sindikata Železarnice.

Izvolitvi organov delovne konference so sledila poročila o opravljenem delu. Poročilo predsednika osnovne organizacije sindikata med drugim ugotavlja, da so v TOZD Žebljarna sposobni narediti tudi tisto, kar je na začetku koledarskega leta nemogoče, vendar pa je treba izboljšati medsebojne odnose. Kritično ocenjuje opravljen delo in pove, da tudi sindikalna organizacija ni dosegla tako dobrih rezultatov kot bi jih morala. Novo izvoljeni izvršni odbor osnovne organizacije sindikata se bo moral zavzemati za boljše medsebojne odnose, ki naj bodo rezultati dela celotnega kolektiva, ki se mora zavedati, da je izvršni odbor sestavljen iz delegatov vseh SDS v TOZD Žebljarna.

V razpravi je tov. Petrovski govoril o delegatih, ki so večkrat slabo pripravljeni in premalo seznanjeni s problematiko o kateri bi morali poročati ali sodelovati v razpravah. V razpravi so kritično ocenili obveščanje članov kolektiva o sprejetih sklepih. Tov. Talarjeva pove, da sklepe in zapisnike se objavljajo na oglasnih deskah, ki bi jih morali prebrati. Vendar se zgodi, da jih nekateri sodelavci trga in mažejo tako da so neuporabni tudi za delavce, ki bi jih radi prebrali.

Sodelavka Cvetka Hribar je opozorila na problem težkega fizičnega dela žena zaposlenih v adjutatu in s tem v zvezi na dodatek za oteženo delo. Kritično je obravnavala odnos služb (SEO oddelek za nagajevanje).

Vodja TOZD Leon Mesarič je prisotne seznanil z opravljenim delom in odgovoril tudi na vprašanje sodelavke Hribarjeve. Vodja TOZD je dejal, da medsebojni odnosi v žebljarni niso tako slabi in poudaril, da je to zdrav kolektiv, ki ve kaj hoče. Sodelovanje vodstva s samoupravnimi organi je bilo dobro in so zadovoljivo reševali probleme na zborih delavcev. Spregovorili so o zakonu o združenem delu in med letom opravili veliko pomembnih nalog. Tov. Mesarič je opozoril na referendum, ki bo še ta mesec in ki je za delovni kolektiv Železarnice zelo pomemben.

Daniel Črv je govoril o delu samoupravnih organov, o medsebojnih odnosih, ter o nalogah, ki jih bo treba opraviti. Meni, da bodo morali problem nagajevanja težkega fizičnega dela žena v adjutatu v TOZD Žebljarna rešiti sami. Izdelati bo treba program dela za leto 1978 in utrjevati delegatski sistem.

Ob sklepu delovne konference so izvolili nov izvršni odbor osnovne organizacije sindikata in za predsednika odbora sodelavca Petra Grubarja.

HLADNA VALJARNA JESENICE

V soboto, 7. januarja je bila delovna konferenca osnovne organizacije sindikata. Tovarniško konferenco osnovnih organizacij sindikata Železarnice je zastopal Sašo Piber.

Poročilo predsednika obravnava vlogo sindikalne organizacije v zelo pomembnem obdobju. Poudaril je, da morajo biti sindikati tista sila v samoupravnem združenem delu, ki prevzema velik del nalog pri nadaljnjem razvoju družbenoekonomskih odnosov, določenih z ustavo ter z zakonom o združenem delu. Zakon o združenem delu pomeni začetek graditve sistema samoupravnega združenega dela. V predsednikovem poročilu je rečeno, da se bomo pri izvajanju določil tega zakona srečali s številnimi vprašanji, ki so odprta in bomo morali poiskati kar najbolj demokratične ter strokovne rešitve in opredelitve. In prav tu je sindikalna organizacija družbenopolitična organizacija delavcev.

POŠTEN NAJDITELJ

V preteklem tednu je na uredništvo Železarnice prišel Avgust Jakšič, delavec v TOZD Hladna valjarna Bela in v najhujšem zavrtku izročil 222 bonov za malice (2.220,00 din), ki jih je našel pred valjarnami na Beli, da bi objavili najdbo. Ker se je brez objave na uredništvu zglasila tovarišica, ki jih je izgubila in se najditelju tudi primerno oddolžila, menimo, da je prav, da pošteno dejanje Avgusta Jakšiča zapišemo tudi v našem glasilu.

ki mora zavestno vključevati delavski razred kot celoto v probleme procesa celotne družbene reprodukcije v združenem delu in v vse oblike združevanja dela in sredstev.

Sindikalna organizacija se do samoupravno združenega dela ne more obnašati kot zunanji faktor, pač pa se mora zavzemati za politična stališča ter spodbujati delavce in jih usmerjati da aktivno sodelujejo v upravljanju celotnega združenega dela.

V letu 1977 so imeli sedem sej izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Izvršni odbor je opravil veliko nalog, o pomembnih sklepih sprejetih na sejah pa so delegati poročali na sestankih SDS.

Na 19. razširjeni seji so obravnavali samoupravne sporazume, o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka, skupnega dohodka, razporejanja čistega dohodka in delitev osebnih dohodkov. Zborom delavcev so predlagali nekatere spremembe in jih posredovali v razpravo. To je pravilna oblika dela družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov, saj gre za družbeno ekonomske odnose v TOZD.

O gospodarjenju v TOZD Hladna valjarna Jesenice je poročal vodja tov. Kavčič. V razpravi so sodelovali številni sodelavci. Tov. Pulec je govoril o pomenu ustavnih določil in določil zakona o združenem delu. Da bi uspehe dosežene v lanskem letu ponovili tudi letos, je treba z dobrim delom začeti že s 1. januarjem. Govoril je tudi o aktivnosti mladinske organizacije. Naloga družbenopolitičnih organizacij je, da bo delo mladinske organizacije v TOZD čimbolj organizirano.

V razpravi je sodeloval tudi Sašo Piber in zaželel dobro sodelovanje s TOZD Žičarna, kajti med seboj so tesno povezani na področju družbenoekonomskih odnosov. Za delegate v konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarnice so izvolili Janeza Ovna, Rudija Račiča in Kajetana Pestotnika.

VRATNI PODBOJI

V petek, 20. januarja je bila seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Obravnavali so stališča, ki jih vsebuje sindikalna lista za leto 1978, in se dogovorili, da bodo predlog posredovali v razpravo sindikalnim skupinam. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata podpira predlog za obnovo počitniškega doma na Mežakliji, s pripombo, da je treba z vsebino predloga seznaniti vse člane sindikata v TOZD.

V tretji točki dnevnega reda so bili seznanjeni s pripravami na izvedbo skupščinskih volitev. Pregledali so seznam evidentiranih možnih kandidatov in sprejeli sklep, da temeljna kandidacijska konferenca obravnava možnost evidentiranja dodatnih kandidatov. Doslej so evidentirali 18 kandidatov. Poleg tega so pripravili predlog poslovnika za delo temeljne kandidacijske konference.

IZREDNA SEJA SINDIKALNIH SKUPIN

V ponedeljek, 23. januarja je bila izredna seja obeh sindikalnih skupin. V razpravi so bila stališča sindikalne liste za leto 1978. Strinjali so se s predlogom, da ostane nespremenjen dodatek za nočno delo in delo ob praznikih. Menijo tudi, da bi morali povečati vrednost bonov za tri dinarje, ker ima TOZD Družbena prehrana višje cene izdelkov kot druga trgovska podjetja v občini. Zavzemajo se za predlog regresov za letni dopust in sicer na zaposlenega 1.600 din, otroci do 10 let 200 din, otroci nad 10 let 300 din, in za nezaposlene žene 300 dinarjev. Člani obeh sindikalnih skupin so se strinjali tudi s predlogom za obnovo počitniškega doma na Mežakliji, ki naj bo namenjen samo za potrebe delavcev Železarnice. Ne bi smeli dovoliti, da Železarna daje počitniški dom v najem drugim delovnim organizacijam, razen v primeru če gre za zamenjavo v drugem ustreznem počitniškem domu.

PLAVŽ

Delovna konferenca osnovne organizacije sindikata je bila 13. januarja. Delovne konference se je udeležil tudi Jože Ulčar, ki je zastopal izvršni odbor sindikata Železarnice.

Vodja TOZD Lado Šketa je navzoče v obširnem poročilu seznanil s problematiko in poudaril tri pomembne kazalce: varno delo, visoka proizvodnja in nizka poraba kokska. V kolikor bodo te tri naloge uresničene, bodo tudi finančni rezultati pričakovani. Omenil je remont plavža II. obnovo lurgi filtra in remont na aglomeraciji. Povedal je, da je bila podpisana polletna pogodba za prodajo žilindre Cementarni Anahovo, s čimer bodo pozitivno vplivali na stroške TOZD in pripomogli

k olajšanju dela na plavžih. Z raznimi ukrepi naj bi dosegli dnevno proizvodnjo prek 500 ton, da bi tako krili potrebe surovega železa za martinarno. Bolj učinkoviti bi morali biti po njegovem mnenju pri sprejemanju pravilnikov, samoupravnih sporazumov in drugih aktov, ki jih usklajamo z ustavnimi določili ter zakonom o združenem delu. Pričakuje večjo aktivnost SDS pri teh opravilih.

Delovno konferenco je pozdravil član izvršnega odbora sindikata Železarnice Jože Ulčar in poudaril, da je sleherni član TOZD za opravljeno delo odgovoren ter opozoril na občasne pomanjkljivosti.

Poročilo predsednika osnovne organizacije sindikata Alojza Brganta je bilo zelo obširno in izčrpno. V prvem delu poročila je predsednik govoril o samoupravnih organiziranih v Železarni ter o prizadevanjih v minulem letu, da bi kar najbolj dosegli uresničevali določila zakona o združenem delu. Ob sklepu poročila je povedal, da je imela sindikalna organizacija ob ustanavljanju TOZD veliko dela. Predsednikovo poročilo omenja tudi dosežene rezultate na področju športne in rekreacijske dejavnosti. Tako so bili plavžarji v letnem delu tekmovanja v skupnem seštevku na 11. mestu. V zimskem delu tekmovanja so v skupnem seštevku na osmem mestu. Organizirali so pet izletov, ki se jih je udeležilo 123 članov kolektiva in 43 svojcev. Imeli so 12 rednih sej, obravnavali pa so tekoče zadeve ter smernice in sklepe, ki jih je posredoval izvršni odbor sindikata Železarnice.

V razpravi je sodeloval tudi tov. Golba in opozoril na stanje s surovinami. Tov. Razpet je omenil, da je delo žerjavovodij premalo vrednoteno in bi takšna delovna mesta morala imeti višjo kategorijo. V razpravi sta sodelovala še tov. Samardžija in tov. Drolc, ki meni, da je treba z delovnimi napravami ravnati tako, da bo čim manj okvar in zastojev, in da bi lahko morebitne okvare čimprej odpravili.

Ob sklepu delovne konference je predsednik osnovne organizacije sindikata upokojenim sodelavcem razdelil priznanja ter se jim zahvalil za trud in prizadevanje.

LIVARNA

V petek, 13. januarja, je bila delovna konferenca osnovne organizacije sindikata. Delovne konference se je udeležilo 43 delegatov in predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Železarnice Štefan Šerbič.

Predsednik osnovne organizacije sindikata Milan Kerin je prebral poročilo o opravljenem delu. Govoril je o ustanavljanju novih TOZD in delovnih skupnosti v Železarni ter o delu izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Sestali so se na petih sejah, obravnavali problematiko in izpolnjevali speti program.

Predsednik Kerin je poudaril, da je bilo leto 1977 pomembno tudi zato, ker smo praznovali Titove in partijske jubileje. Spomnili so se mednarodnega dneva žena, 10. oktober pa je bil proglašen za dan kovinarjev Jugoslavije.

V počastitev teh jubilejev so organizirali tekmovanje v slalomu na Voglu. Izvedli so piknik na Pristavi in menili, da naj bi podobne akcije organizirali tudi v prihodnje. Med letom so nabavili dve knjigi Marxovega Kapitala, ki sta članom delovnega kolektiva na voljo.

Kritično je ocenil udeležbo livarjev na športnih tekmovanjih in pričakuje, da bo v letošnjem letu udeležba boljša.

V izdelavi je plaketa livarja, ki naj bi jo prejeli vsi člani kolektiva. Model za plaketo pripravlja akademski slikar Jaka Torkar in pričakuje, da bo delo opravljeno v letošnjem letu.

Pri dodeljevanju denarne pomoči članom sindikata so bili dosledni pri sodelavcih, ki so bili zaradi bolezni odsotni več kot 60 dni. Del sredstev namenjenih članom sindikata so dodelili tudi tistim sodelavcem, ki so bolezensko odsotni več kot pol leta ali leto dni. Dejavnost sindikalne organizacije bo tudi v prihodnje usmerjena k prizadevanjem za večjo produktivnost, saj je to edina osnova za povečanje dohodka.

V razpravi je med drugim sodeloval tudi predsednik sindikata Železarnice Štefan Šerbič. Navzočim je posredoval nekatere smernice za leto 1978, ki jih bo treba izvajati skladno s sprejetim zakonom o združenem delu. Izdelati bo treba merila o delitvi osebnih dohodkov. Opozoril je na referendum, ki bo v zadnjih dneh januarja in pomeni začetek izvajanja določil zakona o združenem delu.

Predsednik sindikata Železarnice podpira predlog praznovanja 80-letnice obstoja livarne.

POVOJNI RAZVOJ ENERGETIKE JE POVEZAN Z IMENOM DUŠANA SIKOŠKA

V petek, 27. januarja, smo se poslovili od dolgoletnega šefa energije Dušana Sikoška, ki odhaja v zaslužni pokoj. Njegovi bližnji, biuši in sedanjí sodelavci smo v prijetnem vzdušju obujali delovne in druge spomine na preteklo obdobje.

Dušan Sikošek je kot diplomant elektrotehniške fakultete v Ljubljani po službovanju v tovarni obutve BATA in elektrifikaciji Slovenskega Primorja nastopil leta 1946 službo v železarni Jesenice kot vodja energijskega oddelka.

Z njegovim sodelovanjem, nesebičnim in naporim delom, je pričela rasti energetska služba v Železarni, sedanja TOZD Energetika.

Z razvojem Železarnice se je širila tudi potreba po energiji. Od skromnega napajanja z električno energijo iz lastnih elektrarn, smo prešli na paralelno obratovanje s slovenskim električnim omrežjem leta 1948. Gradili smo nove in moderne transformatorske postaje, parne kotle in turbine, črpalne postaje, kisikarne in aceti-lenski postaji na Javorniku in Jesenicah, ter novo napajalno omrežje električnih kablov in cevovodov za napajanje obratov Železarnice z energetskimi mediji.

Z vse širšo investicijsko izgradnjo po letu 1960, v obdobju izgradnje električnih peči, valjarne Bela in hladne valjarne Bela se je tudi v energiji pričela intenzivna gradnja in razširitev. Z novim 110 kV daljnovodom, ustreznimi transformatorskimi postajami, kisikarno Sava, vodikarnami, energetska postaja z mazutnimi in butanskimi rezervoarji ter vročevodnim kotlom, s katerim napajamo ogrevanje Železarnice in mesta Jesenice.

Usposobljeni smo, da proizvedemo in razdelimo vse potrebne energetske medije za nemoten proces v železarni Jesenice.

Siroko je področje, v katerem je Dušan Sikošek deloval s svojimi izkušnjami in znanjem. Sodelovanje ni bilo samo na delovnem mestu, oziroma službenem mestu, temveč tudi v širšem družbenem prostoru pri planinskem društvu, elektrifikaciji Vršiča in Poljan, gorski reševalni službi, društvu inženirjev in tehnikov, gasilstvu, šahu, poslovnem združenju energetike, združenju jugoslovanskih železarn, gospodarski zbornici in vodnem gospodarstvu Gorenjske.

Izdelal je tudi elektroenergetsko studijo prihodnosti do leta 2000 v zvezi z razvojem novih električnih peči in električnega napajanja Gorenjske.

Ves ta kratek opis ne more dovolj poudariti vsega njegovega dela in prizadevanja.

Njegovi sodelavci se mu zahvalujemo za tovariški in prijateljski odnos, posebno še do mlajših sodelavcev, katerim je bil enak z enakim in s svojim zgledom pripomogel k enotnosti kolektiva.

Želimo mu trdnega zdravlja v krogu svoje družine, da bi še dolgo užival sadove svojega dela, da bi še s svojimi izkušnjami in nasveti sodeloval z nami.

SODELAVCI

Delavci TOZD Energetika so se poslovili od svojega dolgoletnega sodelavca Dušana Sikoška

Nekateri razpravljajci so govorili o izletih. Tov. Čebulj se je zavzemal, da naj odbor posreduje predloge članom sindikata. Delovni predsednik tov. Avbar je povedal, da bodo z izgradnjo konti liva izgubili precej delovnega prostora. Vprašuje, zakaj so z delom začeli pozno v jeseni in planskih nalog zaradi takšnih pogojev ne izpolnjujejo. O izgradnji konti liva je govoril tudi vodja TOZD Jože Osvald. Gre za naloge, ki je pomembna za vso Železarno, zato je treba razumeti in pomagati pri morebitnih težavah. Povedal je tudi, da so pogoji težavni, gradbeni projekt pa predvideva tudi povečanje delovnih prostorov.

DRUŽBENA PREHRANA

V torek, 10. januarja, je bila delovna konferenca osnovne organizacije sindikata. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata je zastopal Mirko Zupan.

V uvodnem poročilu predsednika osnovne organizacije sindikata so bile našteane naloge pri izpolnjevanju ustavnih določil ter določil zakona o združenem delu. Ugotovljeno je, da prav vsi elementi, ki jih vsebuje ustava in zakon o združenem delu še niso upoštevani v samoupravnih aktih. Organizirali so razpravo, o izhodiščih zakona o združenem delu in pri tem ocenjevali samoupravni položaj ter spremembe družbenoekonomskih odnosov v združenem delu. Prav tako so ocenjevali lastno samoupravno prakso, pozitivne dosežke in tudi nekatere pomanjkljivosti. Na osnovi dosedanjih izkušenj so se odločili za ustanovitev TOZD Družbena prehrana, saj so bile dane možnosti za ustanovitev TOZD, ki jih vsebuje zakon o združenem delu.

Precej pozornosti so na sejah izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata namenili dodeljevanju denarne pomoči članom kolektiva. Tako so odobrili denarno pomoč 13 članom sindikata in izvršnemu odboru sindikata Železarnice posredovali predlog za dodelitev pomoči

članu sindikata iz sredstev solidarnostnega sklada.

Organizirali so dvodnevni izlet, poleg tega pa še piknika v Završnici in na Mlačah. Na zadnji seji izvršnega odbora so obravnavali predlog sindikalne liste za leto 1978.

Razprava je bila obširna. Omejnili so možnost, da bi počitniški dom v Crikvenici še povečali. Razen problematike oddihov so na delovni konferenci razpravljali tudi o delu osnovne organizacije ZSMS. Jože Kalan je menil, da bi organizacijo ZSMS pridružili neki drugi organizaciji ZSMS, Julka Krejčič pa je rekla da se pri 50 članih ZSMS, kolikor jih imajo v TOZD Družbena prehrana, ne morejo strinjati s predlogom priključitve k drugi organizaciji ZSMS. O tej problematiki se bodo pogovarjali s predstavniki mladine.

Mirko Zupan je povedal, da ima sindikalna organizacija pomembno vlogo pri sprejemanju samoupravnih sporazumov. Takih nalog bo precej tudi v letu 1978. Pomembno je tudi medsebojno sodelovanje z vodstvom TOZD in družbenopolitičnimi organizacijami.

V razpravi je sodelovala tudi Stanka Vulelija vodja TOZD. V letu 1978 bo treba opraviti precej nalog na vseh področjih (kantine, prese-litev HVZ, nova kantina na Javorniku in adaptacija kantine v ŽIC). Tu je še problematika samskih domov itd. Po objavljeni informaciji so dejavnost poživili in sprejeli več ukrepov glede varčevanja z materiali. Tako naj bi bilo tudi v prihodnje. Odpraviti bo treba vse pomanjkljivosti, ki bi jih ovirale pri izpolnjevanju planskih obveznosti. Tudi vodja TOZD meni, da bo morala sindikalna organizacija opraviti veliko nalog. Za izpolnjevanje teh nalog se bodo morali zavzemati na sejah komisij in odborov, oziroma na vseh ostalih področjih družbene dejavnosti.

STRUKTURALNE SPREMEMBE V PROIZVODNJI – POGOJ USPEŠNEGA POSLOVANJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

znašale 18.000 milijonov din in iz analize o vzrokih so zelo pogosto uvedeni prav neprimernost proizvodov sedanemu času.

Bolj napadalni konkurenti danes poizkušajo na vse načine vsiljevati tržišču svoje proizvode. Poiščejo ali pa si celo izmislijo številne prednosti, ki jih ima njihov proizvod in pri tem uporabljajo vrsto različnih sredstev vključno s tistimi, ki imajo čisto psihološki značaj. Do nedavna smo kupovali toliko poljedelskih proizvodov, kolikor smo jih potrebovali, pri tem pa je tudi izbor bil predvsem iz neposredne okolice in še proizvod je bil v čimbolj naravni obliki. Danes temu ni več tako. Kar pogledamo na količino mleka, smetane, jogurta, itd. nam nudijo. Ljubljanske mlekarne so pri nas vsekakor nosilec novih idej, kako prodati tržišču več, kot bi normalno tržišče moglo vsrkati. Ne zaostajajo prodajalci mineralnih vod. Gorenje spremeni barvo kuhinje in potreba po novi kuhinji je tu. (Naše babice so vse življenje pripravljale hrano v kuhinji, ki so jo pripeljale s seboj z balo.) Podobno velja za ostalo pohištvo, pa tudi za proizvodnjo surovin in reprodukcijekega materiala.

Proizvodne organizacije normalno nastopajo na tržišču samo z enim proizvodom. Večje število proizvodov omogoča proizvodni organizaciji, da lažje preživi večkrat tudi vsem nepričakovane spremembe na tržišču. Pri tem pa se na drugi strani močno zamotajo odločitve o optimalnem zmesnem proizvodnem programu. Številne teorije in praktične izpeljave so izdelane in objavljene v številnih učbenikih in knjigah, ki naj bi pomagali izbrati optimalni asortiment. Nove metode, vse večji računalniki in vse več ljudi zaposlenih pri iskanju trga in optimalnih zmesnih razmerij, pa je da-ek, ki ga plačujemo, da bi dosegli večjo stabilnost prodaje, toda ob nekoliko nižji rasti produktivnosti.

Izredno pomembno za večjo skrb,

ki jo posvečamo načrtovanju rasti proizvodnje, je vse večja konkurenčnost in inventivnost na praktično vseh področjih prodaje proizvodov. Nove ideje se prevzemajo zelo hitro in nadomeščajo z novjšimi. Napredne organizacije načrtujejo za pet, deset in tudi več let vnaprej. Pri tem opredeljujejo količino proizvodov, asortiment proizvodov, število proizvodov, produktivnost, nove proizvode in novo tehnologijo, opredeljujejo osnovne obsele tržnih potreb, ceno proizvodov in še vrsto drugih pomembnih vrednosti, ki so kažipot za uspešnejše poslovanje. Na osnovi odločitev od dne do dne, danes niti obrtne delavnice ne morejo poslovati dovolj uspešno, kaj šele enote, kjer je treba združevati delo in sredstva, torej temeljne organizacije združenega dela. Prav zato zakon tudi predpisuje izdelavo letnih in srednjeročnih načrtov za vse organizacije združenega dela. Posamezne organizacije pa imajo načrte dovolj podrobno izdelane tudi za daljše obdobje. Jugoslovanske železarne imajo petnajstletni plan, ki so ga izdelale že leta 1970. Naša železarna dela na planu do leta 2000. Westinghouse ima že tridesetletni plan, ki ga je sprejel že pred letom 1970. V tem načrtu so njihovi strokovnjaki opredelili razvoj do leta 2000 za 21 različnih tehnoloških področij. Pri tem pa predvideli tudi uvedbo proizvodov, ki jih danes niti še ne poznamo in jim niso mogli dati niti imena. Opisujejo jih z nekimi simboli, ki pa bodo ob koncu raziskovalne poti že dobili ime in tudi opis konkretne uporabnosti.

Vsak proizvod, ki ga trenutno proizvajamo ali pa uvajamo, ima svoj življenjski cikel. Moremo ga razdeliti na štiri glavne stopnje: uvedba proizvoda, rast tržišča, zrelost tržišča, upadanje prodaje.

Posamezna obdobja tega življenjskega ciklusa proizvoda so zelo značilna, zato jih lahko bolj podrobno opredelimo. Zanimivo pa je, da se čisti dohodek od take prodaje močno razlikuje od prodaje same. Na sliki 1 lahko lepo vidimo to razliko:

najvišji. To pa je večkrat tudi že začetek upadanja akumulativnosti proizvoda.

V obdobju zrelosti tržišča za ta proizvod je na tržišču prisotnih veliko število proizvajalcev. Le izjemoma ostane proizvod domena samo nekaj velikih proizvajalcev. Taki primeri so. Pomislino na proizvajalce vesoljskih raket, nuklearnih elektrarn, do pred nekaj let za proizvajalce osnovnih elementov za elektronske računalnike itd. To so bolj izjeme, ki potrjujejo pravilo in so nastale zaradi izjemnih pogojev (velika združena sredstva za raziskave, dominantna strateška surovina kot je uran itd.). Konkurenca za »normalne« proizvode v tem obdobju je neusmiljena. Proizvajalci poznajo prednosti proizvodov svojih konkurentov do podrobnosti, način prodaje, prodajni pogoji in plačilni pogoji so prav tako že močno izenačeni. Samo čustvena pripadnost kupca je tisto, kar ohranja nabavo proizvoda samo od tega ali onega ponudnika.

Da bi ostali na tržišču, saj v večini primerov nimajo pri roki novega proizvoda, številni proizvajalci začno zniževati ceno. Pri tem seveda ne gre za absolutno znižanje cene, temveč za relativno. Za nakup radioaparata Iskra Kranj je bilo leta 1960 potrebno šeststotina poprečna mesečna osebnega dohodka, danes pa za mnogo bolj sodoben aparat zadostuje en poprečni mesečni osebni dohodek, za podoben aparat kot tisti iz leta 1960, bi na trgu odšli bistveno manj. Ceno lahko znižujemo, dokler se raste prodaja. V velikem delu zahodne Evrope so proizvodi kot so avtomobili, čolni, televizorji, tobačni proizvodi in večina gospodinjskih aparatov, že dosegli stopnjo zrelosti tržišča. To obdobje more trajati dolga leta, dokler nova zamisel v celoti ne spremeni tržišča. Avtomobili na bencinski pogon so zamenjali kočije, ki so jih vlekli konji. Prav ti avtomobili pa bodo po vsej verjetnosti zamenjani z drugačnimi transportnimi sredstvi, recimo z električnimi avtomobili, ali pa hitrimi tekočimi pločniki za množični prevoz.

V četrtem obdobju torej nov proizvod nadomesti starega. Kljub uvajanju novega proizvoda ima stari še vedno veliko lojalnih kupcev. Slej ko prej pa tudi ti preidejo na stran novega proizvoda.

Celotni življenjski cikel more trajati od nekaj mesecev (hulahop) pa do sto in več let (avtomobili). Prav temu, dolžini življenjskega ciklusa, moramo pri strateškem planiranju dati večji poudarek. Brez tega bodo naši plani premalo realni. Tehnični napredek, časovna zastarelost in spremembe pri kupcih, največ vplivajo na znižanje prodaje proizvodov. Le redki so proizvodi, ki so jih pričeli proizvajati pred več kot sto leti in so se v tem času izognili večjim spremembam in se prodajajo še danes.

Vendar pa je očitno, da se življenjski cikel proizvodov skrajšuje. Pri študiji o ciklusu špecerijskega blaga so ugotovili, da je blago, ki se je pojavilo leta 1962, imelo življenjski cikel 36 mesecev, blago pa, ki se je prvič pojavilo leta 1964, samo še 18 mesecev. Iz tega sicer ne moremo trditi, da je danes v enakem razmerju krajši, saj je neverjetno, da bi se vsaki dve leti življenjski cikel razpolovil. Tudi vsem proizvodom se tako hitro ne skrajšuje življenjski cikel. Špecerijsko blago je pač tisto, ki doživlja res dramatične spremembe.

Svetovno znana firma Du Pont pravi, da so časi, ko je lahko imela proizvod, ki ga je razvila, dolgo časa sama na tržišču, že davno minili. »Nobenega podjetja ni, ki bi bilo toliko pred drugimi, da ga ti ne bi v kratkem, ko uvede nov proizvod, ne dohiteli.« In Du Pont ima lastne izkušnje za tako trditve. Celih 15 let je imelo proizvodnjo nylona samo. Že dve leti po objavi pa je druga velika firma poslala na tržišče delvin, ki je na tržišču enakovreden nylonu. Ko je Du Pont razvil kopirni stroj v letu 1970, se ni mogel odločiti ali naj tudi zgradi linije in pošlje proizvod na trg. Zdelo se jim je, da so predolgo razvijali napravo. In res Xerox jih je prehitel in odnesel večji del dohodka. Primer z našega področja, področja reprodukcijekega materiala je tudi zanimiv. Le šest mesecev po tem, ko je U.S. Steel prišel na tržišče z novo ekonomsko tanko belo pločevino, je konkurenca že objavila prodajo še boljšega proizvoda. Prav ti primeri kažejo, kako pomembno je, da načrtujemo razvoj novih proizvodov pravočasno.

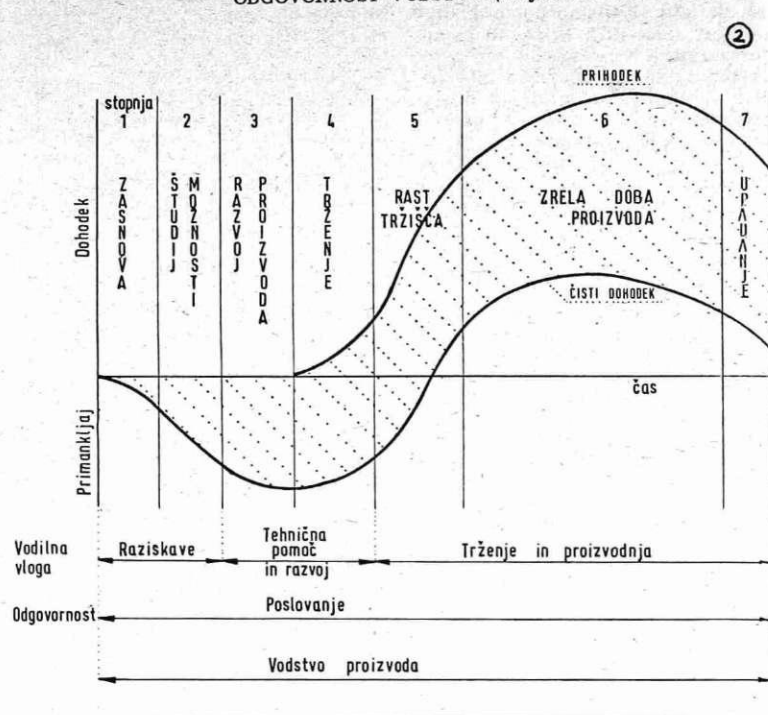
Na sliki je prikazan nekoliko bolj razvejan razvoj proizvoda. Očitno je, da je od začetka proizvodnje proizvoda že prepozno za razmišljanje ali bo proizvod vrnil vložena sredstva ali ne. O tem je potrebno razmišljati že mnogo prej, vsekakor pa v času, ko se odločamo o investiciji v specializirane proizvodne napra-

ve za zamišljeni proizvod. Na sliki št. 2 so vpisani tudi nekoliko drugačni izrazi za posamezna obdobja. S

tem avtor skuša prikazati pestrost obdelave življenjskega ciklusa in nedorečenost slovenske terminologije.

ŽIVLJENSKI CIKLUS PROIZVODA IN

ODGOVORNOST VODSTVA (vključno z investicijo)

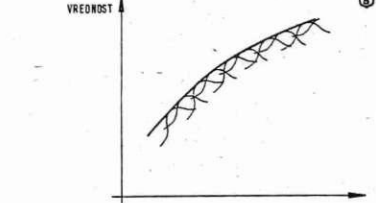

Kopiranje proizvoda močno skrajšuje življenjski cikel proizvoda. Westinghouse je odkril kopije svoje- ga sušilca las in pri tem konkurent niti ni spremenil navodil, ki jih je priložil za uporabo sušilca. Tudi patentna zaščita večkrat ne zadostuje, saj se zgodi, da je življenjska doba proizvoda krajša, kot pa procedura na patentnem uradu. Vse to nalaga sodobnim organizacijam, da morajo nove proizvode razvijati neprestano in pri tem ne skrbeti samo za proizvodni asortiment, temveč tudi za ustrezno strukturo tržišča, da bi tako nov proizvod uvedla na tržišče takrat, ko je delež čistega dohodka največji.

Pri uvajanju novega proizvoda moramo upoštevati tako konkurenco kot tudi življenjski cikel proizvoda. Novi proizvodi ali pa dopolnjeni obstoječi ne smejo biti nekaj slučajnega, temveč stvar treznih, strokovnih in poglobljenih analiz.

Nepretrgana veriga novih in uspešnih proizvodov je osnova uspešne rasti delovne organizacije. Na sliki št. 3 je grafično prikazana rast delovne organizacije. Očitno je krivulja vzpona ovojnice na številne nove proizvode. Ob pomanjkanju investicij je vzpon neenakomeren v daljšem času pa prične celo stagnirati in tako delovna organizacija zaide v nepremostljive težave.

RAST PROIZVODNJE (PRIHODKA) OB UPOŠTEVANJU MNOGIH PROIZVODOV (Tržna strategija!)

Trdno tržno načelo, ki povsem velja za predmete široke potrošnje, ima velikega konkurenta v tako imenovanem družbenem načelu, ki je vplivnejše pri obravnavanju večjih grup proizvodov, ki predstavljajo posamezno industrijo. Med take lahko štejemo tudi proizvodnjo jekla.

Življenjski cikel posameznih kvaliteta jekla je seveda v veliki medsebojni odvisnosti od razvoja industrije predelave kovin, družbenega proizvoda gospodarstva, zunanega trgovinskega poslovanja in še vrste drugih makro ekonomskih kategorij. Kvantificiranje medsebojnih zavisnosti nam služi, da na osnovi gibanja ekonomskih kategorij v bodočnosti izdelamo ekstrapolacijo med seboj ugotovljenih odvisnosti in tako dolgoročno dimenzioniramo potrošnjo jekla. Prav na osnovi takih raziskav je izdelana tudi meja verjetne specifične in absolutne potrošnje jekla vse do leta 2000. Ti rezultati kažejo, da lahko pričakujemo, da bo potrošnja surovega jekla v Jugoslaviji porasla:

od dosedanjih	205 kg/preb.
v letu 1980 na	305 kg/preb.
v letu 1985 na	365 – 390 kg/preb.
v letu 1990 na	430 – 475 kg/preb.
in v letu 2000 na	585 – 665 kg/preb.

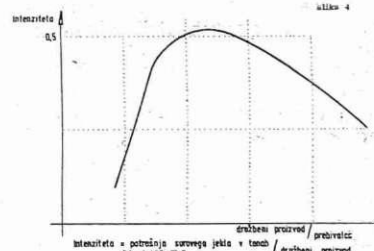
Z ozirom na izsledke, ki jih je dala demografija, lahko opredelimo nadaljnjo absolutno rast potrošnje jekla

1980	6.800.000 ton
1985	8.500.000 – 9.000.000 ton
2000	15.000.000 – 17.000.000 ton

Seveda pa načrtovanje bodočih proizvodnje in potrošnje jekla v specifičnih vrednostih ali absolutnih

vrednostih še ne pomeni, da bomo to tudi dosegli.

Za ugotavljanje rasti potrošnje je komite za jeklo v okviru Združenih narodov ugotovil, da je vsaj v preteklosti obstojala zelo čvrsta povezava med potrošnjo jekla in splošno rastjo gospodarstva države. Ta medsebojna odvisnost je izračunana za vse evropske dežele in je določena kot potrošnja – intenziteta jekla v kilogramih surovega jekla na prebivalca na družbeni bruto proizvod na prebivalca v dolarjih ali domači valuti. Značilno je, da ta intenziteta v povojnem obdobju rahlo upada (gl. sliko 4). To lahko obrazložimo s spremembami v strukturi industrijske proizvodnje, ki se krepi predvsem v smeri, ki nima intenzivne potrošnje jekla (kemična industrija, aluminijaska industrija itd.), seveda pa je količinska mera relativna vrednost, saj se kvaliteta jekla spreminja, s tem pa se spreminja tudi intenziteta.

Leto	Jugoslavija	Zahodna Evropa	SEV
1950	0,1317		
1955	0,1593		
1960	0,2037		
1965	0,2144		
1970	0,2403	0,2744	0,3018
1975	(0,2500)		

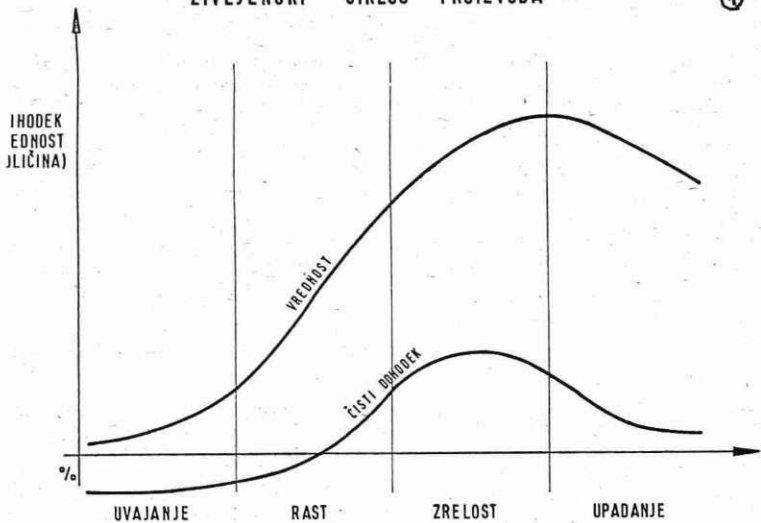
Pomislino samo na kvalitetni skok naših jekel od leta 1950 do 1975 v naši, jeseniški železarni. Leta 1951 smo dosegli mejo plastičnosti 23 kp na kv. milimeter, leta 1975 pa že 60 kp na kv. milimeter. To sicer ne pomeni, da se je celotna količina proizvedenega jekla temu primerno spreminjala, kaže pa vendar, da današnje jeklo po svoji uporabnosti močno prekaša onega izpred petindvajsetih let. Količina jekla na prebivalca sama po sebi torej res pomeni zelo relativno vrednost za primerjavo, pa je kljub vsemu še vedno najprimernejše merilo.

Če bolj podrobno proučimo intenziteto, ugotovimo, da je njena vrednost dokaj nizka in tudi nestabilna v nerazvitih deželah, kjer se družbeni proizvod giblje med 250 in 300 dolarji na prebivalca. Visoko in skoraj stalno vrednost ima intenziteta v deželah, kjer se družbeni proizvod na prebivalca giblje okrog 1000 dolarjev ali malo več. Ob relativno visokem nivoju nekaterih industrijskih dežel pa ugotovimo, da intenziteta rahlo pada. Podatki na sliki kažejo, da je Jugoslavija nekje na repu evropskih razmer, ni pa tako velik naš zaostanek v potrošnji, če pogledamo celotno specifično potrošnjo jekla na svetu.

Če smo s pomočjo makroekonomskih načel opredelili trende rasti proizvodnje celotne jeklarske industrije – pri tem je intenziteta samo eden od pripomočkov, pa seveda

ŽIVLJENSKI CIKLUS PROIZVODA

①

PROIZVOD	EDEN	VEČ	VSI ENAKI BORBA ZNAMK
KRAJ	OBLIKOVANJE KANALOV	BOLJ IZBRANI KUPCI	BOLJ INTENZIVNA PRODAJA
REKLAMA	OSNOVNA (PILOT - PIONIRSKA) INFORMACIJA	OBLIKOVANJE PROIZVODA IN ZNAMKE	BOLJ AGRESIVNA REKLAMA NEPOSREDNA KONKURENCA POSPEŠEVANJE POSEBNE PORABE
CENA	UTRJEVANJE IN PRESKAKOVANJE		KONKURENČNA BORBA IN ZNIŽEVANJE CEN

V obdobju uvajanja proizvoda na tržišče proizvodna organizacija potrebuje potrošnike – pionirje, ki so pripravljeni sprejeti proizvod. Večina našega novega proizvoda ne pomeni. Potencialni porabniki proizvoda morajo dobiti številne informacije o našem novem proizvodu, njegovih prednostih in možnosti uporabe. Tudi renomirane organizacije, ki morejo in znajo osvajati nova tržišča za svoje proizvode, pri uvajanju novih proizvodov na tržišče niso vedno takoj uspešne. Zato to prvo obdobje zelo pogosto prinaša pri prodaji izgubo. Investicijska vlaganja pomenijo vedno tudi neke stalne stroške, ki jih ob začetni nizki prodaji ni mogoče pokriti. Več denarja pa se troši tudi za reklamiranje in

oglašanje ter izgradnjo posebnih kanalov za plasman novih proizvodov, kot pa se od prodaje iztrži. Sredstva, ki se trošijo v tem obdobju, so v bistvu investicije v ustvarjanje čistega dohodka pri bodoči prodaji.

V obdobju rasti tržišča normalno poraste tudi čisti dohodek v prihodku. Konkurenti postopoma vstopajo na tržišče in vsakdo skuša razviti najboljše označitev za proizvod. Nastane cela množica sličnih proizvodov. Nekateri konkurenti skušajo enostavno posnemati najbolj uspešen proizvod. Prodaja raste zelo hitro. To obdobje more trajati nekaj dni pa vse do več let, odvisno pač ali je proizvod »hulahop«, barvni televizor, avtomobil ali kaj drugega. Vsekakor je to obdobje, ko doseže proizvod svojo največjo tržno vrednost, torej je delež čistega dohodka v prihodku od prodaje tega proizvoda

PROBLEMATIKA OBOLEVNOSTI IN BOLEZENSKEGA STALEŽA V ŽELEZARNI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Največja odsotnost z dela zaradi bolezni ali poškodb je evidentirana v industriji in rudarstvu, med njima je črna metalurgija po odstotku bolezenske odsotnosti nekje na sredini. Masovnost, ki je karakteristična za to dejavnost, je še posebno značilna za našo železarno, saj za posluje veliko število delavcev, katerih bolezenska odsotnost predstavlja veliko izgubo delovnih dni in vse bolj odločujoče vpliva na celotni dohodek in življenjsko raven železarjev.

Da bi ugotovila nekatere pomembne značilnosti obolevanja železarjev sem pristopila k izdelavi analiz, ki naj bi razjasnile in odgovorile na nekatera vprašanja, vezana z bolezenskim staležem, obtem pa naj bi njih uporabo služila tudi poznejšim raziskavam tega problema.

Bolezensko stanje je v bistvu sprememba v ravnotežju med povzročiteljem obolenja, človekom in okoljem. Vemo, da ima odločilen vpliv na nastanek obolevnosti ravno okolje, v katerem posameznik živi in dela. Železarna je po svoji sestavi organizacija z izredno raznolikostjo delovnih mest ali dejavnosti, katerih zahteve in značilnosti so zelo različne in pestre, tako po zahtevah psihofizičnih sposobnosti delavcev, kot tudi po ekoloških pogojih, ki so največkrat nezadovoljive (visoka temperatura, ropot, slaba dnevna in umetna svetloba, prah, visoka koncentracija plinov in par).

Vse te raznolikosti delovnih pogojev pa so v večji ali manjši meri vzrok, da se določena obolenja, pač glede na vzročnost, v nekaterih obratih ali na določenih delovnih mestih pojavljajo pogostejše. Tako npr. je znano, da se v obratih z visoko stopnjo zaprtašenosti pogostejše pojavljajo obolenja dihalnih organov, v obratih, značilnih po velikem ropotu, so pogosta obolenja čutnih sistemov itd.

Analiza obolenj, ki zajema obdobje 1973., 1974. in 1975. leto kaže, da se v Železarni najbolj pogosto pojavljajo neopredeljena obolenja (nega, spremstvo, nedognane bolezni in simptomi), sledijo obolenja dihalnega sistema, obolenja kosti, mišic in sklepov, nezgode doma in obolenja prebavnega sistema, najbolj pogosti vzroki za nastanek invalidnosti pa so obolenja kosti, mišic in sklepov ter obolenja srca in ožilja.

Neopredeljena obolenja (nega, spremstvo...), so najštevilnejša v obratih s pretežno zaposlenimi ženskami (jeklovlek, elektrodni, žebeljarna, vrtni podboji, družbena prehrana).

Obolenja dihalnega sistema prevladujejo v elektrodnem, strugarni valjev, hladni valjarni Jesenice, VEN, livarni, elektrojeklarni.

Obolenja kosti, mišic in sklepov se največ pojavljajo v žičarni, valjarni žice, elektrodne, livarni.

Nezgode doma so številne v hladni valjarni Jesenice, strugarni valjev, gradbenem vzdrževanju, livarni, jeklarni, valjarni žice, jeklovleku in vrtnih podbojih.

Obolenja prebavnega sistema so značilna za jeklarno, valjarno profilov, žičarno in strugarno valjev.

Obolenja srca in ožilja prevladujejo v valjarni žice, hladni valjarni Jesenice, žičarni, jeklovleku, elektrodah in žebeljarni.

Pri zimskih obolenjih nekoliko izstopata VEN in gradbeno vzdrževanje.

Alkoholizem (kolikor ga je evidentirano) nekoliko izstopa v strojnih delavnicah, livarni, elektrojeklarni, valjarni profilov in jeklovleku.

V razpredelnici so v relativnih številih prikazana obolenja, ki se najpogostejše pojavljajo v posameznih »bivših obratih« (števila izražajo odstotno razmerje med številom obolenj v treh letih v nekem obratu in med številom zaposlenih delavcev v tem obratu).

Posebno značilno za Železarno je, da je v letošnjem letu najbolj porasel bolezenski stalež do 30 dni – v neposredno breme Železarne, oziroma sredstev za osebne dohodke (kar je v nasprotju z večino ostalih predelov v Jugoslaviji, kjer raste število dni odsotnosti z dela nad 30 dni).

V iskanju »žarišč« bolezenskega staleža do 30 dni sem se ustavila pri delavcih samskih domov in ugotovila, da ti delavci pogostejše bolujejo (stalež do 30 dni) kot ostali delavci iz Železarne. Primerjalna analiza za prvo polletje 1977 nam daje naslednje podatke.

Od 597 delavcev v samskih domovih jih je bilo v bolezenskem staležu 343, oziroma na enega zaposlenega 0,57 delavca (ostala Železarna 0,49 delavca). En oboleli delavec v samskem domu je bil povprečno bolezensko odsoten 2,47 krat (ostala Železarna 2,05 krat). En delavec iz samskega doma je bil povprečno bolezensko odsoten do 30 dni 6,84 dni (ostala Železarna 5,61 dni).

	št. zap.	št. obol.	št. prim.	bolezenska odsotnost		skupaj dni
				do 30	nad 30 dni	
Samski domovi	597	343	849	4086	1503	5589
Ostala Železarna	5858	2881	5914	32867	24865	57732

Kontrola bolnikov v samskih domovih je praktično nemogoča, saj se morajo tudi v dneih bolezni hraniti zunaj, ker nimajo urejene prehrane v domu. Idealna rešitev bi bila ureditev bolniških sob v samskem domu, kjer bi bili ti delavci v dneih bolezni deležni vse bolniške oskrbe, po možnosti dietna prehrana, saj jih ogromno boluje za obolenji prebavnega sistema. Veliko jih je, ki si pripravljajo hrano sami in jo tudi po nekajkrat pogrejejo.

Druga taka skupina delavcev, ki je pogostejše odsotna, so delovni invalidi III kategorije, kar pa je do neke mere razumljivo, saj bolehalo za raznimi kroničnimi obolenji, nekaj med njimi je tudi socialnih problemov.

Primerjalna analiza obolevnosti delovnih invalidov III. kategorije in ostalih delavcev iz Železarne kaže, za prvo polletje 1977 naslednje podatke:

Od zajetih 326 delovnih invalidov III. kategorije je bilo v prvem polletju bolezensko odsotnih 170, to se pravi, da je bil bolan približno vsak drugi delovni invalid III. kategorije.

En oboleli invalid je bil povprečno bolezensko odsoten 1,94 krat (ostala Železarna 2,05 krat).

En delovni invalid je bil bolezensko odsoten do 30 dni povprečno 7,06 dni (ostala Železarna 5,61 dni).

En delovni invalid je bil bolezensko odsoten do in nad 30 dni povprečno 11,68 dni (ostala Železarna 9,8 dni).

	št. zap.	št. obol.	št. prim.	bolezenska odsotnost		skupa dni
				do 30 dni	nad 30 dni	
Invalidi	326	170	330	2304	1504	3808
Ostala Železarna	5858	2881	5914	32867	24865	57732

TABELARNI PRIKAZ OBOLEVNOSTI V »BIVŠIH OBRATIH« V LETIH 1973, 1974, 1975 (v odstotkih)

Skupine obolenj	bivši obratni	STOJNO VZDRŽEVANJE																									
		PIAVZ	MARTINARNA	ELEKTROJEKLARNA	LIVARNA	VALJARNA BELA	VALJARNA ŽICE	VALJARNA PROFLOV	VALJARNA 2000	HLADNA VALJ. – JES.	ŽICARNA	PROFILARNA	JEKLOVLEK	ELEKTRODNI	ŽEBLARNA	VRATNI PODBOJTI	STROJNE DELAVNICE	VEN	RTA	GRADBENO VZDRŽ.	STRUGARNA VALJEV	ETE	PIV	TRANSPORT	SKUPNE SLUŽBE	DEJITVENA PREHRANA	
neopredeljena obolenja		38,8	30,9	51,1	75,8	48,6	50,7	51,2	53,8	48,5	78,1	43,2	130,0	296,0	146,1	163,6	83,3	39,9	48,3	56,6	63,6	64,6	28,1	36,5	45,4	74,0	84,6
obolenja dihalnega sistema		23,8	55,3	58,4	62,1	52,1	30,0	56,6	44,9	68,6	48,3	53,4	45,2	70,6	54,9	54,5	55,2	47,5	63,7	37,3	35,4	68,7	20,4	23,1	53,2	24,3	33,5
obolenja kosti, mišic in sklepov		21,1	49,1	34,8	51,6	35,8	70,0	40,9	34,2	39,3	73,6	29,5	42,3	69,2	24,2	36,4	38,4	30,6	26,2	20,5	37,3	33,3	15,5	7,7	29,9	16,7	37,2
nezgode doma		38,8	53,8	54,5	67,4	53,0	55,7	48,2	38,8	59,8	44,4	35,2	52,4	36,6	31,9	56,8	49,1	45,3	40,0	16,9	53,6	54,2	23,3	20,2	48,5	14,6	12,8
obolenja prebavnega sistema		19,6	47,3	41,6	34,7	32,1	24,3	42,8	28,1	34,3	42,7	22,7	27,4	35,3	33,0	20,4	31,7	27,2	27,0	2,4	17,3	43,7	16,5	13,5	32,1	12,0	22,9
obolenja srca in ožilja		5,8	7,8	3,9	8,4	4,9	12,1	6,6	9,7	16,7	13,2	3,4	16,0	15,4	24,2	9,1	8,9	9,5	10,5	7,2	5,4	8,3	6,8	6,7	6,9	6,0	8,5
alkoholizem		2,3	1,5	4,5	6,3	3,1	1,4	4,8	1,5	3,2	3,1	—	4,8	1,3	—	—	6,0	3,2	1,1	—	3,6	2,1	0,9	1,0	2,5	1,6	0,5
viroze		11,5	17,8	24,7	25,3	22,4	22,4	20,5	14,8	22,2	21,9	15,9	22,6	27,6	24,2	15,9	20,3	20,0	28,8	19,3	28,2	16,7	5,8	8,6	19,4	16,7	15,4

RAZGIBANA AKTIVNOST...

(Nadaljevanje s 1. strani)

gacij skupščin družbeno-političnih in samoupravnih interesnih skupnosti ter končno, utrjevanje in uresničevanje ekonomske politike za letošnje leto.

Pri izhajanju iz teh splošnih akcij je svet Zveze sindikata Jugoslavije sprejel smeri in akcije, ki so usmerjene na obdelavo položaja sindikata v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja in na politično-organizacijsko oblikovanje sindikata, na izdelavo platforme, poročila o delu, predloga dokumentov, utrjevanje organizacijske strukture sindikata, zveze sindikata in njenih organov – vse v okviru priprav na osmi kongres Zveze sindikatske Jugoslavije.

Težišče aktivnosti na področju uresničevanja zakona o združenem delu bo na obdelavi in uresničevanju družbeno-ekonomskih odnosov v združenem delu na osnovi zakona, pridobivanja in delitve skupnega prihodka in dohodka, pridobivanje in delitev sredstev za osebne dohodke, na samoupravnem organiziranju združenega dela na osnovah zakona, uresničevanju samoupravljanja delavcev v združenem delu in tako dalje.

V okviru akcijske usmeritve sveta Zveze sindikata Jugoslavije in zveznih odborov sindikata je zajeta udeležba pri izdelavi, sprejemanju in uresničevanju zakona na področju gospodarskega sistema, ekonomske in socialne politike, še prav posebno pri utrjevanju in uresničevanju intencij resolucije o ekonomski politiki v letu 1978.

Aktivnost se bo razširila tudi na področje priprav in izvedbe volitev za skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti, v katerih se uresničuje svobodna menjava dela, samoupravnih interesnih skupnosti s področja socialne politike in socialne ter zdravstvene zaštite, samoupravnih interesnih skupnosti na področju materialne proizvodnje, kakor tudi tistih samoupravnih interesnih skupnosti, ki se bodo oblikovale na nivoju federacije.

Sindikatski se bo angažiral tudi na področju reforme sistema izobraževanja, masovnega izobraževanja delavcev za samoupravljanje, usposabljanja in izobraževanja sindikalnih kadrov, na področju informativne in propagandne dejavnosti in tako dalje.

Končno med naloge sodi tudi nadaljnje razvijanje in krepitev mednarodnega sodelovanja Zveze sindikata Jugoslavije s sindikati drugih dežel, posebno neuvrščeni in deželami v razvoju.

Na seji so sprejeli tudi program tem, ki jih bodo obravnavali na se-

jah sveta in sejah predsedstva sveta Zveze sindikata Jugoslavije v času do maja 1978.

USPEŠNI RAZVOJNI REZULTATI V 1977. LETU IN NALOGE V LETU 1978

Na isti, zadnji decembrski seji v lanskem letu, je svet Zveze sindikatske Jugoslavije ugotovil, da so v osnovi uspešno uresničeni cilji in naloge opredeljene v resoluciji politike ekonomskega in socialnega razvoja v letu 1977 in da so organizacije in organi sindikata v celoti uresničili izredno raznovrstno in intenzivno aktivnost pri izgrajevanju družbeno-ekonomskih odnosov na osnovi zakona o združenem delu, povezano z uresničevanjem proizvodnih nalog in ukrepov ekonomske politike.

To najbolj potrjujejo rezultati. Industrijska proizvodnja se je po ocenah povečala za okrog deset odstotkov, zaposlenost za okrog štiri odstotke (v letu 1977 je bilo odprtih okrog 200.000 novih delovnih mest), produktivnost dela se je v družbenem sektorju povečala za 3,6 % (samo v industriji pa za pet odstotkov), v največjem številu panog je zabeleženo povečanje produktivnosti od tri do 15 %. Povečanje realnih osebnih dohodkov je ustvarjeno s pet odstotki, medtem ko so se v prvih devetih mesecih povečali za 28 %, skupni prejemki prebivalstva za deset mesecev za 34 %, skupna poraba pa kar za 30 odstotkov. Ob vsem tem je izredno pomembno, da smo imeli rekordni pridelek v kmetijstvu, zgrajene so bile številne nove proizvodne kapacitete in prometne poti. Vse to je bilo uresničeno v pogojih izrednih družbenih sprememb na osnovi ustave in zakona o združenem delu.

Med drugim pa so ostali še nekateri nerešeni problemi. Le-ti bodo uvrščeni med nove naloge v programih aktivnosti sindikalnih organizacij in organov, začeti od osnovnih organizacij do sveta Zveze sindikatske Jugoslavije, ki jih je sprejel svet ZSJ po tem, ko je predhodno podprl besedilo resolucije razvoja v letu 1978.

Med nalogami, ki na tem področju stojijo pred sindikatom, bomo navedli le osnovne. Težišče aktivnosti mora biti na kar najširšem angažiranju delavcev tako pri potrjevanju, kakor pri uresničevanju proizvodnih in drugih razvojnih načrtov, ugotavljanju in koriščenju rezerv s ciljem povečanja produktivnosti dela in dohodka, na spremljanju in analizi razvoja ustvarjenih rezultatov ter njihovo opazovanje in ocenjevanje na osnovi mesečnih in periodičnih obračunov. Pri tem bo še posebno po-

Zanimivo je, da navedena primerjava »invalidi« zdravi delavci« v železarnah Ravne in Store kaže obratno. Tam je ugotovljena najnižja bolezenska odsotnost prav pri invalidih.

Znano je, da je v obratih, kjer je zaposlenih več žensk, tudi bolezenski stalež višji, kar se seveda mora upoštevati pri določanju kadrovskih normativov v teh obratih. Bolezenska odsotnost žensk je večja predvsem zaradi porodniškega dopusta, nege in spremstev, če pa te faktorje odštejemo, pa ugotovimo, da je ženski bolezenski stalež odstotno približno enak moškemu. Stalež zaradi nege zajema 3,03 % celotnega bolezenskega staleža v železarni Jesenice (v prvem polletju 1977 je bilo zaradi nege družinskega člana izgubljenih 1715 delovnih dni).

Navedla sem le nekaj ugotovitev s področja problematike obolevnosti in bolezenskega staleža delavcev Železarne. V načrtu imamo obsežnejšo analizo, ki naj bi prikazala vpliv delovnih pogojev na obolevnost delavcev. Potrebno bo skupinsko delo in sodelovanje vseh, ki bi s svojim strokovnim znanjem, navedli in izkušnjami lahko pripomogli k izboljšanju stanja.

Alenka Klinar

Dopisujte v Železarja

membno, da bodo dosežene rezultate primerjali z rezultati doseženimi v sorodnih organizacijah iste panoge.

Posebna pomena je angažiranje sindikalnih organizacij in organov pri uresničevanju zakona o združenem delu, še posebno na oblikovanju, praktični uporabi in dopolnjevanju pravilnikov in samoupravnih sporazumov in dogovorov o delitvi sredstev za osebne dohodke ter kriterijev in meril za razporejanje čistega dohodka, kakor tudi pri sprejemanju ostalih splošnih samoupravnih dokumentov ter pri usklajevanju obstoječih z zakonom o združenem delu. Neogibno je, da se nadaljuje z delom pri nadaljnjem oblikovanju standardov in normativov, kot objektivnih elementov merjenja rezultatov tekočega dela, meril pogojev dela, za upravljanje in boljše gospodarjenje z družbenimi sredstvi, meril za novatorske in racionalizatorske prispevke. Pri vsem tem pa je potrebno stalno usklajevanje mase sredstev za osebne dohodke z ustvarjenim dohodkom in na osnovi rasti produktivnosti dela.

Za uresničevanje tekoče ekonomske politike je izrednega pomena obdelava in dosledna praktična uporaba rešitev iz osnovnih sistemskih zakonov, kakor so zakon o osnovah družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije, zakon o osnovah sistema cen in družbeni kontroli cen, kakor tudi zakonov s področja deviznega, zunanjetrgovinskega, carinskega, denarnega, kreditnega in bančnega sistema.

Za letošnje leto so precizirane tudi naloge s področja uresničevanja družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov o politiki zaposlovanja, pri čemer je potrebno še posebno spodbujati popolnejše koriščenje razpoložljivih kapacitet, razvoja malega gospodarstva, osebno delo, s posebnim poudarkom na ustvarjanju politike postopnega vračanja in zaštite položaja jugoslovanskih delavcev, ki so na začasnem delu v inozemstvu.

Tako kot doslej, se stalna aktivnost sindikalnih organizacij in organov pričakuje tudi na področju rasti življenjskega standarda delovnih ljudi, razumljivo v skladu z rastjo dohodka in produktivnosti dela, zatem na uresničevanju stališč stanovanske izgradnje, otroškega varstva, samoupravnega interesnega organiziranja počitka in rekreacije, zagotavljanja toplega obroka in zaštite dela in delovnega okolja.

(Po Informatorju sveta ZSJ za sredstva informiranja v OZD in občinah)

PREDZGODOVINA KOVINARSKEGA GIBANJA NA JESENICAH

Morda je k temu prispeval tudi socialno demokratični šod 19. februarja 1899 v Lescah (Rdeči prapor 1899, št. 8), saj je — kakor je razvidno iz gradiva VII. zbora Avstrijske socialno demokratične stranke (24. do 29. septembra 1899) v Brnu (Zgod. arh. KPJ, Soc. gib. v Slov. str. 59) v Poročilu slovenskega izvrševalnega odbora JSDS — tudi na Gorenjskem politično društvo »Bodočnost« začelo prirejati shode, pri katerih se je pokazalo močno zanimanje kmetov, ki so se shodov v velikem številu udeleževali (Zg. arh. KPJ, Soc. gib. v Slov. str. 61). Se pred tem pa omenja, da se ustanavlja politična organizacija za gorenjske kmete v Radovljici (Zg. arh. KPJ, Soc. gib. v Slov. str. 60).

To seveda ni bilo naključje, saj je v tistem času (1897–1899) živel v Lescah čevljar Štefan Trojar, znan daleč naokrog kot unet in neumoren razširjevalec socialističnih idej, po letu 1899, ko se je preselil v jeseniški železarski revir, pa kot vodilni jeseniški socialisti in organizator.

Socialistični šod v Lescah, ki so se ga udeležili sklicatelji in vodilni slovenski socialisti demokrate France Železnikar, Etbin Kristan in Ignacij Mihevc, je bil pomemben tudi za jeseniško zgodovino razrednega delavskega gibanja predvsem zato, ker so se ga udeležili jeseniški socialisti in se domenili z vodilnimi slovenskimi socialisti demokrate za nov socialno demokratični šod na Jesenicah.

Tako je prišlo po poldrugoletnem presledku dne 12. marca 1899 do novega socialno demokratičnega shoda na Savi. Shodu je predsedoval Ignacij Mihevc, glavni govornik pa je bil Etbin Kristan. Udeležilo se ga je večje število delavcev, kakor so predvidevali. Po poročanju v Rdečem praporu (1. aprila 1899) so delavci glasno pritrdili (Rdeči prapor 1899, št. 9) govorniku, ko jim je govoril o položaju delavcev, o potrebah in nalogah organizacije in o skrajšanju delovnega časa (Rdeči prapor 1899, št. 9). Mimo tega je Rdeči prapor tudi poročal, da se je v društvo vpisalo 47 udov (Rdeči prapor 1899, št. 9), kakor so v tistem času imenovali društvene člane, in se nadejal, da bodo na Jesenicah priredili kmalu zopet podoben šod.

Tako se je leta 1899 vnovič začela agitacija za ustanovitev kovinarske organizacije, vendar pa do tega ni prišlo, čeprav je po jeseniškem shodu poročal Rdeči prapor, da se je v društvo vpisalo 47 članov. Na brnskem zboru avstrijske socialne demokracije konec septembra 1899 poročilo slovenskega izvrševalnega odbora (Zgod. arhiv KPJ, Soc. gib. v Slov. str. 1869–1920, str. 60), o kaki obnovi kovinarske organizacije (Zugwitzovi spomini »Pod lipo II«, 1925), o kateri je pisal Zugwitz v svojih spominih, kronist v brošuri »Jesenice« pa o »ustanovitvi Delavskega izobraževalnega društva« (Jesenice, 1936, str. 15), molči, pa ne samo to, marveč lahko beremo v njem celo naslednje:

»Splošno (obče) delavsko pravovarstveno, izobraževalno in podporno društvo (za Kranjsko) se je v škodo stranke (JSDS) razsulo.« (Zgod. arhiv KPJ, Soc. gib. v Slov. str. 60).

Torej moramo črtati leto 1899 kot leto ustanovitve »Delavskega izobraževalnega društva«, socialistične smeri, navedenega v brošuri »Jesenice«. S tem pa seveda ni rečeno, da se za ustanovitev društva niso prizadevali vse od marca shoda 1899 dalje, pa so ustanovitev zavirale različne težave.

Zato bi bilo točneje, ko bi kronist v brošuri »Jesenice« (str. 15) zapisal: »Še isto leto v letu žebljarske stavke ter leščanskega in jeseniškega socialnodemokratičnega shoda, ki ju pisec ni omenil, so nameravali ustanoviti Delavsko izobraževalno društvo.«

»Toda nihče ni imel poguma dati rdečkarjem na razpolago prostoro.« (Jesenice, 1936, str. 15)

Morda je bil prav v tem vzrok, da je šele 15. oktobra 1900 ljubljansko vodstvo »Splošnega delavskega napredka — izobraževalnega, in pravovarstvenega in podpornega društva za Kranjsko« prijavilo ustanovitev svoje podružnice na Savi pri Jesenicah (Kermanner, Gorenjska I, str. 242), ta pa je imela svoj ustanovni občni zbor 11. novembra 1900. Na njem so izvolili za predsednika Štefana Trojarja, za tajnika pa Josipa Škofa (isti vir, str. 242).

»Društvo je dobilo le zasile prostore pri požrtvovalnih zasebnikih. Delo je bilo nekoliko olajšano. Zopet so se začela zborovanja...« (Jesenice, 1936, str. 15).

Prvo tako zborovanje je bil šod, že na sam dan ustanovnega občnega zbora društva 11. novembra 1900 na Savi. Na tem shodu (Rdeči prapor 1900, št. 34), ki je bil hkrati predvolilni šod pred državnoborskim volitvami, razpisanimi za 12. december 1900, sta govorila Karl Kordeš (poleg Zadnika edini slovenski delegat na ustanovnem kongresu ASDS v Hainfeldu) in Karel Linhart, organizator avstrijske kovinarske sindikalne organizacije Metallarbeiterverband. Teden dni kasneje je bil socialno demokratični predvolilni šod v Radovljici (Rdeči prapor 1900, št. 34), ki so se ga udeležili tudi jeseniški socialisti, potem šod v Kranjski gori (isti vir), kjer je govoril socialnodemokratični kandidat v peti kuriji Josip Kopač. »...in govorniki iz Ljubljane in Trsta, med njimi sodrugi Karel Kordeš, Ignacij Mihevc, Etbin in Anton Kristan, itd., so hodili na Jesenice predavati. Tudi delavsko časopisje je začelo v več izvodih prihajati na Jesenice. Počasi se je, kljub reakciji in nasilju, širila delavska zavest med jeseniške kovinarje.

Leta 1901... (Jesenice, 1936, str. 15).

Tu je verjetno tiskovna napaka, pravilno je:

»Leta 1900 so bile razpisane državnoborske volitve. Socialnodemokratični kandidat je dobil na Jesenicah 210 glasov. To je bilo res od sile, kaj si ti revolucionarji ne pre-

drznej. Gospoda v tovarni in župnišču, kar ni vedela kaj bi. Par dni so lovili sapo. Nezastliano! Ko so se nekoliko pomirili, so sejali in sklenili, da morajo rdečkarje in revolucionarje brez usmiljenja iztrebiti in zatreti...« (Jesenice, 1936, str. 15).

Državnoborske volitve 12. decembra 1900 se po obliki niso razlikovale od že omenjenih volitev leta 1897, ko so v cesarski Avstriji prvič uvedli peto kurijo, v katero so smeli voliti tudi delavci, ki poprej niso imeli niti indirektnih volilnih pravic, ki pa je seveda bila še daleč od splošne direktne in tajne volilne pravice, za kakršno se je borila socialna demokracija. Potekale so preko volilnih mož, ti pa so potem glasovali za enega od postavljenih kandidatov v posameznih kronovinah takratnega podonavskega cesarstva. Jeseniški volivci so volili v takratnem sodnem okraju Kranjska gora (kjer je bilo tudi v bivši Jugoslaviji vse do okupacije okrajno sodišče), v katerega so spadale pred letom 1918 občine Koroška Bela leta 1900 s 1662 prebivalci, Jesenice, (ki je šele 1890 presegla po številu prebivalstva Kranjsko goro) s 3604 prebivalci, Duple s 1004 prebivalci, Kranjska gora s 1567 prebivalci (leta 1890 1578, a Jesenice 1478), Rateče s 768 prebivalci in Bela peč s 714 prebivalci (od leta 1918 pod Italijo — gl. Vasilij Melik, Parlamentarne volitve... Jeklo in ljudje I, str. 123). V tem sodnem okraju je 12. decembra 1912 glasovalo za socialnodemokratičnega kandidata Josipa Kopača v peti kuriji 316 volivcev ali 15 odstotkov (gl. isti sestavek, Jeklo in ljudje I, str. 124 in 125) vseh volilnih upravičencev, od tega je bilo več kakor dve tretjini glasov za socialnodemokratičnega kandidata v peti kuriji oddano na Jesenicah — 210 glasov, kakor jih je navedel po Zugwitzovih spominih (Zugwitzovi spomini v Pod lipo, 1925) tudi pisec kovinarske kronike v brošuri »Jesenice« (Jesenice, 1936, str. 15).

To je bil za takratne razmere na Jesenicah zavidljiv uspeh in prav tako v kranjskogorskem sodnem okraju kljub 39 % absolutne klerikalne večine. Najslabše so se odrezali liberalci s 7 %. In za zgodovinski zapis je bilo popolnoma pravilno, da je pisec Predzgodovine kovinarskega gibanja v brošuri »Jesenice« leta 1936 ta podatek iz Zugwitzovih spominov navedel, lahko pa bi izpustil marsikatero Zugwitzovo mnenje o strahu tovarniške gospode in župnišča, pisano v stilu strankarskih razprtij in daleč od stvarne analize zgodovinskega položaja (ki je bila tako značilna za partijsko organizacijo na Jesenicah leta 1936).

Toda vrnimo se k citiranju Predzgodovine kovinarskega gibanja na Jesenicah, posnete po Zugwitzovih spominih z zgodovinskimi točnostmi, pa tudi netočnostmi, jih bomo — to je tudi naš namen — osvetlili, popravili ali postavili na pravo mesto.

Potem ko je pisec zapisal, da so nasprotniki KID in župnišče sklenili, da morajo rdečkarje in revolucionarje brez usmiljenja iztrebiti in zatreti (Jesenice, 1936, str. 15), je nadaljeval:

(se nadaljuje)

O Španiji je pisal tako, kakor si je dovolil kvečjemu kak zakoten tednik ali štirinajstnevnik, ki ga je oblast plenila in zapirala sodelavce, dokler ni shiral. Zakaj naenkrat drug veter?

Novice iz sveta so bile na vse strani pomirljive, tudi do Italije in Nemčije, vse iz zavzetosti za narodno usodo, pač pa je bilo nekaj zbadljivih in ošiljenih beležk o domačih in tujih izzivalcih ter debelo tiskano poročilo »Vorošilov koraka nad Moskvo?« z navedbo vira iz Varšave. Za vsak primer se je zavaroval prebrisan Gobec z vprašanjem, ker je že vnaprej vedel, da je novica zlagana, če je ni sfabriciral celo sam v svoji ustvarjalni domišljiji, v tišini uredniške sobe. To pa seveda ni pomenilo, da bi jo nameraval naslednji dan popraviti ali preklicati, saj se vsaj pri takšnih poročilih ni bilo bati ukora, ampak je bil lahko samo pohvaljen.

Čuk je začrtal kljuko pod prvo stran ter se lotil četrte. Pol strani so napolnjevali oglasi. Večinoma so ponujali v nakup različne vsakdanje potrebščine od čevljev do postelj in omar ter ponujali delovno silo — viničarsko, zidarsko, služničad in tipkarice ter knjigovodje, učitelje in strokovnjake z akademsko izobrazbo. Na tej strani so bile še športne vesti, ostali prostor so napolnjevale zanimivosti, ki jih je moral zbirati spet Čuk. Za to število se mu je posrečilo nabrati nekaj prav posrečenih člankov:

»Zakleti samci so ustanovili v Ameriki svoje društvo«, »Vampir v srajci napada ženske« s podnaslovom »Nočna pošast napada žene in dekleta, jih davi in grize«, »Žena, ki je varala moža z njim samim« s podnaslovom »Mož, ki je varal ženo z njeno sestro, ki pa sploh ni bila sestra, ampak njegova žena«... Članki so se mu zdeli tako zanimivi, da je dvignil slušalko. S posebnim veseljem je jel brati tole poročilo, prevedeno iz beograjskega večernika:

»Županjski Don Juan in njegova ljubezen. Neki železničar iz Županje je odpotoval v Vinkovce na izpit. Doma je pustil mlado ženo, ki je imela prav tiste dni svoje reči...«

Poštarija je s prosečim, vendar ljubeznivim glasom prekinila novinarja, naj neha brati, sicer bo odložila slušalko.

— Zakaj, gospodična? Nikar ne glejte v vsaki stvari samo grdo. Takšno je življenje, je tolažil Čuk, potem pa nadaljeval previdneje in obzirneje: — Morda ste še tako mladi, gospodična? Najbrž še niste pogledali globlje v življenje? Mi novinarji gledamo v svet z odprtimi očmi in življenje takšno, kakršno je. Nič ne pomaga, slej ali prej se mora človek seznaniti z resničnostjo in tudi vi se boste morali. Zato je najbolje, da storite to čim prej. Dober prijatelj vam je lahko v pomoč...

Poštarija se je sprenevedala in vzdihovala, potem ji je smel prebrati poročilo o železničarju in njegovi mladi ženi do kraja:

»Zato železničarju še na mise! ni prišlo, da bi ga žena v času njegove odsotnosti varala. Toda zgodilo se je drugače. Čim je mož odpotoval, se je sestala z nekim železniškim uradnikom. Na nesrečo pa se je mož predčasno vrnil. Dobro ljudje so ga obvestili o ženi pustolovščini. Zato je v spremstvu st. ažnikov vdril v spalnico in tam zalotil ženo in flagrantni. Oba sta bila zelo pomanjkljivo oblečena. Stražniki so ju vklebili in v spalnih srajcah odpeljali v občinski zapor, kjer pa jima niso privoščili iste prične.«

— Strašno, je vzklila poštarija. — Takšna sramota! Uboga človeka, najbrž jo je mož tepel, pa se je zaljubila v drugega, ali ne, gospod urednik?

In Čuk je imel priliko razlagati, kaj vse se lahko primeri živemu človeku, kajti srce je vsemogočni gospodar naših življenj. Ljubezen — to je začetek in konec vsega, ljubezen — to je božansko v življenju, edino zaradi nje je vredno živeti. Vendar niso vsi ljudje tako srečni, da bi znali ljubiti in da bi sploh spoznali to nebeško čustvo...

— Ah, res? je vzdihovala poštarija. — Pa vi... ali ste jo že okusili?

Čuk si je v hipu izmislil zgodbo o nesrečni ljubezni in o prevaranem srcu. Zasmilil se je poštariji.

— Kako bi bila srečna, ko bi me kdo tako ljubil! je vzklila.

— Gospodična, je pridružen čepil Čuk. — Komaj dobro uro se poznavam, niti videla se še nisva, toda po vašem glasu, po tem, kako lahko je govoriti z vami, kako ste dobri in preudarni, po vsem sklepanju, da ste krasna duša, vredna spoštovanja in oboževanja...

Nadaljevanje prihodnjič

MARTINJAK	ŠIMEJ	ARETACIJA	IN DOŽIVETJA
	3		V TABORIŠČU
			BUCHENWALD

To so bili zdravniki, inženirji, pravniki in politični funkcionarji, zlasti komunisti. Dodeljeni so bili isti komandi kot jaz in že prvi dan ozmerjeni in pretepeni, ker niso znali prijati za kramp in lopato. Med nami niso ostali dolgo časa, lepega dne jih ni bilo več na deo.

S Čehi sem kmalu dobil stik in postali smo prijatelji. Potem sem jih videval samo še pri apelu, na delu ne več. Kadar se je kaj takega zgodilo, je bilo vedno vprašanje, ali pomeni to za prizadeje gotovo smrt, ali pa boljšo komando. Dali so jih v dva posamezna bloka in postali so — kot sem zvedel — »izbrani zaporniki«. Povedali so mi, da lahko prejema vsak drugi mesec paket z 2 kg hrane in dvakrat na mesec pošto, pa tudi delati jim ni bilo več treba. Take ugodnosti so dobili menda zato, ker je takratna fašistična vlada Češke intervenirala na pristojnem mestu. Kljub temu so ostali v taborišču vse do leta 1945. Ker so tekom let pripeljali vedno več taboriščnikov raznih narodnosti, so Čehi poklicali za tolmače v SS pisarno.

Pozimi leta 1940 sem delal pri gradnji krematorija. Nedaleč od nas so začeli postavljati še eno bodočo žično ograjo. V ograjo so postavili nekaj velikih šotorov, zatem so pripeljali deske za spalne pogoje ter odeje. V to ograjo so pričeli vdolovati še malo ograjo iz bodeče žice in vanjo dali samo odeje. Ko je bilo vse pripravljeno, so v nekaj dneh pripeljali nekaj tisoč Poljakov in jih dali v to ograjo. Že ob prihodu je bilo videti, da so hudo sestradni. V to ograjo so imeli dostop samo esesovci, le hrano so jim razdelili naši. Sicer pa je bil dostop prepovedan zato, da so esesovci lažje pretepali na pol zmrznjene in izstradane Poljake.

(Znano je, da so Nemci na splošno, tudi Avstrijci, imenovali Poljake »polnische Schweine«. Zakaj? Ker so bili zanje Poljaki, pa tudi ostali Slovani, manjvredni narod. Prav v drugi svetovni vojni pa je nemški narod pokazal, kako nizko in nečloveško kulturo ima! — Ko so bili pred leti v St. Jakobu na dopustu trije Nemci, med njimi dva jurista, sem prišel z njimi v pogovor. Pogovarjali smo se tudi o politiki in eden od njih je dejal, da je krivično, ker dolžimo za vse gorje v vojni samo Nemce, ko pa je bil Hitler vendar Avstrijec. Odgovoril sem mu, da je žalostno, da so si Nemci, ki se imajo za pameten in visoko kulturni narod izvolili prav takega avstrijskega osla in se pustili od njega voditi. Strinjali so se z menoj.)

Posebno strašna usoda je doletela tistih nekaj sto Poljakov, ki so jih nagnali v malo ograjo. Tam so jim celo hrano prinášali in delili esesovci sami — toda le zato, da so jih še med jedjo lahko pretepali. Šlo je za ljudi, ki so jih obdolžili, da so iz zasede streljali na Nemce; v kratkem času jih je ostalo živih le še okrog osemdeset. Šele po osvoboditvi smo videli, da so prej mrličke pokopavali nedaleč od taborišča, kjer je stal Bismarckov spomenik. Danes stoji na tem mestu največji spomenik žrtvam Evrope in kilometer in nosi napise vseh narodov, ki so trpeli v taborišču. V sredini je stolp, visok šestdeset metrov, na stolpu pa 2000 kg težak zvon, s katerim zvonijo vsako leto 11. aprila — za obletnico osvoboditve taborišča Buchenwald.

Posebna ograja, ki smo ji pravili »Rosengarten«, ni ostala dolgo prazna. Preživeli Poljake so dodelili drugim delovnim komandam, v »Rosengarten« pa so pripeljali druge zapornike. Bili so ruski ujetniki, sami mladeniči, stari le 16 do 19 let. Zvedeli smo, da to niso ujetniki redne vojske, marveč pripadniki delovne brigade. Ravnali so z njimi prav tako nečloveško kot poprej s Poljaki. Esesovci so fante preko ograje obmetavali s kamenjem celo med deljenjem hrane. Od več kot tisoč teh mladih Rusov jih je ostalo živih samo nekaj nad dvesto.

Ko sem prišel v taborišče, le-to še ni bilo dogovorjeno. Stale so samo lesene barake in šele pozneje so začeli postavljati zidane bloke. Pri gradnji teh blokov sem delal tudi jaz od začetka do konca. Pri zidavi nismo imeli niti ene samokolnice, ampak samo nosilnice — to so bile štiri deske, zbite v kvadrat in visoke približno 30 do 40 cm, ob straneh pa sta bila pribita dva kola kot držaja. Za dovažanje materiala, ki smo ga potrebovali pri zidavi, nismo imeli ne konja ne kamiona. Material smo prevžali z vojaškim vozom, v katerega smo bili vpreženi zaporniki. Ob ojnici so bile železne verige in na njih privezane verige za vprego, na katere so privezali vrvi s pasovi, te pasove si je vprežni dal čez ramena. Ker taborišče ni stalo na ravnini, je voz imel tudi zavoro, pri kateri je bil vsak dan eden izmed vpreženih. Voz so navadno vozili židje in večkrat sem videl, kaj so počeli s temi reveži. Primer: ko so voz peljali skozi glavna vrata taborišča, se je pojavil sadistični esesovec, ki je med smehom tistemu pri zavori ukazal, da jo je odpel. Voz je tekkel vse hitreje in z njim izmučeni zaporniki, dokler se voz ni prevrnil in so vpreženi obležali na tleh — mnogi med njimi za vedno.

Potem ko je bil urejen »apelplatz«, smo morali nositi kamenje za tlakanje ceste za bodočo žico v dolžini 22 km. Pospraviti smo morali tudi ves bukov les, ki je rasteel za bloki. Za to delo smo poiskali take zapornike, ki so znali podirati debela in čisti hlode in veje ter odkopati tudi korenine, da je bilo pripravljeno zemljišče za postavitev blokov. Hlode smo nosili na ramenih kilometer daleč za žago.

Pod tem naslovom je bil v prvi letošnji številki Železarja, 12. januarja, objavljen sestavek, ki obravnava problem, o katerem je tekla razprava na seji skupščine RZS Kranj, 21. 11. 1977. To je bila že druga razprava o tem problemu, oziroma nabavi aparatov za zgodnje odkrivanje raka.

Prvič je bilo obravnavano na petnajsti seji skupščine RZS Kranj, 30. 5. 1977. Na tej seji je bilo to izneseno kot delegatsko vprašanje delegacije KS Sava Jesenice. Do tega trenutka ni nobena od petih občinskih skupščin zdravstvene skupnosti, niti regijska skupščina o tem razpravljala, zato tudi delegati po tej poti niso bili seznanjeni o nabavi teh aparatov. To pomeni, da je ta akcija tekla izven samoupravnih interesov skupnosti za zdravstvo.

Da bi bil ta problem čim bolj jasen, navajam sklepe, ki jih je sprejela regijska zdravstvena skupnost Kranj na 15. seji skupščine:

— Odbor, ki je izvajal akcijo zbiranja sredstev za nabavo aparata za zgodnje odkrivanje raka naj pripravi poročilo o celotni akciji in to do naslednje seje skupščine RZS Kranj.

— Aparat bo nameščen v splošni bolnici Jesenice, in sicer v zasilnih prostorih, v kolikor pa se bo pokazala po polletnem delu potreba po še enem aparatu, se ta namesti še v Kranju, v kolikor pa ne bo potrebe, pa se ta aparat proda. Zdravstvena služba za ta čas pripravi tudi strokovno poročilo o rezultatih koriščenja aparature.

Druga razprava o tem vprašanju pa je bila na sedemnajsti redni seji skupščine RZS Kranj, dne 22. 11. 1977. Na tej seji so bila podana podrobna poročila, in sicer:

O poteku zbiralne akcije, strokovno poročilo ter predlog organizacije kvalificirane detekcije in zgodnje diagnostike raka na dojki v gorenjski regiji, ki ga je izdelal dr. Tomaž Ahlin, strokovni svetovalec.

Na osnovi teh poročil je izvršni odbor oblikoval predlog sklepov, ki jih je predložil skupščini RZS Kranj, ki je vseboval:

1. S prvim januarjem 1977 naj prične z delom tudi drugi aparat, ki bo nameščen v Kranju. Detekcija raka na dojki naj se izvaja skupno z detekcijo raka na maternici.

2. Detekcija naj se izvaja sistematično in naj zajema celotno območje Gorenjske.

3. Regionalni zdravstveni svet do konca decembra pripravi, oziroma izdela strokovni plan dela na detekciji raka.

Po širši obrazložitvi sekretarja RZS Kranj Edgaria Vončina in po daljši razpravi, so se oblikovala nasprotna mnenja. Podprt je bil predlog dr. Vladikovića, da se za Gorenjsko formira en center, ki naj se kompletira, oziroma izpopolni še z ostalimi aparati, ki so potrebni za popolno detekcijo in diagnostiko raka. Center naj bo tam, kjer so najboljše pogoji za delo in kjer je možnost nadaljnje razvoja ob najnižjih stroških glede na prostore in strokovni kader.

Na osnovi te razprave so bili sprejeti na seji skupščine naslednji sklepi:

1. Organizira, oziroma formira se en center za kvalificirano detekcijo in zgodnjo diagnostiko raka na dojki. Center se kompletira z aparati, ki so potrebni za popolno detekcijo in diagnostiko raka. Aparati se nabavijo z izkupičkom prodanega rentgenskega aparata in ostankom zbranih sredstev, ki so ostala pri nakupu obeh aparatov (592.188,50 din).

2. Detekcija naj se izvaja sistematično in zajema celotno območje Gorenjske. Regionalni zdravstveni svet do konca meseca pripravi strokovni plan dela na detekciji raka. Za oba predloga so delegati glasovali 100 %.

3. Z 22. 11. 1977 se tudi prične izvajati statutarno določilo v zvezi s plačevanjem razlike v stroških za opravljeni pregled izven regije, tudi za preglede v zvezi z detekcijo in zgodnjo diagnostiko raka na dojki.

4. Skupščina RZS Kranj ne raziskuje, oziroma ne ugotavlja več, kdo je odločil, da se nabavi ta dva aparata.

Tudi ta dva sklepa sta bila sprejeta z veliko večino.

5. Regionalni zdravstveni svet izdela strokovno in ekonomsko analizo, oziroma poročilo o formiranju in kompletiranju centra za detekcijo raka, kakšni aparati so še potrebni, potreben kader in predvidene stroške; ugotovi naj tudi najprimernejšo lokacijo.

Skupna poročila bodo obravnavana na seji skupščin občinskih zdravstvenih skupnosti, na osnovi teh razprav pa bo dokončno sklepala RZS na seji skupščine. Tudi ta sklep je bil sprejet 100 %.

O celotni problematiki, je na osnovi zahteve skupščine, razpravljala tudi odbor samoupravnega nadzora že v mesecu juniju.

Na seji skupščine je v splošnem prevladovalo mnenje, da v kolikor smo že napravili napako, da smo nabavili dva aparata, čeprav zadostuje eden, ne smemo sedaj za vsako ceno napraviti še druge, da bi vztrajali na tem, da bi imeli dva centra, če nam

zadostuje eden. Dva centra namreč pomenita tudi dvojne stroške. V zdravstvu imamo že tako več dragih podvojenih aparatov, kar povzroča nepotrebne stroške, kajti za vsak aparat moramo zbirati sredstva za amortizacijo.

SEJA SKUPŠČINE KOMUNALNE SKUPNOSTI

Naslednji četrtek, 9. februarja, bo zasedala skupščina občinske komunalne skupnosti, v kateri imajo TOZD in delovne skupnosti Železarne pet delegacij. Odboru za gospodarstvo pri delavskih svetih TOZD in delovnih skupnosti je center za proučevanje samoupravljanja in informiranje posredoval gradivo za to sejo, zaradi predhodne razprave. S pripombami in stališči odborov pa bomo seznanili naše delegate. V nadaljevanju objavljamo kratko obrazložitev dnevnega reda skupščine komunalne skupnosti, ki jo je pripravil izvršni odbor te skupščine.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O TEMELJH PLANA SAMOUPRAVNE KOMUNALNE SKUPNOSTI OBČINE JESENICE S PROGRAMOM KOMUNALNIH DEL ZA OBDOBJE 1977 - 80.

Na podlagi 23. člena zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena in 53. člena statuta SKS je izvršni odbor na deveti seji ugotovil, da je samoupravni sporazum o temeljih plana samouprave komunalne skupnosti občine Jesenice s programom komunalnih del za obdobje 1977-80 do sedaj potrdilo in poslalo sklep večina delovnih organizacij in vseh enajstih krajevnih skupnosti. Pripomb na plan del in sporazum pa ni bilo, zato izvršni odbor predlaga obema zboroma skupščine SKS, da omenjena dokumenta sprejme in posreduje v skladu s 55. členom statuta SKS skupščine občine Jesenice za izdajo soglasja.

PREDLOG LETNEGA PLANA KOMUNALNIH DEL ZA LETO 1978

Izvršni odbor je na sedmi seji določil delovno grupo za sestavo osnutka plana komunalnih del za leto 1978, v sestavi: Anton Pintar, Anton Kovač, Francka Uršič, Pavel Krznarič, Mirko Rudolf in Jože Svetina. Delovna grupa je pri sestavi plana za 1978. leto upoštevala plane krajevnih skupnosti in delovnih organizacij, ki opravljajo dejavnosti splošnega družbenega pomena. Tako sestavljeni osnutek plana za leto 1978, je obravnaval finančno ekonomski odbor na svoji drugi seji. Izvršni odbor pa je po predhodni razpravi na deveti seji sprejel naslednji sklep:

Izvršni odbor smatra, da je predlog letnega plana komunalnih del in finančnega načrta, ki je sestavni del plana v redu in predlaga za leto 1978 obema zboroma skupščine, da ga predloži v javno razpravo v skladu s 53. členom statuta SKS. Samoupravni sporazum o združevanju sredstev za vzdrževanje in obnavljanje komunalnih naprav obsega določeno višino namenskih sredstev za kritje stroškov vzdrževanja komunalnih objektov in naprav kolektivne rabe.

Samoupravni sporazum je sestavni del letnega plana komunalnih del zato izvršni odbor predlaga obema zboroma skupščine SKS, da ga obravnava skupno s planom komunalnih del za leto 1978.

POGODBA O UREJANJU MEDSEBOJNIH RAZMERIJ NA PODROČJU UPRAVLJANJA IN RAZPOLAGANJA Z NEZAZIDANIM STAVBIM ZEMLJIŠČEM, GRADBENIM NADZOROM NAD IZGRADNJO INVESTICIJSKIH KOMUNALNIH OBJEKTOV IN NAPRAV TER INVESTICIJSKEGA VZDRŽEVANJA KOMUNALNIH OBJEKTOV IN NAPRAV, VSEH FINANČNIH IN PRAVNIH OPRAVIL, KAKOR TUDI DRUGIH STROKOVNIH OPRAVIL S PODROČJA DEJAVNOSTI KOMUNALNE SKUPNOSTI OBČINE JESENICE.

Po sklepu pete seje izvršnega odbora je bila imenovana delovna grupa z zadolžitvijo da z birojem za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice uredi prenos finančnih in drugih strokovnih opravil za SKS. Na predlog pogodbe, katero je sestavila strokovna služba BUSP, je imel finančni ekonomski odbor na prvi seji vrsto pripomb. Izvršni odbor je na osmi seji po predhodni razpravi in upoštevanju pripomb finančno ekonomskega odbora predlagal spremembo pogodbe. V novi pogodbi, katero je nanovo obravnaval finančno ekonomski odbor na drugi seji, so upošteevane pripombe obeh odborov, zato je izvršni odbor na deveti seji sprejel sklep:

Izvršni odbor predlaga obema zboroma skupščine SKS, da pogodbo med SKS in BUSP za opravljanje

Morda bo koga motil četrti sklep, sprejet na seji skupščine, ki pravi, da ne bomo nadalje raziskovali, kdo je odločil, da se odstopi od prvotnega stališča, da se nabavi en rentgenski aparat, ki naj bi bil nameščen v avtobusu, podobno kot je to za fluorografiranje in nabavi dva aparata. Krivec je verjetno znan, samo da nihče noče pokazati s prstom

(Nadaljevanje na 13. strani)

finančnih in drugih strokovnih opravil po predhodni razpravi potrdita.

ZAČASNI PRAVILNIK O MEDSEBOJNIH RAZMERJIH MED SKS IN DELOVNO SKUPNOSTJO SKS

Delovna skupnost SKS je na osmo sejo izvršnega odbora predložila osnutek začasnega pravilnika o medsebojnih razmerjih o osnovah in merilih za delitev OD in drugih prejemkov delavcev, ki združujejo svoje delo v delovni skupnosti SKS ter voljenih in imenovanih funkcionarjev.

Izvršni odbor je začasni pravilnik obravnaval na osmi seji in ga s pripombami, katere so upošteevane v prilogi, predlaga obema zboroma skupščine SKS po predhodni razpravi v potrditev.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O MEDSEBOJNIH PRAVICAH OBVEZNOSTIH IN ODGOVORNOSTIH MED SKS IN DELOVNO SKUPNOSTJO SKS

Izvršni odbor je na deveti seji obravnaval omenjeni sporazum in imel naslednje pripombe:

V členu 7. se pri ustvarjanju dohodka upoštevajo sporazumi, oziroma družbeni dogovori sprejeti na tretji seji skupščine. Člen 18. ni slovnico urejen. Na osnovi razprave je izvršni odbor sprejel sklep:

Izvršni odbor predlaga, da o omenjenem sporazumu razpravljata oba zbor skupščine in ga po predhodni razpravi sprejmeta.

Pripombe izvršnega odbora so upošteevane v prilogi.

PREDLOG POVIŠANJA CEN KOMUNALNIH PODJETIJ KOVINAR ZA ODVOZ SMETI IN ZIMSKO SLUŽBO.

O predlogu povišanja cen komunalnega podjetja Kovinar za odvoz smeti je razpravljala odbor za kanalizacijo, oskrbo z vodo in javno čistočo, ki je na prvi seji ugotovil, da je gradivo poslano od Kovinarja premalo dokumentirano. Z dopolnilno vlogo posredovano s strani podjetja Kovinar in razlago njihovega predstavnika je odbor na drugi seji sprejel sklep, da se predlog povišanja cen za odvoz smeti posreduje izvršnemu odboru v razpravo.

O predlogu cen komunalnega podjetja Kovinar za storitve zimske službe pa sta razpravljala odbor za cestno gospodarstvo in odbor za promet. Oba odbora sta na svojih prvih sejah po predhodni dodatni razlagi predstavnika Kovinarja ugotovila, da so cene realne.

Izvršni odbor je na deveti seji obravnaval oba predloga o povišanju cen in sprejel naslednji sklep:

Izvršni odbor predlaga obema zboroma skupščine SKS, da o cenah komunalnih storitev zimske službe in odvoza smeti razpravljata in ga predlagata pristojnim organom skupščine občine Jesenice v potrditev.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽITVI V TEMELJNO BANKO GORENJSKE IN STATUT TEMELJNE BANKE GORENJSKE.

Finančno ekonomski odbor je na svoji seji obravnaval oba dokumenta ter posredoval mnenje izvršnemu odboru, ki je na sedmi seji sprejel sklep:

Izvršni odbor predlaga obema zboroma skupščine, da se podpiše sporazum o pristupu v temeljno banko Gorenjske s celotnim poslovanjem. Izvršni odbor predlaga za delegata predsednika finančno ekonomskega odbora Jožeta Koširja.

Temeljna banka Gorenjske je bila ustanovljena 27. 12. 1977 na ustanovnem zboru v Kranju. Sporazuma in statuta zaradi obširnosti ni v prilogi. Oba dokumenta pa sta bila v obliki "brošure" posredovana vsem TOZD, OZD in skupnostim.

Izvršni svet OS Radovljica je na 110. seji, 23. januarja, ponovno obravnaval predlog samoupravnega sporazuma o določitvi osnov in meril za združevanje solidarnostnih sredstev v regionalni zdravstveni skupnosti, program dela občinske skupščine za 1978, osnutek občinskega proračuna za 1978 ter predlog resolucije o politiki izvajanja družbenega plana za 1978. Izkrekli so soglasje k predlogu odloka o organizaciji in poteku pogrebov v občini in k osnutku družbenega dogovora o oblikovanju in delovanju skupnosti za pospeševanje kmetijske in obratne obravnave poročila o delu INDOK centra, o delu kmetijske inšpekcije, o problematiki smetišč ter več urbanističnih zadev. Na seji so izrekli soglasje tudi, da se podaljša veljavnost prometnih dovoljenj pri pooblaščenih delovnih organizacijah za tehnične preglede.

Na 1. seji novoizvoljenega komiteja OK ZK Radovljica, 23. januarja, so potrdili program nalog OK ZK, akcijski program komiteja v I. polletju 1978 in delovne programe vseh komisij pri komiteju in OK ZK. V nadaljevanju seje so spregovorili o vključevanju komunistov v priprave na volitve v KS in v združenem delu. Sprejeli so tudi predlog delegatov komiteja ZK v družbenopolitični zbor OS, potrdili finančni načrt OK ZK za 1978. leto in oceno volilnih konferenc v OO ZK v občini.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 19. seji, 26. januarja, v skladu z rokovnikom volilnih priprav, usklajevalo predloge evidentiranih možnih kandidatov za delegate družbenopolitičnega zbora skupščine občine, ki bo štel 21 članov. Za ta zbor delegirajo komite OK ZK, predsedstvo OK SZDL in občinski svet ZSS po pet ter občinski odbor ZZZ NOV in OK ZSMS po tri delegate. Predsedstvo je na seji potrdilo tudi kadrovske predloge za nosilce volilnih funkcij v občinski skupščini in vseh občinskih SIS.

Po programu komisije za idejnopolična vprašanja vzgoje, izobraževanja in kulture pri komiteju OK ZK Radovljica, je delavska univerza Radovljica v sodelovanju z občinsko izobraževalno skupnostjo pripravila na Bledu in v Radovljici seminar za prosvetne delavce vseh osnovnih šol, šolskega centra in vzgojno varstvenega zavoda. V osnovni šoli Radovljica je bil seminar 23. in 24. januarja za 137 prosvetnih delavcev radovljiškega in kroparskega območja, 24. januarja pa v osnovni šoli na Bledu za 140 prosvetnih delavcev blejskega, gorijskega, leškega in bohinjskega območja. O vsebini Kardeljeve študije Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja je udeležencem predaval Milan Oder, o marksistični naravnosti vzgoje in izobraževanja pa politolog Polde Kejžar.

20. januarja so na prvi seji novoizvoljene komisije za idejna vprašanja vzgoje, izobraževanja in kulture pri komiteju OK ZK Radovljica sprejeli delovni program komisije za 1978. leto, ki obsega pet poglavitnih točk izvirajočih iz političnih izhodišč decembrske volilne konference OK ZK.

Komisija za družbenoekonomske odnose pri komiteju OK ZK Radovljica je na 1. seji, 24. januarja, sprejela akcijski program dela za 1978. leto. Na osnovi sklepov volilne konference OK ZK si je za prednostno nalogo zadala obravnavanje integracijskih postopkov, v tekstilni in kovinski industriji, v trgovini, gostinstvu in turizmu, gradbeništvu, prehrabi in industriji in družbenih dejavnostih v SIS.

V skladu s programom komiteja OK ZK so na seji aktivna sekretarjev OO ZK, teh je v radovljiški občini nekaj nad 90, obravnavali program dela organov ZK, priprave na volitve in ocene volilnih konferenc OO ZK. Beseda je tekla tudi o političnih pripravah na kongrese ZK, o izvajanju akcije Komunisti in o študiju Kardeljeve knjige Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Predsedstvo občinskega odbora ZZZ NOV Radovljica je na 2. seji, 23. januarja obravnavalo priprave na volitve v katerih sodeluje doberšen del članov ZZZ NOV. V skladu z merili OK SZDL za volitev delegatov v družbenopolitični zbor OS, kamor občinski odbor ZZZ NOV delegira tri člane, so soglasno predlagali tri člane predsedstva in kadrovskega sveta za 15-člansko komisijo za zadeve borcev pri občinski skupščini Radovljica, petčlansko komisijo za vojaška grobišča in po enega delegata v stanovanjsko in kulturno skupnost.

V sejni dvorani občinske skupščine je bila 19. januarja volilna konferenca občinske organizacije ZRVS Radovljica na kateri je podal poročilo o delu v zadnjem mandatu obdobju dosedanjega predsednika Boris Robič. Po razpravi, ki je bila dokaj živahna in ustvarjalna, zlasti kar zadeva vprašanje strokovnega usposabljanja rezervnih starejših in dejavnosti v okviru priprav na LO, so izvolili novo 29-člansko predsedstvo, sedemčlanski sekretariat in petčlanski nadzorni odbor. Za novega predsednika so izvolili Janka Štuka, za podpredsednika Milana Jerala in za sekretarja Juleta Vobica. Konferenca je potrdila nova pravila občinske organizacije ZRVS in program dela za 1978. leto.

Komisija za mladinske delovne akcije pri OK ZSMS Radovljica bo v okviru akcije za evidentiranje brigadirjev, ki se bodo udeležili MDA v 1978. letu, februarja organizirala za vse predsednike in sekretarje OO ZSMS, člane predsedstva in sekretariata OK ZSMS, predstavnike DPO in za brigadirje-veterane razgovor o zgodovinskem razvoju in vlogi mladinskih delovnih akcij s poudarkom na lanskeletne akcije. Razgovor bo vodil ob prikazovanju 400 diapozitivov znani propagator mladinskih delovnih akcij in mojster fotografije Petar Radojevič.

Predlog plana proračunskih dohodkov v 1978. letu v občini Radovljica znaša 53.700.000 din ali 17,6 % nad lanskeletnim planom. Predlog občinskih proračunskih dohodkov v 1978. letu pa predvideva 54.948.000 din, kar je 22 % več kot 1977. leta. Razlika 1.240.000 din bo pokrita s prenosom salda iz leta 1977.

Razprave o ustanovitvi poslovnih skupnosti za turizem na Bledu in v Bohinju se vlečejo, navzlic številnim osnutkom pripravljenih dokumentov že poltretje leto, a kot vse kaže brez vidnejšega napredka. Izvršni svet OS je zato sklenil, oziroma predlagal OK SZDL, naj ponovno prouči utemeljenost ustanovitve dveh poslovnih skupnosti v občini. Večina se namreč nagiba k predlogu, da bi bila za celotno območje dovolj ena. Postopek ustanavljanja bo potrebno pospešiti in vključiti v skupnost tudi druge dejavnike, ki so povezani s turizmom. Strokovne službe nove poslovne skupnosti za turizem naj bi oblikovali v sklopu zavoda za turizem na Bledu.

V radovljiški občini zadnja leta vse bolj nazaduje število zasebnih obrtnikov, oz. poslovalnic zlasti na področju lesne, elektro, živilske in po vrsti vse storitvene dejavnosti. Zaskrbljujejo je zlasti dejstvo, da nenehno upada tudi število zaposlenih in obrti in da se zmanjšuje tudi število vajencev. Okoli 5 % delavcev, kolikor jih je zaposlenih v zasebnem sektorju, ustvarja letno do 3 % družbenega bruto produkta.

Po sklepu izvršnega sveta OS Radovljica je komisija za pripravo ustanovitve skupnih strokovnih služb krajevnih skupnosti radovljiške občine, 19. januarja, sklicala sestanek s predsedniki svetov KS. Obravnavali so delovni osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnih strokovnih služb KS in ocenili izvajanje programa komunalnih del v KS. Sklenili so, da petčlanski iniciativni odbor, ki ga imenuje OK SZDL za pripravo ustanovitve skupnih služb, izdela širšo informacijo, ki bo v javni razpravi po vseh KS ter organizacijah kadrovskega predloga za te službe. Razprava naj pokaže ali bodo skupne službe enotne za vse KS ali pa bi se ustanovile po bazenih za radovljiško, blejsko in bohinjsko območje.

Občani Vrbenj in Gorice v KS Radovljica že dalj časa vztrajajo na zahtevi, da bi postavili na tem območju električni transformator. Zaradi slabega in nihajočega toka nimajo zadovoljive razsvetljave, ne morejo uporabljati gospodinjstskih strojev, pregorevajo jim aparati za moško in drugi elektromotorji, zlasti v nedeljah pa jim je onemogočeno gledanje TV oddaj in poslušanje radijskih oddaj. Za gradnjo transformatorja so pripravljali sodelovati s samoprispevkom. Odločitev je zdaj na Elektro Kranj TOZD Žirovnica, kamor je svet KS poslal vlogo in priporočilo.

Za jasno opredelitev odgovornosti in vloge namestnikov poslovojni v poslovalnicah trgovskega podjetja Murka Lesce, so od 24. do 27. januarja v okviru programa usposabljanja organizirali strokovni seminar za vse namestnike poslovojni. Domači in zunanji strokovni sodelavci so udeležencem posredovali teme o psihološkem pristopu h kupcu, o medsebojnih odnosih v kolektivu, o organizaciji dela, tehniki in sistemu komuniciranja s sodelavci, o sistemu nagrajevanja in dohodkovnem sistemu, o zakonu o združenem delu in delovnih razmerjih, o samoupravnih splošnih aktih in o prezentaciji blaga.

Samoupravni organi v vseh TOZD LIP Bled so za 1978. leto sprejeli program v katerem predvidevajo, da se bo skupna proizvodnja dvignila za 9,4 %, produktivnost za 7,3 %, zaposlenost za 2,5 %, izvoz za 10 %, količinsko hlodovina in prodaja v globalu pa ostane na lanski ravni.

Izvršni odbor kulturne skupnosti Radovljica je na 28. seji, ki so se je udeležili tudi delegati za skupščino kulturne skupnosti Slovenije, med drugim opozoril glede na gradivo o knjižničarstvu, ki je na dnevnem redu 16. seje KuS Slovenije, da je nujno zagotavljati več republiških sredstev ne samo za nakupe knjig pač pa tudi za naložbe v obnavljanje in opremljanje krajevnih knjižnic. Večidel razprave je potekal v ocenjevanju aktivnosti članov izvršnega odbora in delegacije za KuS Slovenije, ki pa ni bila zadovoljiva, kar se odraža v pogostih izostankih s sej. Na seji so soglasali s predlogom OK SZDL o evidentiranih možnih kandidatih za volilne funkcije v kulturni skupnosti, nato pa tudi evidentirali možne kandidate za člane izvršnega odbora in delegacije.

Vsakoletna pustna prireditev, ki jo na Bledu pripravljata turistično društvo, v sodelovanju z delovnimi organizacijami v predpustnih dneh, bo v nedeljo, 5. februarja. Povorka pustnih mask bo ob 14. uri krenila po blejskih cestah, sklepna prireditev, na kateri bodo podelili nagrade najuspešnejšim maskiranim skupinam in posameznikom bo pred hotelom Park.

Po poslovniku matične knjižnice A. T. Linhart Radovljica so na zboru knjižničarskih delavcev sklenili, da bo zaradi višjih stroškov nakupa in materialnih stroškov v 1978. letu zvišana članarina v Radovljici, na Bledu, Lescah in v Bohinjski Bistrici od dosedanjih 50 na 60 din, v vseh drugih krajevnih knjižnicah pa bo letna članarina 40 din. Za otroke bo v vseh knjižnicah enotna članarina 20 din, prispevek za izjemno izposojeno knjigo nečlanov pa bo znašal 4 din.

Igralci Linhartovega odra pri KUD Radovljica uspešno nadaljujejo z gostovanji z Linhartovo igro Ta veseli dan ali Matiček se ženi, ki sodijo v okvir kulturne akcije za delovne kolektive. V petek, 20. januarja, so se predstavili v osnovni šoli v Bohinjski Bistrici, v nedeljo, 22. januarja popoldan pa v Ljubnem.

Člani dramske skupine DPD Svoboda Rudi Jedretič Ribno so na tretjem letošnjem gostovanju, v okviru kulturne akcije, za delovne kolektive nastopili v soboto, 21. januarja zvečer z veseljoigro Kam iz zadreg, v režiji Vilija Branca v kulturnem domu v Mošnjah.

PRED KONGRESI ZVEZE KOMUNISTOV III. DELEGACIJA

Edvard Kardelj v svoji študiji Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, ki je ena od platform za pripravo na kongrese zveze komunistov, v poglavju, kjer govori o delegacijah, potem, ko poudarja, da je ključni člen celotnega delegatskega in demokratičnega sistema sploh delegacija samoupravne skupnosti, oziroma delegacije, pravi, da je delovanje in kvalificirano odločanje vsake delegacije odvisno od dveh pogojev:

»Prvič, delegacija mora biti povezana s svojo volilno bazo, s svojo samoupravno skupnostjo in njenimi organi tako, da jih lahko redno informira o svoji dejavnosti oziroma o dejavnosti in problemih delegatske skupščine, ki v njenem delu in odločanju sodeluje, in da od te baze dobiva usmeritev za svoje delo in za svoje opredelitve. Tej volilni bazi in svoji samoupravni skupnosti mora biti delegacija odgovorna za svoje delo, s tem pa tudi vedno zamenljiva.«

Po tem navaja, da je upravičena sedanja kritika, da to danes v praksi še ni zagotovljeno in da se delegacije pogosto odtušujejo od svoje volilne baze, in da smo še premalo naredili, da bi vse to demokratično organizirali. Eden od vzrokov za to, pravi Kardelj, je v tem, da delegacije nimajo vedno podpore in spodbude za delo pri organizacijah zveze komunistov in sindikata, poleg tega pa pogosto nimajo dovolj pomoči strokovnih služb v svojih samoupravnih skupnostih in v skupščinah, v katerih sodelujejo, da bi lahko kvalificirano opravljale svoje naloge. Pri tem pa je treba upoštevati, da je delegatski sistem šele na začetku svojega razvoja in da še nima dovolj izkušenj. Zato kritika pomanjkljivosti ni kritika delegatskega sistema, temveč izhodišče za določitev sedanjih nalog pri njegovem uresničevanju, utrjevanju in nadaljnjem razvoju.

Pri tej kritiki pa gre tudi za pretiravanje in formalizem, kajti delegaciji ni treba stalno sedeti na sestankih s svojimi volilci, da bi lahko spoznala težnje, potrebe in interese samoupravne skupnosti, iz katere izhaja, ker je sama sestavni del kolektiva te skupnosti. »Vloge delegacije ni mogoče omejiti na organiziranje pogostih množičnih sestankov, ki ne delujejo celovito na celoten proces odločanja, ker bi se v tem primeru izgubil eden izmed odločilnih elementov delegatskega sistema, se pravi, da so delegacije izraz kompleksa samoupravnih in družbenih odnosov. Brez te značilnosti pa bi vse skupščine in vsa druga delegatska telesa dobila staro predstavniško naravo. Bistvo delegatskega sistema ni širok formalni demokratizem, niso stotisoči izvoljenih delegatov niti njihovi pogosti sestanki, ampak neposredno izražanje volje in interesov delovnih ljudi.«

V nadaljevanju E. Kardelj pravi, da je poleg tega treba upoštevati, da ni moč nikogar prisiliti, da bi se v imenu njegovih lastnih demokratičnih pravic angažiral pri reševanju splošnih družbenih problemov, ki jih ne občuti kot svoj neposredni interes. »Nikoli vsi samoupravljalci ne bodo imeli enakih odnosov do demokratičnega angažiranja v samoupravnem in družbenem upravljanju. Zato moramo na delegacije in na delegatski sistem gledati kot na demokratično institucijo, ki jo delovni človek lahko uporabi vedno, kadar je to v njegovem interesu, ne pa kot nekakšno obliko formalizma, ki zahteva njegovo neprestano udeležbo na raznih sestankih.«

Kardelj po tem pravi, da zato ne moremo ocenjevati uspešnosti delegacij po številu sestankov in udeležencev, temveč kako se le-te resnično ravna v skladu s potrebami skupnosti, ki jih predstavljajo, »in s politiko demokratično izvoljenih organov teh skupnosti«. Delegacija pri svojem delu zato ne more biti drugače usmerjena kot delavski svet njene lastne skupnosti, razen seveda, kadar delegacija mora iskati sporazumne rešitve z drugimi delegacijami.

»Mislim,« nadaljuje Edvard Kardelj, »da si moramo iz istega razloga prizadevati, da bodo informacije in gradiva, predvsem za delegacije same, napisane preprosteje in pregledne, da bi te potem lažje in enostavneje informirale svoja volilna telesa. Zdaj se neprestano slišijo pritožbe, da so delegacije zatrpale s kupom pisanega gradiva. To je očiten dokaz, da naše skupščine in podobna delegatska telesa niso izdelale ustrezne metodologije informiranja. Namesto, da se delegacije same prebijajo skozi tekste zakonov in obširnih poročil in pojasnil, bi jim morali iz vsega tega ali iz raznih samoupravnih aktov pošiljati kratke izvlečke, v katerih bi njim in njihovim volilnim telesom prikazali glavne rešitve, ki jih vsebuje predlog določenega predpisa, kakor tudi glavne probleme in dileme, ki nastajajo v zvezi s sprejemanjem posameznih odločitev, in jim prikazati tudi posledice takšnih odločitev s stališča interesov samoupravljalcev.«

Poleg tega pogosto niso zagotovljeni tudi drugi, rekel bi, tehnični pogoji za delo delegacij. Tu mislim na takšne pogoje, kakor so prostori, tehnična opremljenost, strokovna pomoč, komunikacija med delegati in delegacijo ter med delegacijami samimi itd. Ni dvoma, da bi delegacije lahko zelo olajšale delo svojim predstavnikom, se pravi delegatom v skupščinah, če bi v medsebojni komunikaciji že prej poskušale uskladiti svoja stališča.

Vse to vsekakor zahteva ustrezno strokovno službo v skupščinah in podobnih delegatskih telesih pa tudi v samoupravnih skupnostih samih ali za več samoupravnih skupnosti skupaj. Lahko bi kdo rekel, da takšne službe povečujejo stroške političnega sistema. Toda če so strokovne službe ustrezno koncentrirane in če so sestavni del skupnih služb samoupravnih skupnosti in občin, potem ne morejo biti dražje od sedanjih parcialnih strokovnih služb. Poleg tega, če delovni ljudje in občani, posebno njihove delegacije, niso informirani in če niso usposobljeni za kvalificirano odločanje, to vsekakor stane družbo veliko več kot dobra služba informacij, ki so dostopne vsakomur, ki se in kadar se za njih zanima, oziroma jo stane veliko več kot strokovna služba, ki zagotavlja kvalificirano delo delegacij.«

(Se nadaljuje)

Zimska idila v Planini pod Glico
(foto B. Blenkuš)

KRITIKA IN ODZIV NA ČLANEK

Članek je navedel nekaj »napačnih pojmovanj« samoupravljanja. Dijakinja (ene od srednjih šol), poudarja tudi dokumentaristični in neposreden pristop do njenih sokrajanov. Na koncu pa sugerira rešitev: »Potrebno bi bilo, da jih poučimo, kaj sploh samoupravljanje je, saj imajo o njem napačno predstavo.«

Pomembnejše v članku je vprašanje: KAKO JE MOGOČE, DA SO ŠE LJUDJE MED NAMI, KI NA TAK NAČIN RAZMISLJAJO O SAMOUPRAVLJANJU, PA NITI NI NUJNO, DA SO LJUDJE IZ VASI?

Prepričan sem, da je to vprašanje postavljeno izzivalno, da bi spodbudilo k razmišljanju, pa tudi k odkriti polemiki. Zahteva odgovor, za katerega se zdi ne najde prave rešitve. Toda odgovor se ponuja nekaj vrstic zgoraj. Avtor naj si samo prebere mnenje o tem, kaj je samoupravljanje. Dovolj je, če vzamemo sedmi primer: Pri nas je samoupravljanje

nje bolj v teoriji, v praksi slabo (kar čivkajo že vrabci na strehi).

Moti me tudi definiranje SAMOUPRAVLJANJA. Definicija: Samoupravljanje je pravica vseh članov, da sami neposredno odločajo o pomembnih družbenih zadevah, je še vseeno definicija in kot vsaka definicija toga in formalna. Ne izraža dejanskega stanja, dejanske prakse samoupravljanja. Dijakinja je dobila v šoli formalno definicijo, večina anketirancev si jo je oblikovala v dejanski praksi samoupravljanja. Vnaprej je vedela, kakšni bodo odgovori (kdo od dijakov jih ne pozna in šale v zvezi s tem), vnaprej je sprejela definicijo samoupravljanja in vna-

KLUB SAMOUPRAVLJALCEV – KAKO VODIMO SESTANEK

Prva izobraževalna oblika za samoupravljalce, ki sta jo klub samoupravljalcev in delavska univerza Jesenice izvedla v tem letu, je bil seminar z naslovom »Kako voditi sestanek«, namenjen pa je bil predsednikom delavskih svetov in predsednikom izvršilnih organov pri delavskih svetih TOZD. V klubu samoupravljalcev so se odločili za ta seminar zaradi tega, ker je okrogla miza o tej temi (bila je 17. oktobra lani) pokazala, da je samoupravljalcem potrebno metodološko izpopolnjevanje.

Seminar je bil izveden v dveh oblikah, in sicer 18. in 19. januarja ter 25. in 26. januarja, obakrat je trajal po deset ur. Predavali so znani družbenopolitični delavci iz jeseniške občine: Marija Zupančič-Vičar, Pavle Dolar, Miro Lapanja, Vasilij Koman, kot gost pa še Mitja Košir, novinar Ljubljanskega dnevnika in naš rojak. Prvi seminar je bil slabo obiskan, slušatelj je bilo le 14, kljub temu, da je bilo povabljenih prek trideset samoupravljalcev. Udeležencev druge oblike je bilo več, kar nekaj čez dvajset, kar kaže, da je bilo drugič obveščanje boljše.

Teme, ki sta jih klub samoupravljalcev in delavska univerza pripravila za ta seminar, so bile naslednje:

- Smeri razvoja in nadaljnje graditve političnega sistema samoupravne demokracije.
- Metoda političnega in samoupravnega delovanja.
- Samoupravni sistem komuniciranja in informiranja.
- Priprava in vodenje sestankov.

Pri prvi obliki smo izvedli intervju, da bi ugotovili, če je seminar uspel, in slušatelji so imeli nekaj zanimivih predlogov, ki jih bomo pri nadaljnjem delu upoštevali. Menijo, da bi morali take oblike izobraževanja pripraviti tudi za druge člane samoupravnih organov, ne samo za predsednike, predavanj o metodoloških temah bi moralo biti po njihovem mnenju še več. Druga skupina slušatelj je izpolnila vprašalnik. Z izvedbo seminarja in s predavatelji so bili v večini zadovoljni, opažamo pa, da pogrešajo druge oblike predstavitve, zlasti avdiovizualne pripomočke, ponazorila, sheme in podobno. Tudi to načrtujemo v klubu samoupravljalcev in na delavski univerzi že dalj časa, obetajo se nam denarna sredstva, tako da se bomo verjetno kmalu znebili frontalne oblike izobraževanja.

Razveseljivo je tudi, da sodelujejo na seminarjih v glavnem domači predavatelji, ki znajo popestriti predavanje tudi s primerom iz vsakdanje prakse, ki je slušateljem blizu, udeleženci sminarjev jih poznajo in drugače cenijo kot predavatelje iz drugih krajev, ker so jim bolj domači. Ker so predavatelji znani družbenopolitični delavci in strokovnjaki na svojih področjih, so tudi predavanja na visoki ravni.

V začetku tega tedna pa smo pripravili že prvih deset ur šole za mlade samoupravljalce, kar sta klub samoupravljalcev in delavska univerza že dalj časa načrtovala. Prva oblika te šole se bo nadaljevala še v prihodnjem tednu, kakšen bo njen uspeh, pa bomo napisali kdaj drugič.

Uspehi se torej že kažejo, moti nas le to, da je povabljenih veliko, slušatelj pa le malo. Še ti včasih ne pridejo drugi dan na seminar. Tako je bilo za seminar 18. in 19. januarja povabljenih iz Železarne 12 predsednikov delavskih svetov, prišli so le štirje. Nekoliko bolje je bilo prejšnji teden, ko je predavanja poslušalo osem železarjev. V razgovorih s slušatelji smo zvedeli, da jih je nekaj zvedelo za seminar zelo pozno, in to ne velja samo za Železarno. Mogoče je slabši odziv tudi zaradi tega, ker klub samoupravljalcev deluje šele pol leta in ker javnost ni dovolj obveščena o njegovem delu, tako da se samoupravljalci še niso »navadili« nanj. Ker pa večina slušatelj odhaja s seminarjev zadovoljna, oborožena z novimi znanji, upamo, da se bo ta oblika izobraževanja bolj utrdila v naši zavesti.

Sicer pa klub samoupravljalcev in delavska univerza pripravljata v februarju dva nova seminarja, in sicer o poglavjih novega zakona o delav-

KAJ JE SAMOUPRAVLJANJE?

prej je bila »obsojena« na rezultate (do katerih bi lahko prišla tudi brez ankete).

Resnica je eno, toda popravljanje te resnice je drugo. Sokrajane, ki si napačno razlagajo samoupravljanje, je treba samo poučiti, jim dati pravo definicijo. Poskus takega »popravljanja« je podoben utopičnim socialistom, ki so mislili, da je prepričevanje kapitalistov in drugih visokih gospodov dovolj, da bodo odpravili tegobe in bedo kapitalizma. Kakor je Marxu poglavitna kritika zemlje (ekonomije, politike) in ne kritika nebes in religije, tako tudi članek kritizira odgovore, ne ustavi pa se ob praksi, ki jo reflektirajo odgovori. Kakor je naivna misel, da bomo s prepričevanjem (morda misli kdo tudi z bojevitim ateizmom) odpravili religijo, tako je naivno tudi mišljenje, da bodo z »poučevanjem« definicije samoupravljanja odstranili napačne predstave o tem, kaj je.

Končujem z Marxovim stavkom iz dveh različnih del:

Ne pogojuje zavest družbene biti, ampak obratno, družbena biti pogojuje družbeno zavest (v našem primeru je družbena zavest pojmovanje, kaj je samoupravljanje).

Kritika religije je predpogoj vsake kritike. Tako je tudi kritika pojmovanj samoupravljanja lahko odskočna deska za kritiko praktičnega samoupravljanja. Saj se ravno iz prakse, iz družbene biti porajajo »napačna« gledanja na samoupravljanje, (tega odnosa med družbeno bitjo, samoupravljanjem in zavestjo, kljub temu ne pojmuje enostransko).

Ivan Puc

DELOVNA USMERITEV OBČINSKE ORGANIZACIJE ZKS JESENICE

Komite in občinska konferenca ZKS Jesenice sta pripravila in sprejela program dela za čas od lanskega decembra do konca letošnjega pol leta. V njem je med drugim predvideno dograjevanje družbenopolitičnega sistema socialističnega samoupravljanja, družbenoekonomskega sistema, koncepta ljudskega odpora in družbene samozasčite, nadaljnja organizacijska, kadrovska in idejnopolitična krepitev občinske organizacije ZK ter poseben akcijski program občinske konference in njenih organov.

Kot najpomembnejše naloge v okviru dograjevanja družbenopolitičnega sistema je treba omeniti nadaljnji razvoj delegatskega sistema. V zvezi s tem bo potrebna večja aktivnost v pogledu večje povezanosti med TOZD in krajevnimi skupnostmi. Pri dograjevanju družbenopolitičnega sistema bo dan poudarek uresničevanju vsebine zakona o združenem delu. Člani ZKS

naj bi pospeševali aktivnost pri zgrajevanju družbenoekonomskih odnosov v združenem delu, ki izhajajo iz ustave in zakona o združenem delu. Vse osnovne organizacije in organi ZK morajo v tej aktivnosti s svojih delom in prizadevanji dajati politično usmeritev za urejanje posameznih področij dela in življenja v TOZD in odnosih med TOZD ter med TOZD in drugimi samoupravnimi skupnostmi.

Organizacije zveze komunistov morajo v vseh sredinah delovati tako, da osvojijo bistvo in ne samo črke zakona. Razen tega bo treba delovati tudi v tej smeri da bo samoupravno planiranje postalo osnova za razvoj in uveljavitev družbenoekonomskih odnosov v združenem delu. Člani ZK se bodo tudi prizadevali, da bodo plani nastajali v TOZD z dograjevanjem in sporazumevanjem delavcev in da se bodo predvideni plani tudi uspešno uresničevali.

B

FRANCETU TRAMPUŠU VISOKA PRIZNANJA AMD

Ob sklepu leta 1977, so na delovni konferenci Avtomoto društva Jesenice, podelili Francu Trampušu, edinemu še živečemu ustanovnemu članu AMD Jesenice, plaketo častnega člana AMD Jesenice in medaljo za 30-letno aktivno delo v AMD Jesenice, ki mu jo je podelila avto-moto zveza Slovenije. Ob tej priliki so dobili priznanja za aktivno delo v AMD Franc Pogačnik zlati plaketo, Jože Bertonec zlato srebrno in Ivko Kodrič bronasto plaketo, šest članov zlati častni znak avto-moto zveze Slovenije, pet pa pismeno priznanje. France Trampuš je eden od ustanovnih članov AMD Jesenice, ki je v prvem ob-

dobju po osvoboditvi deloval kot moto sekcija pri takratnem fizikalnem društvu. Od tu dalje je nagrajenec ves predan tej dejavnosti, še posebno pri vzgoji voznikov in pri skrbi za vozni park, deloval pa je tudi v upravnem odboru društva. Bil je prvi učitelj in instruktor, prvim voznikom po osvoboditvi, in postal organizacijski in duhovni vodja avto-moto šole. Še danes je aktiven in pripravljen sleherni trenutek pomagati s svojimi bogatimi izkušnjami voznikom, bodisi z nasveti ali pri vzdrževanju vozila. Trenutno skrbi za šolski avtopark, za 14 vozil, ki morajo biti vsak dan na voljo kandidatom. Priznanja je dobil ob svojem življenjskem jubileju, 70-letnici rojstva.

Vsem nagrajenecem, še posebno pa Francetu Trampušu, tudi naše iskrene čestitke.

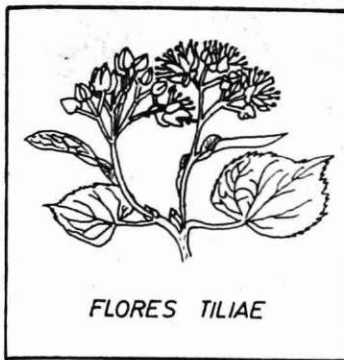

Na delovni konferenci AMD Jesenice ob sklepu lanskega leta, sta predsednik in podpredsednik društva Ivo Arzenšek in Slavan Berliš, izročila priznanja in naziv častnega člana Francetu Trampušu.

GRIPA – STOLETJA ZNANA NADLOGA – NA POHODU

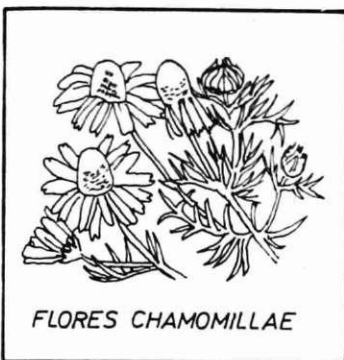
V letošnjem letu, to je že na samem začetku leta, je gripa (influenca) pokopala v svetu že preko 1000 ljudi, tako piše v časopisju in še, da proizvajalci cepiva tekmujejo z gripo. Čez mesec dni je morda pričakovati gripo tudi že pri nas. Pričakujemo jo v februarju.

DOMAČA ZDRAVILA

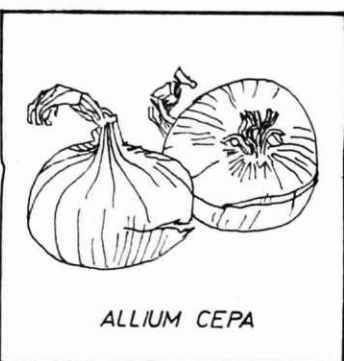
FLORES TILIAE

Lipa

FLORES CHAMOMILLAE

Kamilica

ALLIUM CEPA

Čebula

Gripa se je razširila iz Azije v evropski del Rusije, od tam pa na Čehoslovaško.

V Beogradu in Zagrebu hite z izdelovanjem cepiva proti različni virusa A, to je A 2 (ruski virus), ki se je za spremembo od lanskega virusa A pojavil letos. Cepivo bo izdelano v nekaj tednih.

Na številna vprašanja, če bo jesensko cepljenje kaj koristilo bližajoči se gripi, odgovarjajo strokovnjaki pritrdilno. Precej koristi vidijo v tem, da imajo cepljeni ljudje iz preteklosti še obrambna protitelesa.

O gripi je bilo v Železaru napisano že precej, toda kljub temu je bil odziv delavcev Železarne pri cepljenju izredno slab. Leta 1977 so bili železarji dvakrat cepljeni, to je 2812 železarjev ali 42,94 % od celotnega kolektiva. Zakaj se ljudje ne odzivajo na zdravstvene ukrepe, je težko odgovoriti. Morda zato, ker ni bilo v zadnjem času težjih obolenj in ni bilo smrtnih primerov. Videti je, kot da so ljudje raje bolni, kot pa da bi se ravnali po reku »bolje preprečiti, kot pa zdraviti«, vendar pa zdravstveni delavci ne smemo vreči puške v koruzo.

Da bi se obvarovali pred gripo, imamo še naravna sredstva, kot so prehrana, zelišča, vitamini, akupresura in akupunktura.

Cepivo se povzročitelj gripe nenehno menjava in v posledici tega je treba menjati tudi cepiva, lahko v vseh primerih še vedno uporabljamo stare preizkušene metode in sredstva, ki sem jih navedel zgoraj.

Starejši ljudje so vedeli, da kdor dnevno poje eno čebulo, ne potrebuje zdravnika. Čebula ohranja srce in ledvica. Je eliksir, ki skrbi za zdrav prebavo, krvni pritisk in brani pred infekcijskimi boleznimi. Čebula je preventivno sredstvo proti virusnim obolenjem, kot je tudi gripa. Proti virusnim obolenjem ni sredstva, tudi ne antibiotika, imamo le sredstva za blažitev bolezni – to je čebula z latinskim imenom *Allium cepa*.

ČEBULA

je najstarejša in cenjena zelenjava in kuhinjska začimba. Verjetna domovina ji je Iran ali Beludžistan, od koder se je razširila v Egipt, od tam pa po vsej Evropi.

Tudi v zgodovini ima čebula svoje pozitivno mesto v prehrani in obrambi proti kužnim boleznim. Tako npr. je pri gradnji piramid v Egiptu delalo 100.000 delavcev-služnjakov, ki so si s čebulo povečali vzdržljivost, premagovali napore in se varovali pred kužnimi boleznimi, saj so delali pod izredno slabimi delovnimi in vremenskimi pogoji. Tudi v pohodu Izraelcev skozi puščavo Sinaj, ki je trajal 40 let in so na cilj v svobodo prišli komaj tisti, ki so bili med potjo rojeni, je čebula pomagala premagati napore in pomanjkanje.

Tudi pomorščaki Feničani so potrošili ogromne količine čebule v preventivne namene proti skorbutu, prav tako tudi Grki pri svojih pohodih ob osvajanju Azije.

Čebula ima svojo zdravilno moč v kemični sestavi zdravilnih snovi. Izreden uspeh pri zdravljenju dobimo s kombinacijo medu in čebelnih produktov ter čebule. Čebula vsebuje spojine žvepla, fosforja, kalija, silicija, hormonov in vitaminov. Poleg omenjenega vsebuje še rodanovodikovo kislino in eterična olja. Zastopani so vitamini A, vitamini B skupine, C, E, K. Izreden pomen ima pri obolenju srca, povečanju bila, števila in jakosti srčnih utripov, pri tem pa se krvni pritisk ne poveča. Čebula čisti in preprečuje strdke v krvi in tako pomaga bolnikom, ki trpe za bolelimi srcem in ožiljem. Ugodno vpliva tudi pri obolenju krvi ter odpravlja slabokrvnost. V črevesju preprečuje gnilobne procese in pospešuje prebavo. Uporablja se pri ledvičnih obolenjih, sladkorni bolezni, trebušni vodenici in revmatskih obolenjih. Izreden uspeh dosežemo pri zdravljenju prehladov.

V mnogih primerih zatajijo zdravila farmacevtske industrije, medtem ko čebula ne.

Preskrba telesa s C vitaminom v zimskem času (dnevna poraba 75 mg C vitamina) kot je to razvidno iz tabele dnevne preskrbe zelenjave.

Vitamin C v 100 gr zelenjave:

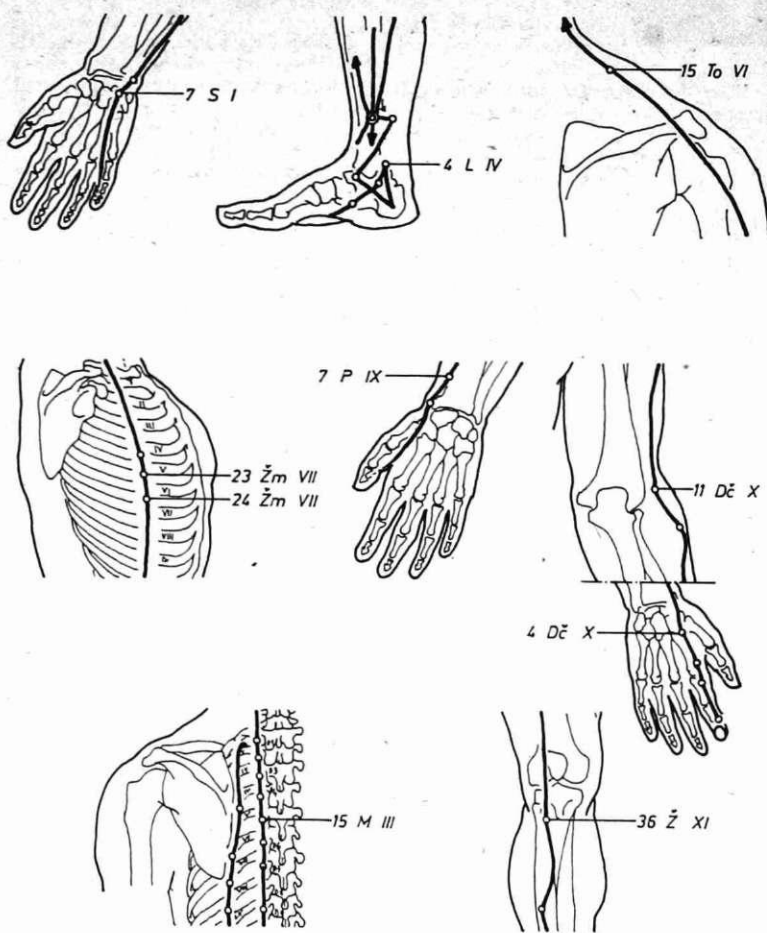
paprika	107 mg
brstični ohrovt	84 mg
zeleno zelje	54 mg
cvetača	43 mg
rdeče zelje	39 mg
špinata	37 mg
paranarča	36 mg
limona	34 mg
grenivka	32 mg
koleraba	27 mg
paradižnik	23 mg
redkvice	22 mg
radič	18 mg
stročji fižol	18 mg
krompir	15 mg
endivija	7 mg

Tabela prikazuje, da ni nujno, da segamo po dragem C vitaminu, ker vrednost 75 mg dobimo tudi v naravnih, sezonskih prehrani.

Nobelovec prof. Pauling je dokazal, da uživanje večjih doz C vitamina (10 tbl dnevno), dobro varuje pred okužbo prehladnih obolenj in gripi. Seveda pa to ni 100 %. Moramo pa uživati svež C vitamin (hrani se lahko do enega leta pri nizki temperaturi). Sčasoma se C vitamin pokvari, razpade v sladkor in oksalno kislino. Oksalna kislina je strup in se nahaja v čistilu »Sidel«, katerega verjetno še poznajo starejše gospodinjice.

Poleg C vitamina priporočajo v času bolezni domač čaj iz lipovega

INFLUENZA

cvetja ter kamilice. Lipov čaj je izredno dober pri gripoznih obolenjih otrok. To so ugotovili Američani.

LIPOV ČAJ

Lipovo cvetje uporabljamo za kuhanje čaja pri prehladih dihalnega (respiratornega) sistema in gripi, kadar se je dobro spotiti. Potenje ima namen odstranjevati strupe iz telesa. Lipov čaj vsebuje še hlapna eterična olja, čreslovino, sluz in sladkor.

Lipovemu čaju, ki povečuje obrambne moči telesa, lahko dodamo med, oziroma liste robide in maline, poprove mete, šipka in češminove plodove.

KAMILICA

Prava kamilica je pri nas v domačem zdravilstvu najbolj uporabna zdravilna rastlina. Ima tri zdravilne lastnosti – da zavira vnetje, blaži krče in pospešuje celjenje ran.

Novejše raziskave so pokazale, da imajo kamilice razstrupljavalen učinek na strupe različnih bakterij. Torej strupe inaktivira. To pomeni, da

se telo na ta način izogne hudim okvaram življenjsko pomembnega tkiva. Použiti čaj kamilice hitro izboljša splošno počutje pri različnih obolenjih. Predvsem je uspešen pri zdravljenju gnojnih dihalnih poti. To pa je še posebej pomembno pri komplikacijah gripoznih obolenj, ko se pridružijo še bakterije dihalnega sistema. Zdravilna moč preproste kamilice je vsestranska. Uporablja se lahko v obliki čaja, za vdihavanje, kopeli, eteričnega olja in obkladov.

Zanimiva preventivna metoda in zdravljenje je akupresura in akupunktura. Skica prikazuje točke na meridianih, ki jih je treba masirati. Akupresurna točka je nekaj enostavnega in obenem učinkovitega. Pri obolenju gripe pa se akupunktura lahko posluži zdravnik in so točke iste kot pri akupresuri, le da se namesto masaže točk uporablja igle. Gripa pri nas zaenkrat še ni. Mislimo na preventivno zdravljenje pravočasno. Ukrepajmo, četudi še nimamo cepiva.

dr. Aleksander RJAZANCEV

DELOVNI PROBLEMI DRUŠTVA UPOKOJENCEV ŽIROVNICA

Spet je minilo leto in tako v teh zimskih večerih odbor društva upokojencev Žirovnica dela bilanco svojega dela za to obdobje.

V društveni dejavnosti je bila bera kar dobra. Prek leta smo izvedli šest uspešnih izletov. Tu se pozna nova moč v osebi Čopovega Jakca, ki s svojo prakso in znanjem širi moč akcije in daje še več poleta požrtvovalnosti Matičevi Vidi, ki že preko 15 let skrbi za to dejavnost. Obljubljata, da bosta tudi letos dobro delala.

Odbor, kakor posamezniki, so se v preteklem letu veliko trudili, da bi zaživel naš novi pevski zbor. Le-ta pa je imel v zadnjem času smolo, ker se je ponesrečil pevovodja in vse želje so zaenkrat res le želje.

Sestanek z dramsko skupino je dal dobre rezultate. Za 8. marec žene obljubljajo, da bodo naštudirale primerno igrice. Tu je prisotne veliko dobre volje. Kajti že samo učenje je starejšemu človeku težko, tem ženam pa delajo težave še precejšnje oddaljenosti od doma upokojujencev, vendar to z veliko voljo premagujejo. Kajti naša Julka, čeprav že močno v letih, je še vsa polna mladostne zagnanosti in humorja.

Preko leta je društvo organiziralo več družabnih večerov in lepo obiskani članski sestanki. Za družabne večere, kakor za večere, ki smo jih organizirali za vsako izmeno upokojencev, ki so letovali v našem domu, da bi bolje spoznali naš kraj, je poskrbel Egidij Matič s svojimi lepimi diapozitivi, ki jih skrbno zbira na vseh večjih proslavah in pomembnejših obletnicah. V svoje škatlice pa spravlja tudi znamenitosti kraja. Za to delo zasluži resnično javno zahvalo.

Priredili smo tudi tri lepa in po učna predavanja. V poletju pa vse

bolj oživlja tudi balinišče. Za igro je pripravljeno tudi viseče kegljišče. Razprava o gradnji avtomatskega kegljišča ne obeta veliko, kajti zahteva velika sredstva, razen tega pa ga ima še bližnja gostilna, kjer kegljači, ki zastopajo društvo na raznih tekmovanjih, z društveno pomočjo precej redno vadijo.

Naš dom, v katerem je že dosti našega truda in skrbi, počasi le sprejema funkcijo, ki mu je namenjena. Poleti gosti upokojence iz vse Slovenije. V letu 1976 smo jih imeli 100, v preteklem letu pa že preko 200, tako da smo jih morali nastaniti tudi v privatnih sobah. Tudi letos bo ostalo pri tem, seveda pa računamo na še večji pritisk, saj precej društev v Sloveniji še ne pozna lepote našega kraja. Ker se ta povečan interes čuti tudi v slovenski zvezi društev upokojencev, je le-ta pričela razmišljati o adaptaciji dela stavbe, tako da bi dom razpolagal s 30 do 35 posteljami, kar bi ob primerni aktivnosti lahko dalo vsestranski pozitiven rezultat. Ideja je zaživelja, na njej se dela, rešeno še ni dokončno financiranje, ker idejni načrt precej presega obljubo zveze. Če bo ideja izvedena, bo kraj dobil časa in potrebam primerno dvorano za izvedbo občnih zborov, za sestajanje občanov in kolektivov, kakor za sprejem izletnikov.

V poletnem obdobju se v domu koristijo predvsem sobe in gostinski prostori, v zimskem pa se v domu vse bolj razširja družbenopolitična dejavnost krajevne skupnosti.

Trd oreh pa je točilnica s kuhinjo, oziroma njen pravi status. Mnenja in stališča so različna na vseh nivo-

jih. Zakon o društvih pa zadevo premalo precizira. Odprto je vprašanje, ali lahko gostimo le upokojence, ali vse krajeane. Po nasvetu gospodarstvenega sodišča smo sprejeli sporazum z vsemi društvami v krajevni skupnosti. Inšpekcijski organ nam veljavnost tega sporazuma izpodbija. Morda bo zadnje tolmačenje sekretariata za gostinstvo in turizem to oblačno vreme le razjasnilo.

Drugo največjo težavo pa ima društvo s tem, ker je v domu še zasedeno stanovanje, ki je dediščina preteklosti in s katero se odbor društva upokojencev zagrizeno spoprija. Sporazum s stranko je nemogoč in zato bo treba zadevo rešiti drugače.

Vprašanje zase je tudi naš najbližji sosed, bivša Osvaldova depandansa, ali hlev, kot ga imenujejo krajanje. Po končani vojni ni bilo stanovanj, zato je bila ta stavba od gostišča odpisana in uporabljena za stanovanje. Društvo bo verjetno z že omenjeno adaptacijo funkcionalnost doma uredilo. Drugo pa je vprašanje depandanse. Le-ta je v razkroju, ljudje v njej pa stisnjeni v neprimernih prostorih, kar povzroča razna nesoglasja znotraj, za kraj pa sramoten izgled na zunaj. Vse izgleda, da je načrt stanovanjske skupnosti Jesenice, ki naj bi zadevo rešila, splaval po vodi. Vse skupaj pa meče slabo luč na kraj, če že ne na občino.

Svoj zapis o delu in problemih društva upokojencev naj sklenem z vabilom na pustni ples z veseljem večerom, ki bo na pustni torek v našem domu. Tri najboljše maske bodo nagradene, pogoj pa je, da so prisotne od 22. do 24. ure. A. Zupan

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

MLADE NI MOTILO POGOSTO SNEŽENJE MED POČITNICAMI. ZA VESELJE NA SMUČEH IN SANEH SO OTROKOM PRAV PRIŠLI TUDI MAJHNI »KUCLIJE« OB HIŠAH IN BLOKIH, KI SO JIH KAJ HITRO STEPTALI IN UREDILI ZA SVOJA MAJHNA SMUČIŠČA (tekst in foto B. B.)

OD DVEH RENTGENSKIH APARATOV ...

Nadaljevanje z 11. strani

nanj. Nedvomno so po sredi tudi odnosi med zdravstvenimi delavci Jesenic in Kranja. Le-ti se bodo morali sedaj po združitvi bistveno spremeniti.

Ob sklepu še nekaj podatkov o delovanju ekipe za diagnosticiranje raka na dojki. V razdobju treh mesecev je bilo na Jesenicah pregledano skupno 77 žena, največ iz občine Jesenic. Istotako pa je bilo poslanih v Ljubljano iz območja regije kar 108 žena. To se je zgodilo kljub temu, da so bili vsi zdravstveni domovi obveščeni, da s julijem 1977 začne delati ekipa na Jesenicah. V kolikor se ne bo spremenil odnos zdravnikov, da bodo paciente pošiljali v ustanovljeni regijski center, se postavlja vprašanje, ali je bilo sploh smotno, da smo zbirali sred-

stva za nabavo aparatov. Temu vprašanju bomo morali delegati nameniti več pozornosti in dosledno zahtevati od zdravnikov, da izpolnjujejo statutarne določila in dosledno izvajajo tretji sklep seje skupščine.

Da bo aparat čez nekaj let zastarel je popolnoma razumljivo, zato moramo tega, ki je že v funkciji čim bolj izkoristiti, tako da bo čimprej ustvarjena amortizacija in tako zbrana sredstva za nabavo modernjših naprav.

Če bi bila celotna akcija že v začetku bolj povezana s samoupravno interesno skupnostjo zdravstvenega varstva, bi bilo po vsej verjetnosti manj neveselosti. To je ugotovil tudi odbor samoupravnega nadzora na svoji seji, dne 3. junija 1977. Iz priloženih materialov za sejo odbora je bilo razvidno, da so pri tem sodelovali predvsem strokovnjaki iz zdravstvenih organizacij. Soglasje za uvoz dyeh aparatov pa je dala tudi skupnost za zdravstveno varstvo Socialistične republike Slovenije. Stane Torkar, delegat

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Karel HOUBA: **Postelja z baldahinom.** Državna založba Slovenije 1977. Ko vzameš to knjigo v roke, nehote pomisliš: ta roman pa morda govori o »praksi pomlad« leta 1968. Če do usode socializma nisi povsem ravnodušen, te ob tem spreleti srh strahu in radovednosti. Kako govori o teh dogodkih nekdo, ki je bil neposredno prizadet? Kako to, da je roman izšel? Je pisatelj morda zapoznel stalinist ali obratno? Ko prebereš prve strani, se radovednost stopnjuje in dvomi se pomnožijo: kaže, da bo pisatelj zagrabil bika za roge. Pred nami je takale okvirna zgodba: glavni junak romana Pavel Daneš čaka na telefonski klic: povedali so mu, da go bo poklicala z Dunaja njegova žena Helena.

Torej tako: Pavel je ostal v domovini, Helena pa je po »praksi jeseni« emigrirala. Ni zapustila le domovino, ampak tudi moža. On pa bo vsa noč čakal pri telefonu in obujal spomine na preteklo življenje. Očitno je, da jo ima še vedno rad, ona pa ... o njenih čustvih je izražen dvom.

Roman pa, kot rečeno, ne govori o tej noči: ta noč je le okvir, tkivo romana pa je spleteno iz spominov. Vidimo, da naša radovednost ne bo tako hitro potešena. Nekoliko presenečeni ugotovimo, da z vedno večjim zanimanjem sledimo življenjski zgodbi tipičnega malomeščana.

Pavlov oče je imel najprej malo trgovinico, po desetletjih dela in varčevanja se je počasi prebil pod vrh: kupili so avtomobil, imeli šoferja, Pavel se je šolal v gimnaziji; najeli so luksuzno stanovanje, za sina je bila določena posebna soba; višek vsega (višek malomeščančine?) pa naj bi bila postelja z baldahinom, ki so jo postavili v to sobo. (Tako pa se zgodovina poigra z ljudmi: med vojno bo Pavel skrival pod to posteljo kovček svojega prijatelja, komunista Rudija. In čisto na koncu romana bomo slišali iz Heleninih ust, da zdaj ona spi v taki postelji z baldahinom: namreč, v nekem dunajskem hotelu.)

Omenili smo Pavlova prijatelja, ki da je bil že pred vojno komunist. Nekam nenavadno prijateljstvo: Rudi je bil namreč Pavlov inštruktor. Od kod njegove simpatije za pritlikavega malomeščanskega sinčka? Zakaj to ni pojasnjeno? Odgovor je na dlani: junak – pripovedovalec zgodbe – molči o svojih vrlinah, ne dela reklame zase. Pravzaprav sploh v glavnem ne govori o sebi, pač pa toliko več o ljudeh, ki ga obdajajo. O svojem očetu, ki je vse investirjal vanj. O preji omenjenem Rudiju. O prijatelju z druge strani Robiju, sinu pravega pravcatnega kapitalista: ta vabi Pavla na domače zabave. (Tudi to prijateljstvo ni čisto utemeljeno.) Na takem »hausalu« spozna Pavel svojega prvo ljubezen, judinjo Lizo.

(Spet lahko posežemo malce naprej: Robi bo med vojno delal za Nemce, zaposlil Pavla in ga kasneje spravil na priložno delo. Liza bo zginila v uničevalnem taborišču.)

Nadaljujmo s seznamom oseb, ki tako ali drugače posegajo v Pavlovo življenje. Tu je primer očetov šofer. Ta možak skrbi sam za tri hčerke. Dekletca živijo v naravnost Dickensovskih razmerah, se pravi v neverjetni bedi. Ena od njih je rdečelasa Helena – poznamo jo iz okvirne zgodbe – torej poznejša Pavlova žena.

Junak razporeda svojo zgodbo, čas se prevesi v svetovno vojno, fant spozna delovna taborišča, umre mu mati, vojna se konča, spet se vrne domov in študira. Rudi, ki je postal visok funkcionar, mu predlaga, da naj se vpiše v partijo, vendar se junak temu nekako izogne. Doštudira, dobi službo v neki založbi, ne sicer zlahka, vendar se nekako prebija skozi življenje. Poroči se s Heleno, ki je kajpak partijka in malce tudi karieristka. Njun odnos postaja z leti vedno bolj neresničen. Ob neki kampanji ga prestavijo v proizvodnjo, k stroju, za pomožnega delavca. Uvidijo, da bi tam shiral, pa ga vzamejo v uredništvo tovarniškega glasila. In kasneje spet pride v založbo. Spet mu predlagajo, naj se vpiše v partijo in spet odkloni brez prave razlage. To mu sicer ne škodi, bolj mu škoduje to, da se ne zna prilagoditi šefovim nazorom: ti pa so podvrženi stalnim spremembam ...

Tako pridemo do konca knjige in se zavemo, da v njej ni več prostora za to, da bi se razrešila dilema, ki se nam zdi tako zanimiva: kaj je junak pravzaprav? Na čigavi strani je? Kakšen je bil njegov odnos do Dubčka, kako je reagiral na inter-

vencijo sil Varšavskega pakta? O vsem tem dobimo komaj kak namig med vrsticami.

Takole: Ščasoma se zavemo, da tale Pavel, ta malomeščanski sin ni pomotoma zašel na strani tega romana. Zdi se, da je z njim hotel pisatelj postaviti nekakšen spomenik človeku, ki ni tako spremenljiv, kot je spremenljiva njegova okolica. Spomenik malomeščanu, ki ni hotel kar tako izbrisati svoje družbene biti, pa čeprav je bil dejansko dosti manj malomeščanski od drugih: od svoje žene, od šefa itd. Pavlova privrženost ljudstvu (in tudi napredku) ni abstraktna, ni deklarativna, ampak stvarna: sloni na resničnih človeških odnosih do posameznikov, ki ga obdajajo. Drugače njegova žena, ki je konec koncev naša pribe-

žališče v tujini, na drugi strani pa se ji je ob Stalinovi smrti skorajda zmešalo od žalosti.

Na koncu romana zvemo, da se ta Helena ne bo nikoli vrnila: Pavel bo ostal sam.

Ob koncu smo po svoje razočarani in po svoje spet potešeni. Dobili smo odgovor, čeprav ne takega, kakršnega smo morda podzavestno pričakovali. To ni roman o politiki, ampak o človeku. Tu in tam se sicer zdi, da mora pisatelj plačati obolus prijateljstvu do narodov Sovjetske zveze, pa vendarle ga predvsem zavezuje v osnovi pravična sodba o ljudeh in o dogodkih. In če smo na začetku morda ugibali, kakšen politični razsodek je narekoval naši založbi, da je to knjigo izdala, smo si zdaj na jasnem, da gre dejansko za razsodek v prid dobremu sodobnemu romanu.

POMLAJENI ANSAMBEL V TRETJI PREMIERI

V soboto, 21. januarja, je amatersko gledališče Tone Čufar uprizorilo tretjo premiero v tej sezoni, prvič izvedeno komedijo na Jesenicah, HVARČANKA, ki jo je napisal Martin Benetović, režirala pa Vera Smukavec.

Avtor komedije Martin Benetović je manj znani pisatelj, ki je živel v dobi renesanse. V tistih časih se je na dalmatinski obali v raznih kulturnih centrih: Hvaru, Zadru, Splitu, posebno pa v Dubrovniku, poseben razcvetela književnost, katero so poimenovali »dubrovniško«, in ki se je razvila v prvorazredno književnost. To je bila posledica izrednega razvoja civilizacije, katero so predvsem razvili trgovci v stalnih stikih z benečansko republiko, Italijo in drugimi deželami. Pod vplivom teh odnosov s tujino je nastala originalna civilizacija, ki je negovala književnost, umetnost, osnovala akademije, knjižnice, pomagala umetnikom in književnikom. Drama je postala zelo popularna, posebno dramska poezija. Nič manj niso vrednotene tragedije, pastirske igre in komedije. V tistem obdobju je bilo napisanih veliko komedij različnih literarnih vrednosti, Martin Benetović je eden med tistimi, ki so se odločili za komedijo. S komedijo Hvarčanka je hotel prikazati pogubnost ljubezenske strasti, če se ji prelahkomišljeno vdamo, da ljubezen prinaša težave starim in mladim. Vse pa je prikazal na tipično provincialen način. Tako je Hvarčanka, vesela igra in odrska zabava, brez večje literarne vrednosti ali posebnega poslanstva.

Komedijo je v slovenščino prevedel Mirko Mahnič. Z dobro jezikovno obdelavo in raznimi prilagoditvami italijanskih besed, ki so vse na svojem mestu in razumljive in v Dalmaciji še danes v rabi, je prispeval, da je besedilo ljudsko, prirčno, naravno in sočno, kar je igralcem omogočalo sproščenost, gledalcem pa dobro razpoloženje.

Delo je režirala Vera Smukavec in je treba reči, da je vse, kar je dobrega v predstavi, zaslug iznajdljive režije, ne pa literarne vrednosti komedije. To pomeni, da je režija boljša od napisanega teksta. Režiserka je zelo spretno postavila in povezala številna odrska dogajanja in zaplete. Tempo predstave je bil dober in je neprekinjeno rastle, kar je ena od odlik predstave, kajti če tega ne bi bilo, bi predstava veliko izgubila na svoji vrednosti. To je zanesljivo vedela in čutila tudi režiserka sama, pa je zelo racionalno izkoristila prevedeni in prilagojeni tekst in odrske zmogljivosti igralske ekipe.

Glavno breme v predstavi nosijo preizkušeni igralci. Sodeluje tudi nekaj mladih. Pogrešali smo nekatera znana imena jeseniškega odra, ki bi verjetno požlahtnili predstavo. Raznolikosti v igralskih preizkušnjah niso povzročale večjih odrskih odstopanj, ker so se mladi in starejši dobro ujeli, predvsem pa so slednji »pomagali« mlajšim, da svoje vloge izpeljejo dobro.

V celoti so vsi nastopajoči postopoma (Tatjana Košir in Borut Verovšek pa takoj) našli stik s publiko, ki jih je z zanimanjem in v nekaterih scenah z neprikritim veseljem spremljala v njihovem komedijantskem razkošju.

Predstavo sta »odprla« Tatjana Košir in Borut Verovšek s pristnim besedilom in tako »stopila« v neposredni stik z gledalci ter tako olajšala nastope tudi ostalim akterjem predstave. Tatjana Košir kot GOJA, služabnica pri uglednem in bogatem starcu Nikoli, polna vedrega duha, komedijantsko spektakularna, originalna, ki se je povsem vživela v svojo vlogo s svojim partnerjem BOGDANOM, služabnikom, ki ga igra Ivan Berlot, sta vsak na svoj način ustvarila zelo zanimive like. Tisto, kar Bogdan, potepuh in komedijant, ne zmore sam, mu pomaga BARBARA, zvodnica, Vera Stare, ki je spretno zaigrala lik čarovnice, prevarantke in lažnivke. Nace Smolej

kot bogat in ugleden stavec »sinjor« NIKOLA je bil tokrat »zopet« v svojem elementu. Njegova mlada in lepa žena IZABELA, ki jo je igrala Magda Flander, je vlogo »nesrečne« mlade žene igrala na nivoju njenih dobrih igralskih sposobnosti. Borut Verovšek kot KARLO, sin Nikole in Izabelin pastorek, za svoje igralske sposobnosti ni imel zahtevne vloge, bil pa je ob dobri interpretaciji svojega lika dober partner »mentor« mladi Mojci Košir v vlogi PERINE. (Igralski talent mlade Mojce Košir je treba izkoristiti postopoma in oprežno.) Ena od protagonistov dobre odrske igre in zabave ter neprekinjenega tempa predstave je bila tudi Bernarda Gašperšič v vlogi DOBRE. Njena živahnost, ljubkost in zvitost so poživeli predstavo. Posebno zadovoljstvo je gledalcem pripravil Bojan Dornik v vlogi starca MIKLETA. Bogat samotar, neugnani stavec je smrtno »do ušes« zaljubljen v imenitno gospo MARTONO POLONIJO (Vera Smukavec). Strastno jo ljubi, ne da bi ona za to vedela. Dal bi in naredil vse, da bi se njegove ljubezenske želje uresničile. Pri tem sta mu pomagala prebrisani Bogdan in zvodnica ter čarovnica Barbara. Dornik je v tej zahtevni vlogi zelo iznajdljiv in zanesljiv, pokazal pa je tudi bogat glasovni razpon. Predlože dialoge je moral spreminjati z neprekinjenimi kretnjami, poskakovanjem in gestikuliranjem. To je v nekaterih scenah škodovalo dikciji, oziroma tehniki glasu. Z uskladitvijo kretenj in govora bo njegov izraz še prepričljivejši. Njegovo vlogo neugnane, zaljubljenega starca lahko ocenimo kot eno njegovih boljših interpretacij. Igrali so še: Miha Bregant – Fabricio, sin starca Mikleta; Said Čučuk kot služabnik Radoj; Franci Znidaršič kot Kavaljer – poveljnik straže in Roman Lavtar kot Placar.

Po razpoloženju gledalcev, ki so predstavo spremljali z užitkom, je očitno, da si ljubitelji gledališča želijo podobnih predstav. Če je tako in če to programsko ustreza gledališču Tone Čufar, zakaj se ni nadaljevalo s Partljičevimi Ščukami, s katerimi so se gledališčniki prav z režiserko Vera Smukavec že uspešno predstavili ljubiteljem komedije?

Enostavno sceno, dalmatinsko vasico ob morju z ozkimi ulicami je zasnoval Jože Bedić, ki je ob ustreznih glasbenih vložkih še posebej zaživela. Kostume, ustrezne času dogajanja, to je XVI. stoletju, je izdelala Anica Tomažević. Za luč je odgovoren Pavli Torkar, odrski mojster je Stanko Razinger, inspicient Mičo Oman, šepetalka pa Mateja Črv.

Franjo Ropret

Te dni v dolini pod Poncami

KUNCERT ZA KULTURNI PRAZNIK

Zveza kulturnih organizacij Jesenice ob kulturnem prazniku Slovencev, obletnici smrti našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna, organizira koncert ŠTUDENTSKEGA OKTETA iz Ljubljane. Oktet se bo predstavil z naslednjim sporedom:

S. Premrl	Zdravica
Z. Prelovec	Oj Dob rdob
G. Ipavec	Slovenec sem
A. Svetek	Domovini
P. Jereb	Pod noč
Z. Prelovec	O kresu
P. Merku	Sedem si rož
F. L. Lesiček	Dve letà an pu
	Pesem od rojstva

V. Mirk	Sloven'c Slovenca vabi
V. Mihelčič	Zdravica
P. Kernjak	Ti poub'č ja kna lumpej
D. Švara	Od Martina Kebra
F. Marolt	Kangalilejska ohcet
R. Simonitti	Dva možička
R. Simonitti	Na Vipavskem

DOLIKOVCI

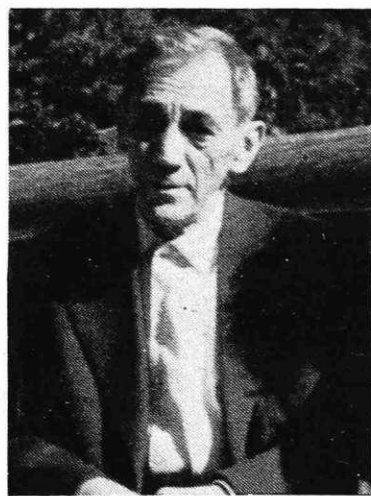
ZA KULTURNI PRAZNIK SLOVENCEV

V soboto, 4. februarja, bodo v mali dvorani in čitalnici Delavškega doma na Jesenicah odprli že drugo likovno razstavo v tem letu in sicer se bodo s kolektivno razstavo svojih del predstavili člani likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice že po tradiciji v počastitev kulturnega praznika Slovencev, ki ga praznujemo ob obletnici smrti našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna.

Za to razstavo je vodju žirije, umetnostnemu zgodovinarju in likovnemu kritiku Cenetu Avguštinu, predložilo šestnajst avtorjev 58 likovnih del, od katerih je za razstavo odbral 36 del naslednjih avtorjev:

Janez AMBROŽIČ (2), Rudolf ARH (3), Franc BERCE (4), Branko ČUŠIN (2), Joža DAKŠOFER (2), Franc DOLINŠEK (1), Janko KOROŠEC (3), Joža KOSELJ (1), Zdravko KOTNIK (1), Janez KOZAMERNIK (2), France KREUZER (3), Pavel LUŽNIK (3), Tine MARKEŽ (2), Tone TOMAZIN (3), Cvetko ZUPAN (3) in Marjan ŽIDANEK (1).

Razstava, ki jo bodo odprli s krajšim kulturnim programom, bo odprta vsak dan od 9. do 12. ure in od 16. do 19.30, do vključno 15. februarja.

ALBIN KOBENTAR 85-LETNIK

in njegovo ime večkrat zasledimo med nosilnimi vlogami dramskih del, ki so jih takrat uprizarjali. Pri tem velja poudariti, da je bila že takrat v jeseniški Svobodi, še posebno pa v novoustanovljenem dramskem odseku, močno prisotna marksistična misel.

Po Obznani, leta 1921, ko je jugoslovanska vlada prepovedala dejavnost Komunistične partije Jugoslavije in drugih revolucionarnih organizacij in je z zakonom o zaščiti države komunistična dejavnost postala kaznivo dejanje, je Albin Kobentar postal načelnik celice KPJ – redakcija KID.

Ob tem bežnem in nepopolnem sprehodu skozi jubilatovo življenje, pa se nehote zapisovalceve oči ustavijo ob podatku, da je postal že leta 1921 predsednik nadzornega odbora jeseniške Svobode in da ga v tej funkciji srečujemo tudi vsa leta po osvoboditvi in še danes. To dejstvo namreč v precejšnji meri označuje tudi njegovo osebnost, ki se odraža v vestnosti, odgovornosti, natančnosti, pridnosti in objektivnosti. Tudi odrskim deškam, na katerih se je začel udejstvovati že leta 1920, je ostal zvest tudi po osvoboditvi in ga kot šestdesetletnika še vedno srečujemo v posameznih vlogah pri dramskem in lutkovnemu odseku jeseniške Svobode.

Albin Kobentar je kljub svojim častitljivim letom zvest svoji Svobodi še danes, naj se bo kot resni obiskovalec likovnih razstav ali drugih prirediteljev, naj si jo kot predsednik nadzornega odbora društva. Zelo rad posedli med člani društva in pokramlja o sedanjem delu in težavah na področju kulturnega snovanja in nemalokrat se hudeje ko otvoritev razstave pade ravno na dan, ko ima delovni sestanek, ali kakor pravi sam, mladinski sestanek, v društvu upokoencev na Jesenicah.

Se poln življenjske moči in veder, čeprav nekoliko sključen, brez česar pa ne bi bilo tistega Albina Kobentarja, ki ga poznamo že leta in leta, zaključuje 85 letnico svojega življenja, ki je prešlo dve svetovni vojni in mnogo hudega, predno je lahko zaživel mirno življenje v svobodni domovini s svojo ženo in štirimi otroki.

Najstarejšemu Svobodašu in nekdanjemu sodelavcu ob njegovem visokem jubileju iskreno čestitamo in mu želimo zdravlja in zadovoljstva v krogu svoje družine.

RAZPIS PRIZNANJ OF ZA LETO 1978

Komisija za podeljevanje priznanj Osvobodilne fronte slovenskega naroda pri občinski konferenci SZDL Jesenice, Cesta maršala Tita 86

RAZPISUJE ZA LETO 1978

PET PRIZNANJ OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA,

ki bodo podeljena ob obletnici ustanovitve OF - 27. aprila 1978.

Priznanja se podeljujejo posameznikom, družbenopolitičnim in drugim organizacijam za posebne družbenopolitične, kulturne in organizacijske dosežke pri realiziranju in krepitvi socialističnih samoupravnih odnosov. Priznanja OF se podeljujejo tistim posameznikom in organizacijam, ki so s svojim delom, posamezniki pa tudi z drugimi osebnimi kvalitetaми prispevali k dosežkom trajne vrednosti in s tem vplivali na uveljavljanje in razvoj socialističnega družbenopolitičnega sistema, demokratičnih in humanih socialističnih odnosov, zlasti pa za dosežke, ki pospešujejo delovanje občanov in delovnih ljudi na vseh področjih in v vseh oblikah družbenega življenja.

Kandidate za priznanja OF lahko predlagajo posamezniki, TOZD oziroma OZD, organizacije ter društva komisiji za podeljevanje priznanj OF najkasneje do 15. februarja 1978. Kasnejših prijav komisija ne bo upoštevala. Predlogi morajo poleg kratkega življenjepisa in natančnega naslova vsebovati tudi čim popolnejšo utemeljitev razlogov, zaradi katerih naj bi predlagani zaslužili Priznanja OF.

Predloge je treba poslati na posebnih obrazcih, ki so na razpolago pri Občinski konferenci SZDL Jesenice.

Pogorišče in ruševine Prešernove koč na Stolu - februarja 1942

KOLENDAR PLANINSKO ALPINISTIČNIH OBLETNIC V MESECU FEBRUARJU

- Od 31. 1. do 7. 2. 1968 so naši vrhunski alpinisti pozimi preplezali in ukrotili v osmih dneh Copov stebri v severni steni Triglava.
2. februarja leta 1921 je bil v Ljubljani ustanovni občni zbor Turistovskega kluba SKALA.
5. februarja 1944 je umrl »nekronani kralj« in poet Julijskih Alp dr. Julius Kugy, ki je neizmerno ljubil našega človeka in naš planinski svet.
6. februarja leta 1900 je bila ustanovljena Ziljska podružnica SPD v Beljaku.
8. februarja 1895 je začel izhajati Planinski vestnik, ki je že 83 let zvest spremljevalec in usmerjevalec naših planinskoalpinističnih generacij.
12. februarja leta 1774 je bil rojen Valentin Stanič, prvi zgodnji predhodnik ne samo našega, temveč tudi svetovnega alpinizma. (Staničovo zavetišče in Staničev planinski dom pod Triglavom.)
13. februarja 1956 so snežni plazovi uničili v Mavrovem prek 80 ljudi.
15. februarja leta 1882 je bil izveden prvi zimski pristop na Triglav.
20. februarja 1942 je jeseniška Cankarjeva četa na Stolu vodila borbo z Nemci in domačimi izdajalci, padel je Jože Koder in požgana je bila Prešernova koč.
21. februarja 1944 je padel pri Belih vodah partizanski pesnik Karel Destovnik-Kajuh.
25. februarja 1962 je bil izveden prvi zimski spominski pohod na Stol z 51 udeleženci.
27. februarja 1893 je bil v Ljubljani ustanovni občni zbor Slovenskega planinskega društva, SPD. To je začetek organiziranega slovenskega planinstva.

PROGRAM DRSANJA IN DRŠALNIH PRIREDITEV

REKREACIJSKO DRSANJE:

- petek, 3. februarja, od 20. do 22. ure železarna Jesenice,
 - sobota, 4. februarja, od 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure,
 - nedelja, 5. februarja, od 14. do 16. ure, od 17. do 19. ure in od 20. do 22. ure.
- V kolikor bo zaradi slabih vremenskih razmer v Mariboru republiško prvenstvo v drsanju na Jesenicah, bodo verjetno odpadle nekatere ure rekreacijskega drsanja.

HOKEJSKE PRIREDITVE:

- sobota, 4. februarja, nobene tekme,
- nedelja, 5. februarja, ob 11. uri republiško prvenstvo pionirjev HK Jesenice - HK Olimpija Ljubljana.

GORENJSKA LIGA - TRENINGI:

- četrtek, 2. februarja, od 21.45 do 22.45 HK Podmežaklja Jesenice,
 - petek, 3. februarja, od 22.14 do 23.15 HK Ljubno,
 - sobota, 4. februarja, prosto,
 - nedelja, 5. februarja, od 7.30 do 9. ure HK Triglav Kranj, od 9.15 do 10.15 HK Blejska Dobrava,
 - ponedeljek, 6. februarja, od 22. do 23.15 HK Kokrica Kranj,
 - torek, 7. februarja, prosto,
 - sredo, 8. februarja, od 21. ure do 22.30 HK Triglav Kranj,
 - četrtek, 9. februarja, od 21.45 do 22.45 HK Podmežaklja Jesenice.
- Iz pisarne ŠD Jesenice

URNIK VADBE TVD PARTIZAN JESENICE

TVD PARTIZAN Jesenice ponovno obvešča mladino in odrasle, da nadaljujemo s splošno telesno vzgojo in rekreacijsko vadbo po naslednjem urniku:

- ponedeljek od 17. do 18. ure cicibanke - cicibani - v telovadnici ŽIC
- od 17. do 19. ure gimnastika - v telovadnici ŽIC
- od 18. do 19. ure pionirji - v telovadnici ŽIC
- torek od 17. do 18. ure gimnastika - kabinet ŽIC
- od 19. do 20. ure mladinci - kabinet Partizan
- sreda od 20. do 22. ure članice - kabinet ŽIC
- četrtek od 17. do 18. ure gimnastika - kabinet ŽIC
- od 18. do 19. ure gimnastika - telovadnica ŽIC
- od 18. do 19. ure pionirke - telovadnica ŽIC
- od 19. do 20. ure mladinke - telovadnica ŽIC
- petek od 17. do 18. ure gimnastika - kabinet ŽIC
- od 20. do 22. ure člani - kabinet Partizan

SESTANEK AKTIVA KOKRŠKEGA ODREDA

Jutri, v petek, 3. februarja, bo ob 18. uri v domu upokojencev v Žirovnici redni mesečni sestanek aktivnega Kokrškega odreda. Tokrat ljubljanski aktiv odreda napoveduje obisk in zato računamo da bo sestanek aktiva dobro obiskan.

UPOKOJENCE VABIMO NA PUSTOVANJA

Društvo upokojencev Jesenice vabi svoje člane na pustovanje, ki bo v soboto, 4. februarja in v torek, 7. februarja v prostorih doma društva, obakrat s pričetkom ob 18. uri.

ZAHVALA

TOZD Jeklovlek se najlepše zahvaljujemo za novoletne čestitke in v letu 1978 želimo delovnemu kolektivu obilo delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

Upokojenci

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 4. februarja, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta

SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA ROŽCA NA PLAVŽU.

ZAHVALA

Ob smrti mame, babice, sestre in tete

IVANKE ROZMAN
roj. Frelj

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancom, ki so nam ustno ali pisno izrekli sožalje, pokojni poklonili toliko lepega cvetja in našo ljubo mammo spremili na zadnjo pot. Vsaka topla beseda sočutja in pripravljenost pomagati v teh najtežjih dneh, nam je bila v veliko uteho. Vsem prisrčna hvala.

Zahvala velja tudi godbi in pevci, ki so z ganljivimi žalostinkami in petjem spremljali pokojno do groba.

Prav tako se zahvaljujemo za spremstvo društvu upokojencev Javornik.

ZALUJOČI: hčerka Anica, sin Janez z družino, sestre in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob prerani smrti mojega moža

MARJANA CESTARJA

se zahvaljujem stanovalcem Delavske ulice za denarno pomoč namesto venca, trgovini Merkur in DO Gradinec za venec in sodelavcem za denarno pomoč ter obisk na domu in za izraženo sožalje.

Iskrena hvala.

ZALUJOČI: žena Francka, sin Zdravko in hčerka Marjanca

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi drage žene, mame in stare mame

ANICE ZALOKAR
roj. Robič

se najtopleje zahvaljujem vsem, ki so sočustvovali z nami, darovali venec in cvetje, nakazali sredstva namesto venca v humanitarne namene ter jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Posebno zahvalo izrekamo dobrim sosedom, prijateljem in znancom za vsestransko pomoč, sodelavcem elektro energije, kolektivu OŠ Žirovnica in sodelavkam Elana.

Zalujoči: vsi njeni

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

4. in 5. februarja ameriški barvni film VSI ZA ELDORADO ob 17. in 20. uri, režija Joshua Lagon, v glavni vlogi Lee Marvin

6. in 7. februarja jugoslovanski barvni film NE NAGIBAJ SE VEN ob 17. in 19. uri, režija Bogdan Žižić, v glavni vlogi Ivo Gregurevič

8. februarja ameriški barvni film ŽELO ob 17. in 19. uri, režija George Roy Hill, v glavni vlogi Poul Newman

9. februarja ni predstav

10. februarja ameriški CS barvni film GRIZLI ob 17. in 19. uri, režija William Girdler, v glavni vlogi Christopher George.

11. februarja ameriški barvni risani film ROBIN HUD ob 15. uri, proizvodnja Walt Disney, ogled je za varčevalce ježkovega kluba brezplačen, poklanja ga Jugobanka Ljubljana.

11. in 12. februarja angleški barvni film V ZLATEM TRIKOTNIKU MAMIL, ob 17. in 19. uri, režija Auu Ma in Rome Bunog, v glavni vlogi Lo Lie.

KINO PLAVŽ

4. in 5. februarja jugoslovanski barvni film NE NAGIBAJ SE VEN ob 18. in 20. uri

6. in 7. februarja ameriški barvni film VSI ZA ELDORADO ob 17. in 20. uri

8. februarja ni predstav

9. februarja ameriški barvni CS ZAKAJ TE MOŽ PUŠČA SAMO ob 18. in 20. uri

10. februarja ameriški barvni film ŽELO ob 18. in 20. uri

11. in 12. februarja francoski barvni film BELMONDO V POSLANSTVU PRAVICE ob 18. in 20. uri

KINO KRANJSKA GORA

4. februarja ameriški barvni film NEPRIJATELJ APAČEV ob 20. uri

5. februarja ameriški barvni film MELINDA ob 20. uri

ZAHVALA

Ob boleči in prerani smrti naše ljubljene

SONJE FRANČIŠKIN

se vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti in ji poklonili toliko venec in cvetja, ki ga je vedno imela tako rada, najtopleje zahvaljujem. Iskrena hvala pevcem in godbenikom ter govornikom, še posebno sodelavki zobne ambulante zdravstvenega doma Jesenice Mari Klinar za čuteče poslovilne besede ob grobu.

Posebno zahvalo smo dolžni prim. dr. Vidaliu, dr. Mencingerju, dr. Čebokliju in dr. Markežu ter osebju internega oddelka bolnice Jesenice, ki so storili vse, da bi jo ohranili pri življenju. Toplo zahvalo izrekamo sestri Mariji Murič za nesebično pomoč in bodrenju ter vsem, ki so nam ustno ali pisno izrekli sožalje.

ZALUJOČI: mož Karel, mati Marija, sestra Binka z družino in ostalo sorodstvo

IZGUBLJENI KLJUČI

Izgubil sem ključ v črnem etuiu na avtobusni postaji na Javorniku. Poštenega najditelja prosim, da jih odda v trafiko pri gimnaziji ali v uredništvo Železarja.

Štefan Oluški,
V. Kejžarja 1

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Žičarna se najlepše zahvaljujem za darilo in čestitko ob novem letu.

Jože Tomažević

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Strojne delavnice ter ožjim sodelavcem strugarne valjev Javornik se najtopleje zahvaljujem za darila ob odhodu v pokoj.

Celotnemu kolektivu pa želim veliko delovnih uspehov.

Stanislav Pajnter

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem mojim sodelavkam in sodelavcem v adjutatu Štekel Javornik za izkazano pozornost in darilo, ki sem ga sprejela ob mojem jubileju.

Pavla Podhraški

8. februarja jugoslovanski barvni film NE NAGIBAJ SE VEN ob 20. uri

11. februarja ameriški barvni film VSI ZA ELDORADO ob 20. uri

12. februarja ameriški CS barvni film ZAKAJ TE MOŽ PUŠČA SAMO ob 20. uri

KINO DOVJE - MOJSTRANA

4. februarja ameriški barvni film MELINDA ob 19. uri

5. februarja ameriški barvni film NEPRIJATELJ APAČEV ob 19. uri

11. februarja jugoslovanski barvni film NE NAGIBAJ SE VEN ob 19. uri

12. februarja ameriški barvni film VSI ZA ELDORADO

Film NE NAGIBAJ SE VEN je jugoslovanske proizvodnje v barvah, režija Bogdan Žižić, v glavnih vlogah Ivo Gregurevič, Fabijan Šovagović, Mira Banjac. Film o delavcih v tujini. Zgodba nas popelje po poteh naših delavcev, ki se zaposlujejo ilegalno na črno. Glavni junak se prebija skozi vse tipične ambience in stanja gastarbeiterske usode. Film je nagrajen z veliko zlato Areno 77.

Gledališče

TOREK, 7. februarja ob 19.30 Martin Benetovič: HVARČANKA - komedija v petih dejanjih.

PETEK, 10. februarja ob 19.30 Martin Benetovič: HVARČANKA - komedija v petih dejanjih.

SOBOTA, 11. februarja ob 19.30 Dušan Jovanovič: GENERACIJE - gostovanje gledališča Bosanske Krajine iz Banja Luke.

NEDELJA, 12. februarja ob 15.30 Martin Benetovič: HVARČANKA - komedija v petih dejanjih.

ZAHVALA

Sodelavcem TOZD Valjarna blumingštel se iskreno zahvaljujem za darilo, ki sem ga sprejel na domu.

Niko Baloh

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Vratni podboji se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je med boleznijo zelo dobrodošla.

Maks Noč

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Strojne delavnice se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Justina Čelik

ZAHVALA

Splošni varnostni službi, sindikalni organizaciji in delavcem Špedicije Jesenice, se zahvaljujem za darila, ki sem jih sprejel ob moji upokojitvi. Želim vam še nadalje veliko uspeha.

Alojz Rebolj

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Energetika se najlepše zahvaljujem za dragoceno darilo ob odhodu v pokoj, delavcem pa želim veliko uspeha v bodočem delu.

Ivan Bizjak

ZAHVALA

Izvršnemu odboru sindikata Železarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Ivan Klinar

ZAHVALA

Zahvaljujem se osnovni organizaciji sindikata TOZD Plavž, ki mi je ob odhodu v pokoj na letni konferenci poklonila lepo darilo, ki mi bo v lep spomin na skupno delo.

Albin Kogoj

ZAHVALA

Izvršnemu odboru sindikata Železarne se zahvaljujem za prejetu denarno pomoč.

Marina Jelševar

JESENICE: KRANJSKA GORA 20:5
(7:1, 6:0, 7:4)

V predzadnjem kolu letošnjega državnega prvenstva v hokeju na ledu sta se pomerila prvi in zadnji na prvenstveni lestvici, moštvi Jesenic in Kranjske gore. Tudi tokrat so prepričljivo zmagali osemnajstkratni državni prvaki, ki so nastopili precej oslabiljeni.

Zares čudno, kako na mlade igralce Kranjske gore negativno vpliva občutek, da igrajo proti jugoslovanskim prvakom. Čeprav so Kranjskogorci v večini dvobojev z Medveščakom in Olimpijo v tej sezoni igrali zelo dobro, nekajkrat pa so imeli tudi precej smole, proti Jesenicam niso bili niti senca teh uspešnih iger.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V ODBOJKI IN ŠAHU

Pretekli teden sta se začela prvenstva železarne Jesenice v odbojki in šahu, ki ju organizira komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata, za tehnično izvedbo pa skrbita odbojarski klub Jesenice in šahovski klub Jesenice.

Prvenstvo v odbojki, ki poteka v telovadnici ŽIC, je razdeljeno v štiri skupine. V prvi skupini je zmagala ekipa delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje, druga skupina pa je odigrala tekme te dni. V ponedeljek, 7. februarja, bo na vrsti tretja skupina, pomerile pa se bodo ekipe temeljnih organizacij Jeklarna, Kovinoservis, Plavž, Žičarna in Remontne delavnice.

Predtekmovanja na prvenstvu v šahu so bila odigrana v šahovskem domu od 24. do 27. januarja. Te dni so se najboljše ekipe pomerile še v finalu, rezultate pa bomo objavili v prihodnjih številkah.

STRELSKI ŠPORT NA JESENICAH DA ALI NE?

O strelskem športu v jeseniški občini se v zadnjih letih zelo malo govori in piše. Očitno je, da je ta panoga, ki na prvem mestu nima le športno-rekreativnega pomena, močno zapostavljena, v zadnjem času pa se je znašla celo pred dejstvom: biti ali ne biti. Občinska strelska zveza Jesenice se je pred dobrim letom pod novim vodstvom ponovno formirala, preje pa je dolgo časa v vodstvu te organizacije vladalo mrtvilo. Člani novega vodstva so se s precejšnjim optimizmom in voljo do dela lotili uresničevanja sprejetega programa. V tem sicer kratkem obdobju je že moč ugotoviti pozitivne premike v razvoju strelskega športa na Jesenicah, žal pa, kot že rečeno, za strelstvo v občini ni prave družbene podpore.

O dejavnosti jeseniških strelcev v preteklem letu ter o zelo neugodni situaciji za prihodnost tega športa, smo se pred nedavnim pogovarjali s predsednikom strelske zveze Jesenice Jožetom Hlebanja. O dejavnosti v preteklem letu je najprej povedal:

»Po novem formiranju strelske zveze v občini Jeseni leta 1976, smo si člani zastavili nove cilje. Začeti je bilo treba delati skorajda na novih temeljih, kajti večletno mrtvilo je pustilo precejšnje posledice. Sedaj občinska strelska zveza Jesenice šteje okrog 500 članov, ki delujejo v štirih družinah in sicer na Javorniku, Jesenicah, Mojstrani in Martuljku. Poleg tega pa na osnovni šoli 16. decembra v Mojstrani deluje strelski krožek, prav sedaj pa ga ustanavljajo tudi na celodnevni osnovni šoli v Žirovnici.

KAKŠNI SO BILI DOSEŽENI REZULTATI ZVEZE V PRETEKLI SEZONI?

»Mislim, da smo z rezultati lahko zadovoljni. Na republiških prvenstvih z različnim orožjem smo osvojili pet zlatih in eno bronasto medaljo, poleg tega pa se je član zveze Janez Utrín udeležil tudi državnega prvenstva. Konec lanskega leta smo zaključili z dopisnim liga tekmovanjem, sedaj pa so se začela družinska tekmovanja. Ko bodo zaključena, bodo na programu še meddružinska in potem občinsko prvenstvo za zlato puščico. Razen tega so se v pretekli sezoni člani zveze redno udeleževali strelskih tekmovanj v različnih slovenskih krajih, s katerimi redno sodelujemo. V medobčinakem merilu pa smo lani izvedli tudi tradicionalno tekmovanje za memorial Mirka Dimca.

Kljub dosti spodbudnim rezultatom pa nadaljna usoda strelskega športa na Jesenicah in seveda v vsej občini praktično visi v zraku. Predsednik zveze Jože Hlebanja to utemeljuje:

SPOMINSKO SMUČARSKO TEKMOVANJE

V Cerknem, ki je središče cerkljanskega hribovitga predela med dolinami Idrije, Bate in poljskega Loke, je bilo v soboto, 28. januarja spominsko tekmovanje v veleslalomu in tekni v cicihane, cicihane in pionirje ter pionirke ter borke in borke NOV.

Cerkno je bilo med NOB središče narodnoosvobodilnega gibanja na Primorskem. V njem in njegovi okolici so se začele drževale in borile enote IX. korpusa in 31. divizije. Cerkno je spomenik neizprosnih bojev naših enot, ki v štiriletnem boju niso klonile pred ostalimi napadi fašistične vojske. Še danes so v Cerknem in hribovitih okoliških naseljih vidni sledovi besneja fašistov, ki so zaradi neuspehov v bojih s partizani morili in požigali vseprek.

Cerkno pred, med in po NOV, kaj vse se je v tej kotlini dogajalo? Opis za nazaj bi bil za ta sestavek predolg, za naprej pa je razvoj zagotovljen. To se odseva v obeh mladih, ki so zanj zagreti. Novi obrati tovarne ETA, nova šola, novo stanovanjsko naselje, nov sodoben hotel, asfaltirane ceste in poti so priče zavzetosti mlade generacije, ki izhaja iz vrst bivših borcev proti fašizmu, borcev za nove samoopravnostne socialistične odnose. To je plod nepozabnih bojev in žrtve, nepozabnih trenutkov, nesebičnosti, tovarštva in pripravljenosti žrtvovanja za svobodo. Ni bilo sile, ki bi pregnala partizanski vojsko iz Cerknega in okolice, so ob priliki srečanja obujali spomine borci 31. divizije. Prešernove brigade, jurišnega bataljona in drugih enot. V brk in posmeh smo jo 20. in 21. januarja 1945. leta fašistom spet zagodili. Priredili smo smučarsko tekmovanje v patrolnih tekih, veleslalomu in skokih, se spominja minerec Prešernove brigade, bivši reprezentant in osemnajstkratni državni prvak v tekih Jože Knific. Godba na pihala dvetelega korpusa, v kateri smo takrat igrali bratje Mirko, Ivan in Jaz, se je zbrala na izteku 30 metrske skakalnice. Pred začetkom tekmovanja smo zaigrali nekaj partizanskih koračnic nato pa se je začelo. Borci so se spuščali po naletu in pristajali pri daljavih preko 30 metrov. Zmagal je že pred vojno znani skakalec Rudi Finžgar, ki je takrat vodil v Cerknem mizarško delavnico v kateri so izdelovali tudi smuči.

Kljub temu, da so Jeseničani nastopili brez vrste odličnih igralcev in reprezentantov, so se dobesedno igrali z neizkušeni nasprotniki, ki se je kot kaže, že pred srečanjem vdalo v usodo. To sicer dobesedno ne drži, vendar pa je v podzvesti hokejistov Kranjske gore nedvomno skrit strah pred igrjo jeseniškega moštva. In prav zaradi tega ni čudno, da je prišlo do tako prepričljivega poraza, in če vratar Kranjske gore ne bi bil zelo razpoložen, je vprašanje, če poraz ne bi bil še višji.

Gole za Jesenice so dosegli: Jan in Klemenec po 5, S. Košir 3, S. Šapč 2, ter Medved, Pavlič, T. Košir, Suvak in J. Razinger po 1. Za Kranjsko goro pa: Horvat 2 ter Bešič, Pajič in Raspet po 1.

ZA PREHODNI POKAL VZDRŽEVALCEV

Osnovna organizacija sindikata v temeljnih organizacijah združenega dela Vzdrževanje, Remontne delavnice in Strojne delavnice, so se odločile, da izvedejo športno tekmovanje v veleslalomu in sankanju za prehodni pokal vzdrževalcev. Tekmovanje v veleslalomu bo v sredo, 8. februarja na smučišču v Podmežaklju z začetkom ob 15. uri, sankanje pa bo v soboto, 11. februarja ob 10. uri pri Savskih jamah.

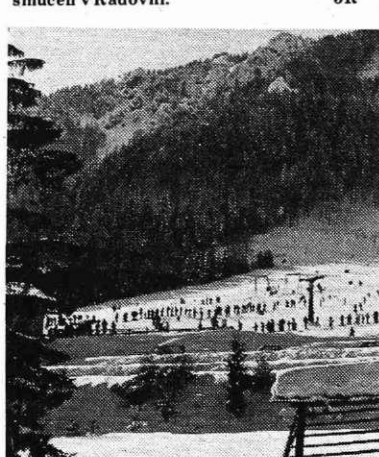
Za obe disciplini veljajo enake kategorije tekmovalec in sicer v moški konkurenci do 35 in nad 35 let starosti, v ženski pa brez starostne omejitve. Poleg prehodnega pokala vzdrževalcev, bodo najboljši posamezniki prejeli še pokale in diplome.

DRUŽINSKO TEKMOVANJE ČLANOV SD JANEZ MRAK

V petek, 27. in soboto 28. januarja, je strelska družina Janez Mrak Dvornje - Mojstrana v telovadnici osnovne šole izvedla vsakoletno družinsko tekmovanje v streljanju z zračno puško. Nastopilo je petinosemdeset članov družine, ki so tudi tokrat dosegli zelo dobre rezultate. Vrstni red letošnjih najboljših strelcev:

1. Franc Rabič 338 krogov, 2. Franjo Potočnik 328, 3. Miha Rabič 326, 4. Slavko Rabič 304, 5. Vojko Grebenšek 299, 6. Viktor Nedeljič 287, 7. Jože Zorman ml. 259, 8. Vojko Pavlovčič 246, 9. Jože Kramar 243, 10. Ivko Troha 243, itd.

Omenimo še, da strelska družina Janez Mrak v februarju pripravlja tekmovanje za zlato puščico, iz katerega se bodo najboljši strelci potem uvrstili na občinska in republiška tekmovanja. V mesecu marcu pa bo organizirala tradicionalni patrolni tek na smučeh v Radovni.

Med zimskimi počitnicami v Kranjski gori

SMUČARSKI TEKNI ZA JANŠEV MEMORIAL

Smučarski klub Mojstrana je v soboto, 28. januarja, organiziral meddruštveno tekmovanje v smučarskih tekih za Janšev memorial, ki je bil tokrat že štirinajsti po vrsti. Joško Janša je bil v predvojnem času najboljši mojstranski tekač, ki je slovel doma in na tujem.

Na sobotnem teku v njegov spomin, je nastopilo petdeset tekmovalec in tekmovalci iz različnih slovenskih smučarskih klubov, med njimi tudi naši državni reprezentantje. Najbolj zanimiv je bil v članski konkurenci, kjer je zmagal domačin Tone Djuričič, član zveze smučarskih organizacij Jesenice in letošnji republiški prvak.

REZULTATI: Mlajši mladinci: 1. Jani Kršinar (SK Olimpija) 14.31,77, 2. Mirko Verovšek (SK Olimpija) 14.53,35, 3. Rado Polenik (SK Fužinar) 15.11,78.

Mlajše mladince: 1. Marija Bešter (SK Triglav) 18.31,51, 2. Mojca Čebulj (SK Olimpija) 18.55,40, 3. Zvonko Repe (SK Gorje) 19.99,65.

Starejši mladinci: 1. Dušan Podlogar (SK Gorje) 27.53,61, 2. Dušan Djuričič (Zveza smuč. org. Jesenice) 28.05,83, 3. Branko Orešek (SK Ihan) 29.26,32.

Starejša mladinka: 1. Metka Munih (SK Triglav) 15.55,98, 2. Jeli Jelovčan (SK Triglav) 16.32,11.

Mlajši člani: 1. Ivo Čarman (SK Triglav) 38.27,16, 2. Cveto Podlogar (SK Gorje) 40.05,05, 3. Ivan Piber (SK Gorje) 42.24,32.

Članci: 1. Tone Djuričič (Zveza smuč. org. Jesenice) 35.29,56, 2. Maks Jelenc (SK Triglav) 36.18,96, 3. Vinko Pokljukar (SK Gorje) 36.40,77.

Članice: 1. Milena Kordež (SK Triglav) 31.42,92, 2. Marijana Pavlič (SK Lovrenc Na Pohorju) 33.33,59, 3. Dragica Klančnik (SK Mojstrana) 48.37,73.

JR

TOMAŽ DOLAR PRVAK GORENJSKE

V petek in soboto, 27. in 28. januarja, so bila na sporedu prvenstva v smučarskih skokih gorenjske regije za cicihane, pionirje in mlajše mladince. Naši so skakali spremenljivo, imeli pa smo tudi nekaj smole.

Med letošnjimi zimskimi šolskimi počitnicami je bilo povsod živahno, saj je bilo v vseh krajih občine dovolj snega. V sodelovanju z občinsko zvezo za telesno kulturo, občinsko zvezo smučarskih društev in šolami, so v vseh krajih s sedeži šol, organizirali smučarske tečaje za začetnike in tudi tiste, ki že nekaj znajo. Zadnji dan tečaja so imeli tekmovanje, ki je bilo nekakšni pregled doseženih uspehov. Na sliki: mladi tečajniki na smučišču nad streliščem v Podmežaklju. (Tekst in foto B. Blenkuš)

BENEDIK MLADINSKI SLOVENSKI PRVAK

V soboto, 28. januarja, se je na terenih Zatrnikarja zgodilo tisto, na kar smo na Jesenicah čakali dolgi, mučnih šest let. Zadnje naslove v mladinski konkurenci sta pobrala Šoberl in Ogrin, potem pa smo, kot že rečeno šest let plačevali davek neačrtnosti.

Možnost kritiziranja na račun vrzeli pri članih in starejših mladincih seveda ostaja, toda leti naj na tiste, ki so tega krivi in ne na tiste, ki so z novim valom dosegli vidne uspehe, na način, ki edini lahko povrne ugled jeseniškega alpskega smučarja.

Smučarski klub Bled je tudi tokrat zelo solidno opravil organizacijo slovenskega prvenstva za mlajše mladince. Teren sicer ni najbolj primeren, toda razumeti je treba, da je selitev na Kobljo zahtevala od pridelatelja preveč. Ob vse večjem napredku alpskega smučanja, žal ne moremo mimo spoznanja, da je vse manj klubov, ki so sposobni kvalitetno izpeljati tekme. Ugodno oceno zaslužijo vsekar smučarski delavci SK Alpetour iz Škofje Loke, SD Zeleniki, že omenjeni SK Bled in občinske zveze smučarskih organizacij v sodelovanju z delavci SK Jesenice.

Prvi tek je trasiral domačin Vito Šmid nekoliko preveč oglat, tako, da ni bilo moč pokazati tehnično lepo vožnjo, v ospredje je preveč stopala agresivnost. Drugi tek je radovoljski trener Janez Solar postavil tako, da je dobro izkoristil celo širino terena, ki mu je bila na razpolago in videli smo mnogo več. To ne pomeni, da je domačin Vito Šmid progno postavil slabo. Ne! Toda bila je vsekar neobčajna.

Pri dekletih je bila obkraj najhitrejša Romana Pintar, ki je pred 14 dnevi zmagala tudi na članskem prvenstvu. Druga je bila odkritje lanske sezone Metka Jerman, ki pa je tudi z veliko srečo osvojila srebro. Tretja je zaostala komaj za stotinko. Od naših je največ uspeha dosegla pionirka Benedičičeva s šestim mestom. Ker je znano, da je bistveno boljša na hitrih

položnih progah njen dosežek lahko ocenimo kot uspešen. Že zdaj lahko trdimo, da se bo uvrstila med prve štiri starejše pionirke, ki bodo odpotovale na evropske kriterije v Silc v Švici in v Monte Bondone v Italiji. Veskova je bila preveč zadržana, sposobna je bistveno več od enajstega mesta.

REZULTATI:

1. Pinter Alpetour (1:03.25, 1:05.47) 2:08.72, 2. Jerman Olimpija (1:03.66, 1:07.50) 2:11.16, 3. Ravnikar Alpetour (1:04.47, 1:06.70) 2:11.17, 6. Benedičičeva (1:06.94, 1:08.07) 2:15.01, 12. Vesek (1:08.16, 1:09.29) 2:17.45, 14. Rakovec (1:09.12, 1:09.50) 2:18.62, 24. Kežar vse Jesenice (1:10.93, 1:12.53) 2:23.46.

Pri fantih je veljal za nespornega favorita Jure Franko iz Olimpije, sicer tekmovalec, ki je prišel v Ljubljano iz Nove Gorice. Franko je že član B reprezentance, znan je po svoji izredno napadalni vožnji. Prvi tek je imel za stotinko boljše čas od Benedika. Druga proga je zahtevala predvsem kar najboljše vodenje zavojev. Tu pa je Benedik nenadkriljiv. Z izredno mirno in tekočo vožnjo si je priboril 84 stotink naskoka. Rezultati te tekme imajo še eno zanimivost in sicer izredno velike časovne zaostanke. Benedik je na tej tekmi dobil že drugih 25 točk za slovenski pokal, v katerem vodi z maksimalnim zbirom.

V prvo deseterico se je prebil še Podrekar in to predvsem na račun dobrega smučanja v drugem teku. Kavčič je bil soliden, pionir Oblik pa vse prelahek, da bi dosegel vidnejši uspeh.

REZULTATI: 1. Benedik Jesenice (1:01.52, 1:00.36) 2:01.88, 2. Franko Olimpija (1:01.51, 1:01.20) 2:02.71, 3. Krečič Alpetour (1:03.42, 1:03.31) 2:06.73, 4. Ribnikar Tržič (1:04.16, 1:02.74) 2:06.90, 8. Podrekar Jesenice (1:05.60, 1:03.38) 2:08.98, 17. Kavčič Jesenice (1:06.93, 1:05.99) 2:12.92, 29. Oblik Jesenice (1:08.67, 1:08.65) 2:17.32, 49. Benet Kr. gora (1:11.14, 1:10.56) 2:21.70.

Benedik in Podrekar zaslužita se posebej pohvaliti za izredno zavzetost in vztrajnost pri treningu. Oba, čeprav je prvi iz Žirovnice, drugi iz Mojstrane redno absolvirata vse treninge. Kot državna reprezentanta in vrhunska športnika pa žal nista v istem položaju kot ostali jeseniški športniki. Velik del tekmovalne opreme morajo kupiti njuni starši, za vožnjo ne dobivata nobenega povračila, niti nimata hrane, rine, do katere sta upravičena. Žetli bi bilo, da odgovorni forumi poskrbijo za oba kot je treba, kajti po kvaliteti in delu, to je 250 treningih na leto, kar v drugih športih ni navada, zaslužita to.

Prav bi bilo, da rečemo tudi nekaj besed v razdelitvi moči v alpskem smučanju. Najmočnejši klub je vsekar Olimpija z 21 reprezentanti. Prvo kar govori v prid Ljubljancem je število prebivalstva, ki je skoraj desetkrat večje od naše občine. Smučanje v Ljubljani obrača okrog milijardo starih dinarjev. Smučanje je na programu šole v naravi. Moč ljubljanskega smučanja je vsekar logična posledica navedenih argumentov.

Drugi klub je Alpetour iz Škofje Loke, ki ima v svojih vrstah najboljše Kranjčane. Ima 17 reprezentantov.

Na tretjem mestu so Jesenice z 11 reprezentanti, ki so vsi zrasi v domačih klubih, kar za Olimpijo, Alpetour in Brank ni navada. Brank ima šest reprezentantov, Tržič tudi šest, Novinar štiri itd.

Razen Olimpije in Alpetoura imajo vsi klubi vrzeli tudi bistveno večje od naših. Brank nima mlajših mladincev, niti pionirjev. Tržič nima pionirjev, Novinar ni sploh samo pionirje, Ravne nimajo nič. Žal nepoučenim novinarjem včasih neodgovorno pišejo o zadevah, ki jih ne poznajo.

Pred vrati so najpomembnejša tekmovanja. Upajmo, da bo občinska selekcija skupno z ostalimi se pobiljšala trenutno bilanco 13 prvih, 14 drugih, 14 tretjih mest.

PIONIRJI ZA POKAL SRS

V Sebanjah pri Trzinu pa so mlajši pionirji imeli prvo tekmovanje za pokal SRS v letošnji sezoni. Pri naših je bil najboljši Dolar, ki je delil drugo in tretje mesto, čeprav je za prvim zaostajal le za točko.

REZULTATI: 1. Mandeljc 201,0 (22, 22,5), Krize 2 - 3. Dolar 200,0 (22, 22) Jesenice in Slatnar 200,0 (21,5, 21,5) Triglav, 9. Pelhan 181,5 (21, 21), 13. Joško Smid (20,5, 18,5), 17. Kolman, 22. Baloh, 29. Krevselj, 30. Sitar - vsi Jesenice. Stane Lužnik

JR

V petek, so v Strazišču pri Kranju na desetmetrski skakalnici nastopili cicihane. Joško Smid je bil četrti, Marko Baloh pa sedmi. Skoda, da to tekmovanje ni bilo na večji skakalnici, ker sta oba na večjih boljše.

Pionirji so v soboto nastopili v Zireh. Pri mlajših pionirjih je zmagal Tomaž Dolar. Skakal je zelo zanesljivo in daleč. Z devetim mestom je presenetil cicihane Joško Smid enajsti pa je bil Pelhan, ki je bil teden dni pred tem še bolan. Zadovoljni smo lahko tudi s Kolmanom, ki je bil štirinajsti. Pri starejših pionirjih sta nastopila le dva naša tekmovalca. Ivo Smid je skakal daleč, ni bil pa preveč zanesljiv. Uvrstili so se na deveto mesto. Tudi Svetina je tokrat dobro skakal saj smo z 18. mestom lahko popolnoma zadovoljni.

Gorenjsko prvenstvo za mlajše mladince pa je v Begunjah na 35-metrski skakalnici organizirala jeseniška skakalna sekcija. V letošnji sezoni so naši tekmovalci v tej kategoriji najmočnejši. Vendar na tem tekmovanju nismo bili preveč uspešni. Stanko Baloh je še vedno poškodovan in ni nastopil, Lotrič pa je padel.

REZULTATI: 1. Drago Krolnik 213,6 (30,5, 35), 2. Tomaž Ferlan 212,7 (32, 34) oba Ziri, 3. Stane Martinjak 211,4 (31, 35,5) Triglav, 6. Franci Ribnikar 205,6 (30, 34,5), 8. Toni Justin 199,2 (29, 32), 9. Rajko Lotrič 196,9 (29,5, 37,5) p, 12. Miha Baloh 183,8 (28, 32), 21. Aleš Bregar vsi Jesenice.

Najbolje med našimi je skočil Lotrič. Že po prvi seriji je bil kljub krajšemu skoku boljše od Krolnika. Drugi skok je skočil izredno. Za dva metra je preskočil ostale, kar pa je bilo preveč in je moral v sneg.

Ribnikar je dobro skočil le drugi skok, kljub temu pa se je visoko uvrstil. Justin je na treningu skakal daleč in lepo, na tekmi pa je zamujal na odošči mizi.

Miha Baloh kljub standardni napaki na odošči mizi skake zelo daleč. Ker pa je cel skok zelo visok, ga sodniki slabo ocenijo.